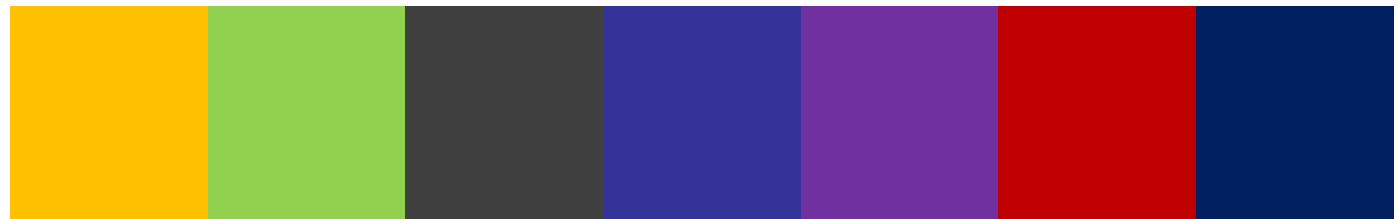

Onderzoek arbeidsmigranten provincie Gelderland

30 november 2021

Uitgevoerd in opdracht van:

Doel en hoofdvragen onderzoek

DECISIO

Doel: inzicht krijgen in het ontwikkelingen rondom arbeidsmigranten in de provincie Gelderland en in zes Gelderse regio's.

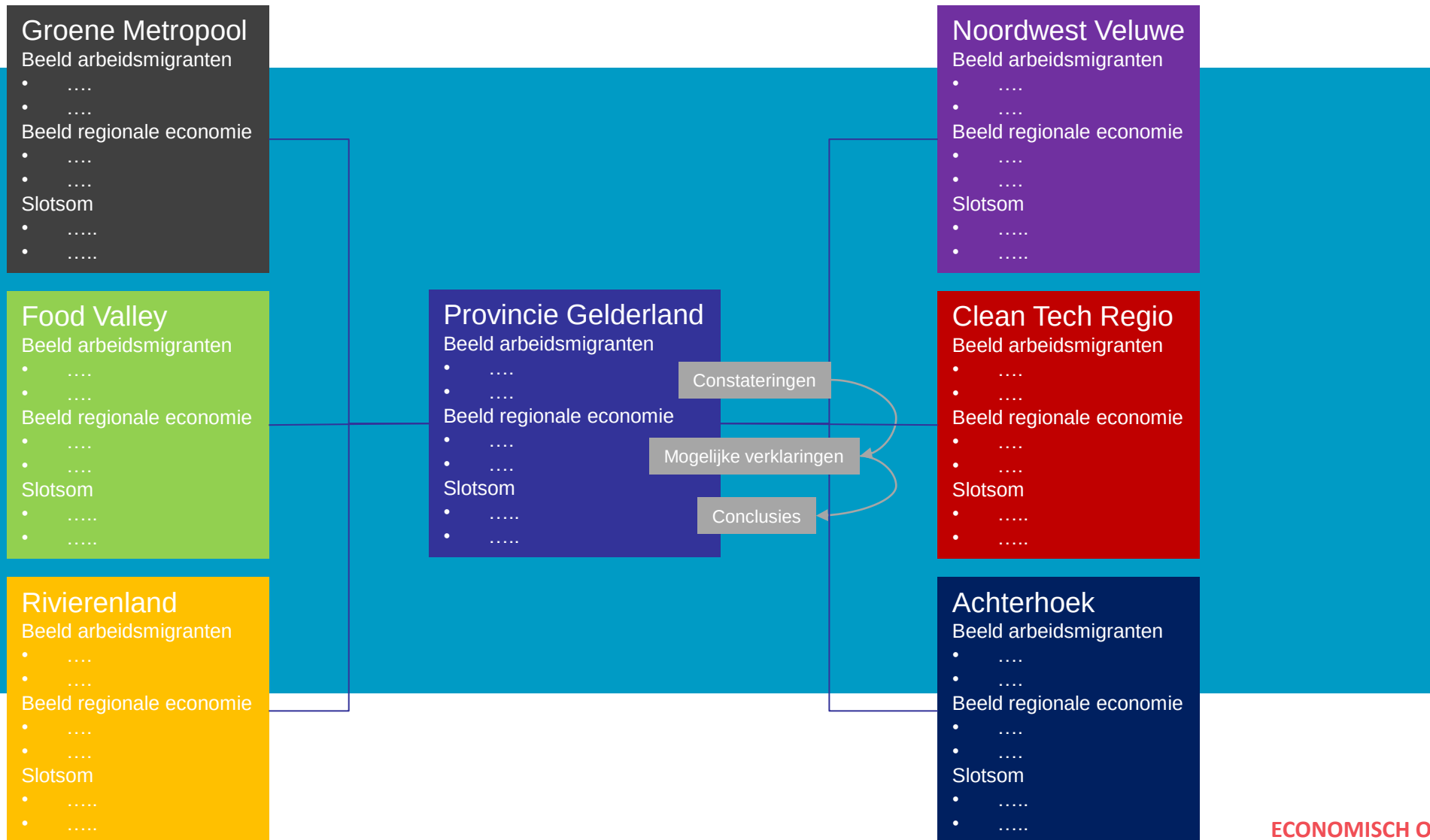
Wens is om, in hoofdlijnen, zicht te krijgen op antwoorden op de volgende vragen:

- Valt de situatie in Gelderland omtrent arbeidsmigranten op ten opzichte van bijvoorbeeld de stand van zaken en ontwikkeling in Nederland en andere provincies?
- Zo ja, wat zijn opvallende verschillen?
- Waardoor komt dat? Wat zijn mogelijke verklaringen?

1. Arbeidsmigranten Gelderland
2. Arbeidsmigranten Gelderse regio's
 - a) Groene Metropool
 - b) Food Valley
 - c) Rivierenland
 - d) Noordwest Veluwe
 - e) Clean Tech Regio
 - f) Achterhoek

Opzet rapportage

DECISIO

Gelderland

DECISIO

Beeld Gelderland: aantallen en ontwikkeling

- **Gelderland is belangrijke, vierde werkprovincie in Nederland voor arbeidsmigranten.** Gelderland (2019: 84.300 werkende arbeidsmigranten) is, na Zuid-Holland, Noord-Holland en Noord-Brabant, de **vierde** provincie in Nederland waar de meeste arbeidsmigranten werken
- **Gelderland laat sinds 2010 een zeer sterke toename van het aantal arbeidsmigranten zien.** Na Limburg (factor 5,9), kende Gelderland sinds 2010 de sterkste groei van het aantal werkende arbeidsmigranten: factor 5,2. Oftewel, het aantal arbeidsmigranten vervijfvoudigde sinds 2010 in Gelderland. NL factor is 3
- **Ontwikkeling aantal wonende (geregistreerde) arbeidsmigranten vergelijkbaar met Nederland.** De ontwikkeling van het aantal wonende (geregistreerde) arbeidsmigranten in Gelderland is anders: sinds 2010 een verdubbeling (factor 2), hetgeen vergelijkbaar is met Nederland. Sterkste ontwikkeling van het wonende arbeidsmigranten in Noord-Brabant, Flevoland en Groningen
- **Toenemende scheefgroei tussen aantal wonende (geregistreerde) en werkende arbeidsmigranten in Gelderland.** De verhouding tussen aantal werkende en wonende arbeidsmigranten in Gelderland is, ten opzichte van Nederland, sterker uiteen gaan lopen. Dat kan meerdere, mogelijke oorzaken hebben: lagere registratiegraad in Gelderland, beperkter aanbod of ontwikkeling van huisvesting voor arbeidsmigranten, er meer wordt gewoond via kamers/recreatieparken zonder zich daarbij in te schrijven (Gelderland heeft absoluut de meest verblijfsrecreatieve logiesaccommodaties in Nederland met de meeste slaapplekken), sterkere, interprovinciale pendelstromen. Deze oorzaken zijn niet nader onderzocht

Provincie Gelderland

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Aantal werkzame arbeidsmigranten naar werkregio, Gelderland 2010 tot en 2019

werkregio	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Vershil	Jaarlijkse groei
Achterhoek	1.035	1.800	1.180	1.265	2.835	3.050	3.730	4.470	6.040	5.715	4.680	21%
Clean Tech Regio	3.910	5.940	4.810	5.215	7.470	7.875	9.365	10.625	14.215	16.150	12.240	17%
Food Valley	2.600	4.205	2.775	4.030	8.400	8.235	9.405	11.025	17.545	18.720	16.120	25%
Groene Metropool	5.945	8.995	6.525	7.700	12.805	13.245	14.880	17.325	27.935	29.245	23.300	19%
Noordwest Veluwe	1.050	1.695	1.190	1.235	1.660	1.665	1.870	2.030	3.005	3.165	2.115	13%
Rivierenland	3.300	5.935	3.885	4.470	8.700	9.400	10.305	12.855	21.085	19.005	15.705	21%
Totaal	17.840	28.570	20.365	23.915	41.870	43.470	49.555	58.330	89.825	92.000	74.160	20%

PS: in Zaltbommel is het hoofdkantoor van een uitzendbureau gevestigd. Het is daardoor aannemelijk dat niet alle werkzame arbeidsmigranten daadwerkelijk werkzaam zijn in de gemeente Zaltbommel. Vanuit CBS Microdata is niet bekend in welke gemeenten wel werkzaam zijn

Provincie Gelderland

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Aantal wonende arbeidsmigranten naar woongemeenten, Gelderland, 2010 tot en 2019

Woonregio	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Vershil	Jaarlijkse groei
Achterhoek	1.365	1.350	1.240	1.280	1.305	1.300	1.400	1.505	1.785	2.025	660	4%
Clean Tech Regio	3.370	3.300	3.205	3.370	3.360	3.625	3.930	4.580	5.395	5.900	2.530	6%
Food Valley	2.515	2.630	2.665	3.090	3.225	3.395	3.620	4.140	4.950	5.375	2.860	9%
Groene Metropool	6.060	6.110	5.895	6.380	6.335	6.620	7.060	8.105	9.500	10.845	4.785	7%
Noordwest Veluwe	1.030	1.100	1.160	1.290	1.595	1.790	1.755	1.845	1.990	2.165	1.135	9%
Rivierenland	1.925	1.990	2.065	2.450	2.765	2.975	3.210	3.660	4.685	5.915	3.990	13%
Totaal	16.265	16.480	16.230	17.860	18.585	19.705	20.975	23.835	28.305	32.225	15.960	8%

PS: het gaat het om het aantal wonende arbeidsmigranten die geregistreerd zijn in het BRP. CBS Microdata biedt geen inzicht in het woonadres van arbeidsmigranten die niet in het BRP geregistreerd zijn.

Provincie Gelderland

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

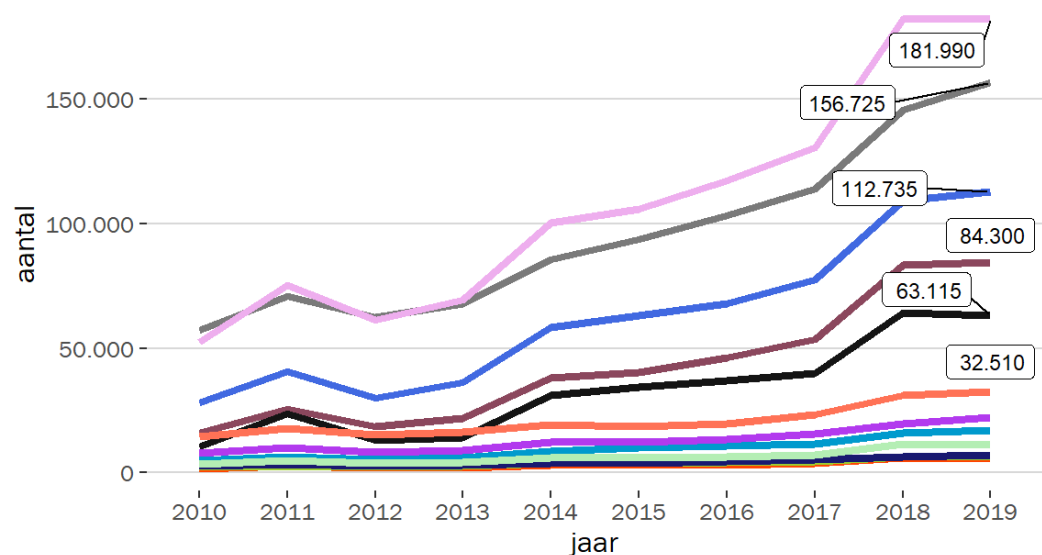
Slotsom

-
-

Gelderland

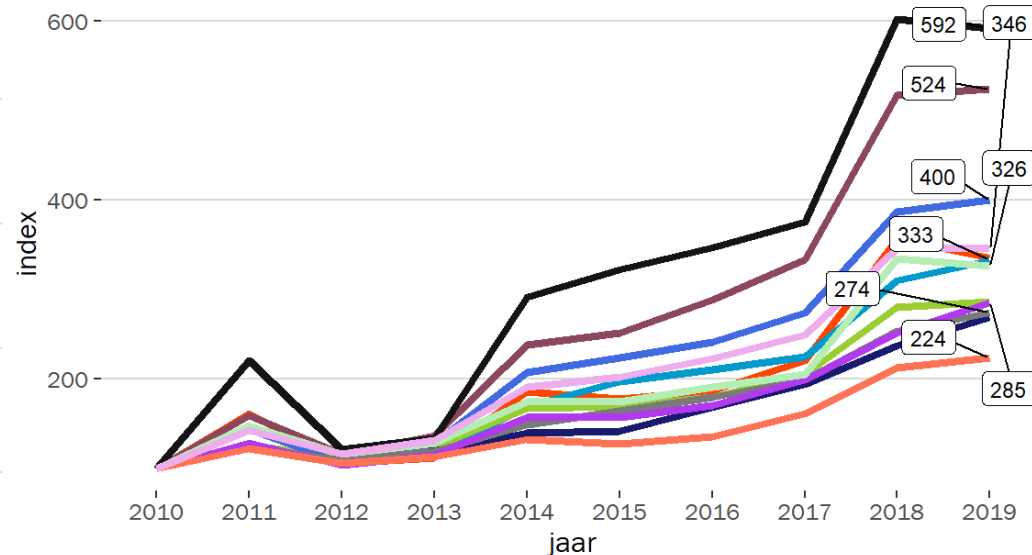
DECISIO

Arbeidsmigranten naar werkprovincie

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar werkprovincie

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Provincie Gelderland
Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-
-

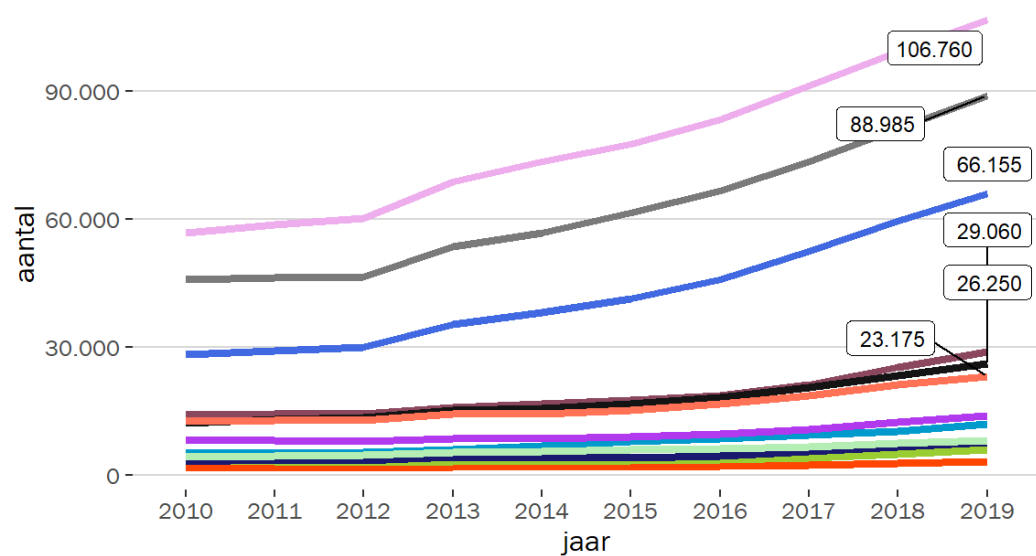
Slotsom

-
-

Gelderland

DECISIO

Arbeidsmigranten naar woonprovincie

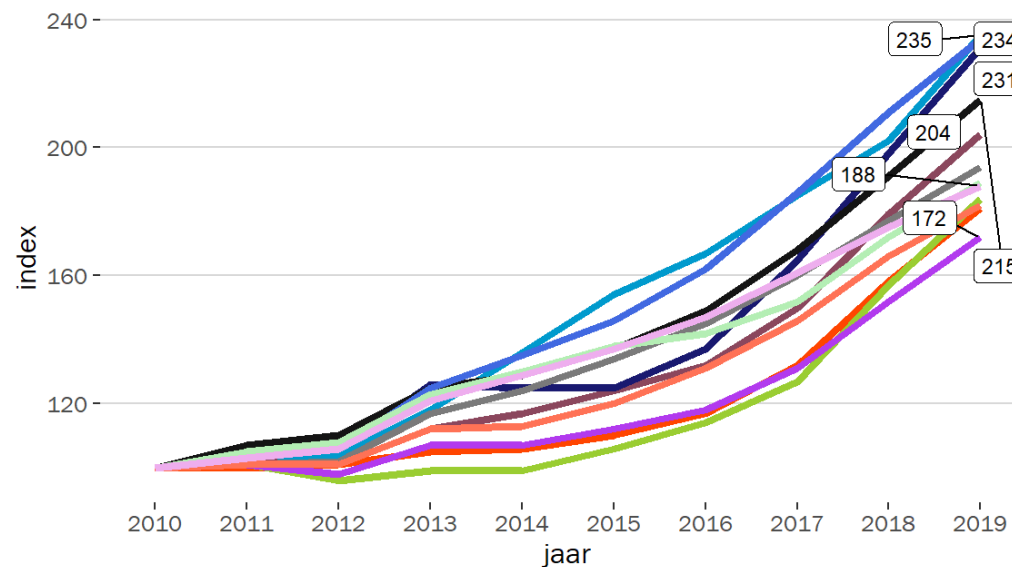

provincie

- Drenthe
- Flevoland
- Fryslân
- Gelderland
- Groningen
- Limburg
- Noord-Brabant
- Noord-Holland
- Overijssel
- Utrecht
- Zeeland
- Zuid-Holland

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar woonprovincie

provincie

- Drenthe
- Flevoland
- Fryslân
- Gelderland
- Groningen
- Limburg
- Noord-Brabant
- Noord-Holland
- Overijssel
- Utrecht
- Zeeland
- Zuid-Holland

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Provincie Gelderland

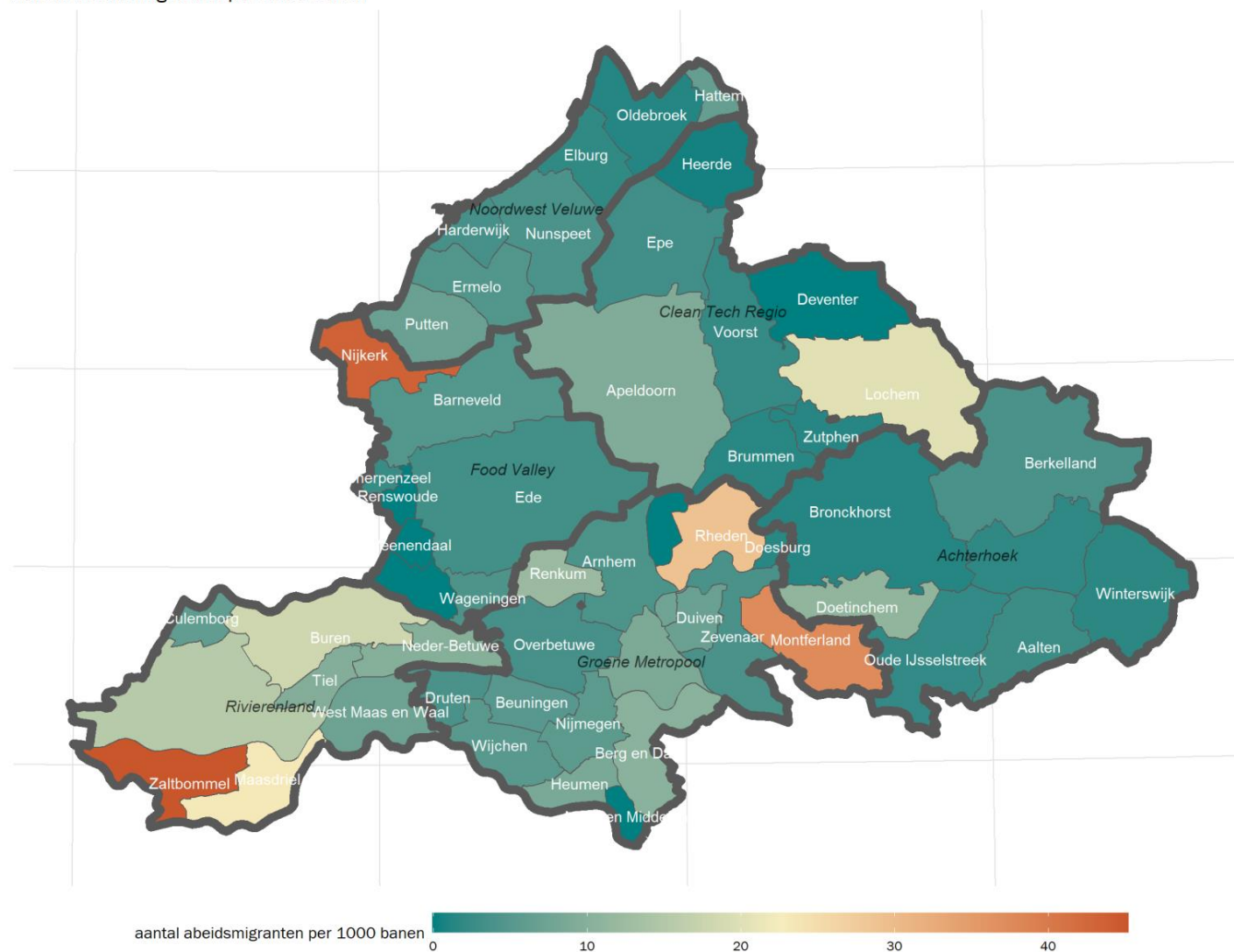
Beeld arbeidsmigranten

Beeld regionale economie

Slotom

Gelderland

Aantal arbeidsmigranten per 1000 banen

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Provincie Gelderland

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

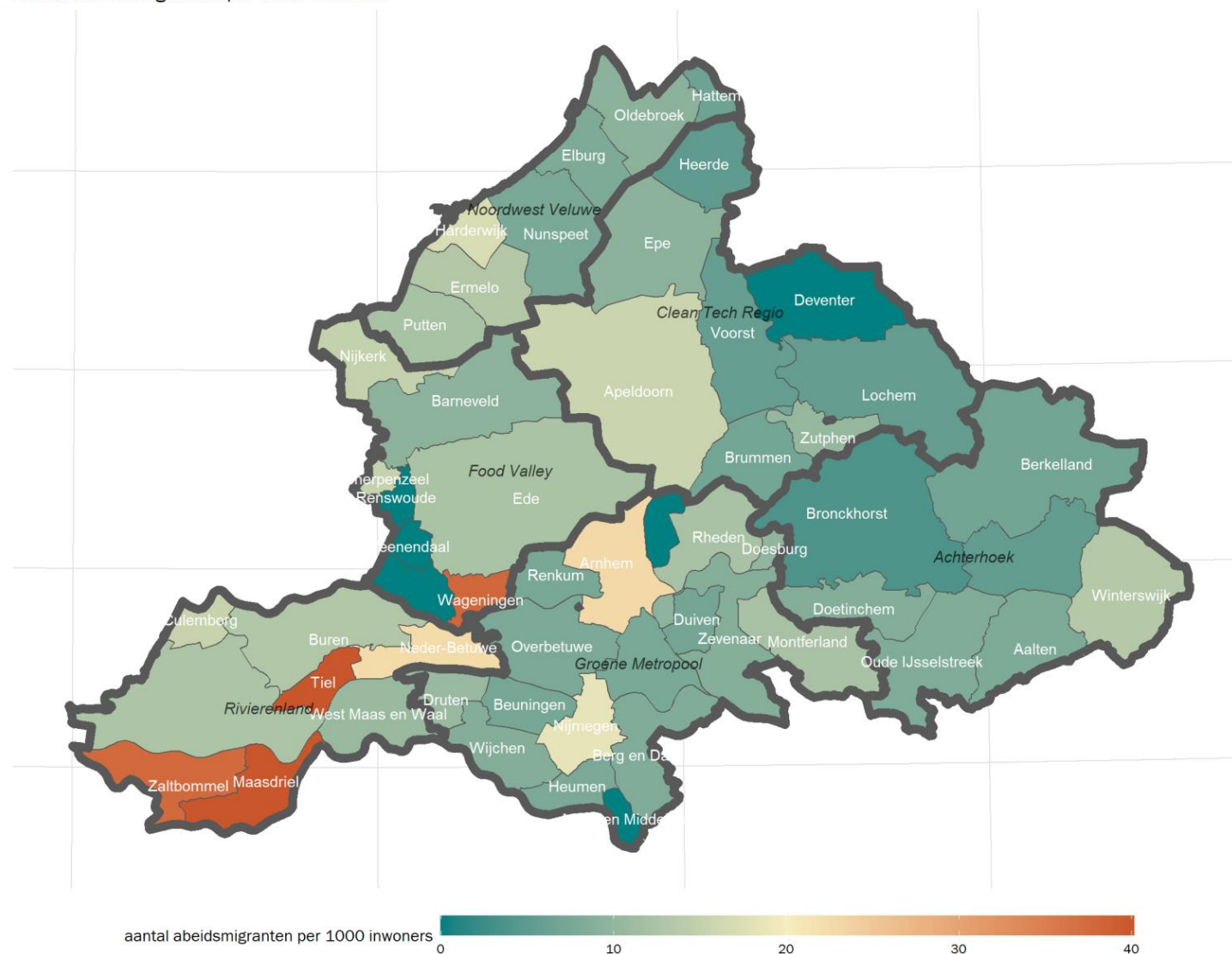
-
-

Slotsom

-
-

Gelderland

Aantal arbeidsmigranten per 1000 inwoners

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Beeld Gelderland: bedrijfssectoren

- **Uitzendbureaus dominant.** Net als in alle andere provincies zijn de meeste arbeidsmigranten in 2019 in Gelderland actief via uitzendbureaus
- **Gelderland koploper voor wat betreft uitzendbureaus.** Het aandeel arbeidsmigranten dat werkt via een uitzendbureau is, vergeleken met alle andere provincies, in Gelderland het hoogst. In 2019 was dat aandeel 67%; in Nederland was dat gemiddeld 49%. Ter vergelijking: Zuid-Holland 45%, Noord-Holland 34% en Noord-Brabant 46%. Andere opvallende uitkomsten: Flevoland 58% en Limburg 58%. Ook in 2010 was Gelderland ook al nagenoeg koploper: het aandeel in Flevoland was toen 47% en in Gelderland 31%

Provincie Gelderland

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Beeld Gelderland: herkomstlanden

- **Polen dominante groep arbeidsmigranten.** Net als in alle andere provincies zijn de meeste arbeidsmigranten in Gelderland afkomstig vanuit Polen
- **Hoogste aandeel Roemeense arbeidsmigranten.** Gelderland kent in 2019 naar verhouding het hoogste aandeel arbeidsmigranten in Nederland die afkomstig zijn uit Roemenië

Beeld Gelderland: huishoudensamenstelling

- **Veel eenpersoonshuishouden.** Gelderland kent, ten opzichte van de andere provincies, relatief veel eenpersoonshuishoudens (40%). In Nederland is dat 36%, Groningen 50% en in Friesland 40%

Beeld Gelderland: verblijfsduur

- Geen bijzonderheden; de ontwikkeling in Gelderland van de verblijfsduur is vergelijkbaar met die in Nederland
- In het algemeen: sinds 2010 neemt gemiddelde verblijfsduur van arbeidsmigranten in Nederland af. In 2010 was circa 75% 12 maanden of meer economisch actief. In 2019 is dit aandeel gedaald tot 50%

Provincie Gelderland

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

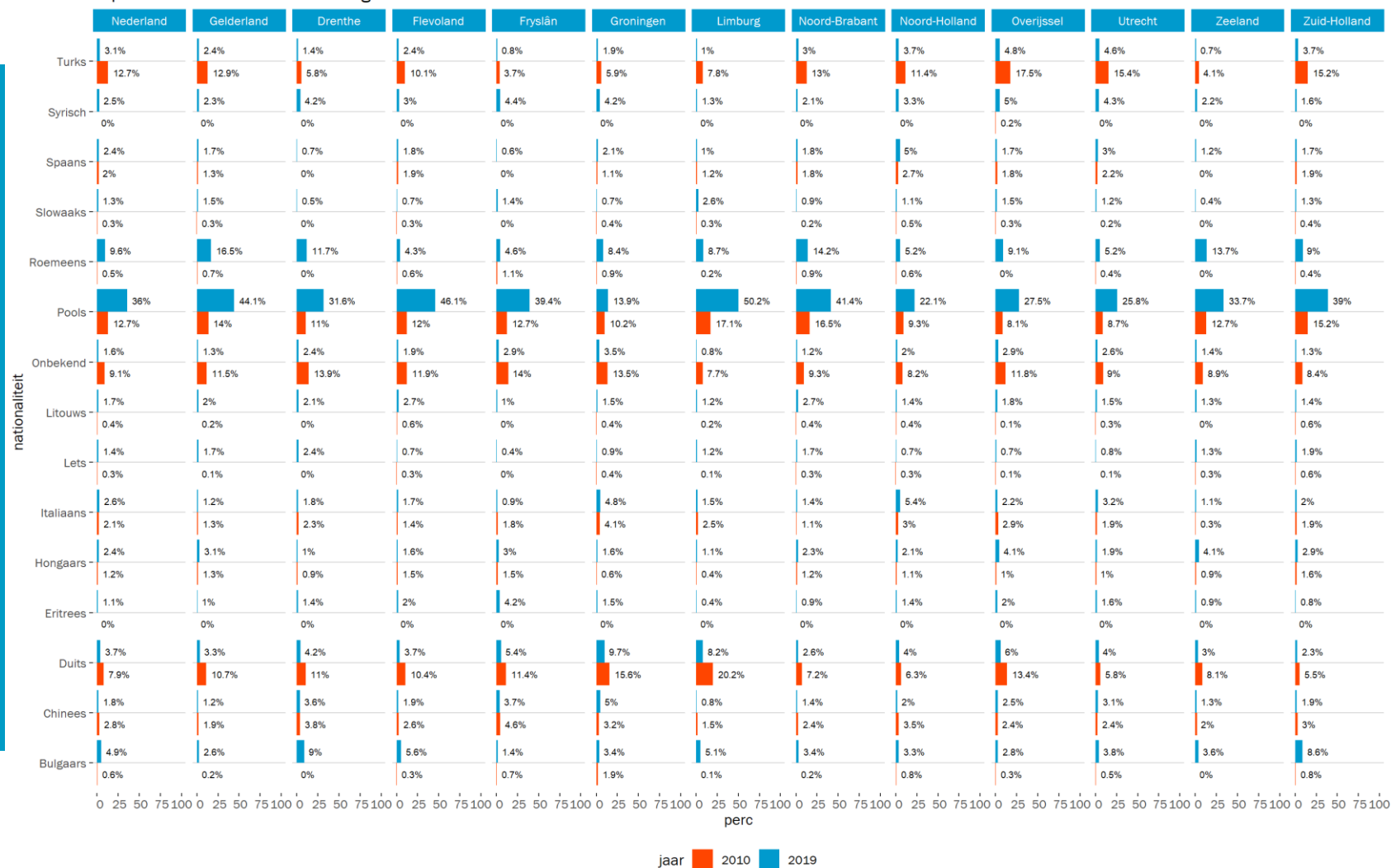
Slotsom

-
-

Gelderland

DECISIO

Top 10 herkomstlanden arbeidsmigranten

Provincie Gelderland Beeld arbeidsmigranten

•
•
Beeld regionale economie

•
•
Slotom

Gelderland

DECISIO

Beeld Gelderland: regionale economie

- **Gelderland is de vierde economie in Nederland gelet op het aantal banen.** In Zuid-Holland, Noord-Holland en Noord-Brabant zijn er in 2020 respectievelijk 1,7, 1,5 en 1,3 miljoen banen. De provincie Gelderland telt in 2020 zo'n 964.300 banen. De belangrijkste economische sectoren (gelet op aantal banen) in Gelderland zijn de zorg, handel en industrie
- **Banengroei Gelderland is grotendeels gelijk aan Nederland.** De groei van het aantal banen in Gelderland sinds 2010 is nagenoeg vergelijkbaar met de groei in Nederland. Sinds 2010 groeide het aantal banen in Gelderland met 6,2%; de groei in Nederland was iets hoger en bedroeg 6,5%
- **Geen duidelijke oververtegenwoordiging van specifieke economische sectoren in Gelderland (ten opzichte van Nederland).** Zowel in 2010 als in 2020 blijkt dat Gelderland over het algemeen een relatief 'gemiddelde' economie kent. Oftewel, dat betekent dat geen enkele bedrijfssector, ten opzichte van het Nederlands beeld, sterk oververtegenwoordigd is. Alleen voor enkele sectoren zien we een bescheiden oververtegenwoordiging. Dat geldt voor de bouwnijverheid en de zorg
- **Banenontwikkeling vooral het meest gunstig in de sectoren in Gelderland waar normaal gesproken veel arbeidsmigranten werken.** Sectoren waar, gemiddeld genomen, veel arbeidsmigranten werken laten in Gelderland een sterke groei zien. Bijvoorbeeld: Het aantal banen in Gelderland in de land- en tuinbouw is sinds 2010 met 26% toegenomen, terwijl deze sector in Nederland in dezelfde periode groeide met 6,8%. Maar ook de uitzendbranche groeide in Gelderland meer dan gemiddeld. Daarnaast zien we dat krimpende bedrijfssectoren (Nederland: bouw -8,8% en industrie -0,4%) in Gelderland beter presteren; bouw -1,1% en industrie +1,1%

Provincie Gelderland

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Sector	Groei banen GLD 2010-2020	Groei banen NL 2010-2020
Landbouw	+26,2%	+6,8%
Uitzendbureaus ea	+21%	+18,2%
Zorg	+12,8%	+9,8%
Handel	+12%	+11%
Bouw	-1,1%	-8,8%
Industrie	+1,1%	-0,4%

Beeld Gelderland: regionale economie

- **Ontwikkeling omvang (werkzame) beroepsbevolking niet onderscheidend voor Gelderland.** De ontwikkeling van werkzame beroepsbevolking en de totale beroepsbevolking in Gelderland wijkt niet af van het Nederlands beeld. De werkzame beroepsbevolking in Gelderland groeide sinds 2010 met 8,2%; in Nederland met 8,1%. De ontwikkeling van de totale beroepsbevolking laat een vergelijkbaar beeld zien sinds 2010: Gelderland +7% en Nederland +6.8%
- **Ook de werkloosheid en de bruto participatiegraad ontwikkelen zich in Gelderland conform het Nederlands beeld.** De werkloosheid bedroeg in 2020 in Nederland 3,8% en in Gelderland 3,5%. Beide werkloosheidscijfers zijn sinds 2010 met circa 1,1%-punt gedaald. Ook de bruto participatiegraad in Gelderland wijkt niet sterk af van het Nederlands gemiddelde. De bruto participatiegraad bedroeg in 2020 in Nederland en Gelderland respectievelijk 71,1% en 71,5%. Beide zijn sinds 2010 ook gegroeid met respectievelijk 1,1%-punt en 1,2%-punt
- **En, ook het aantal 65plussers in Gelderland ontwikkelt zich conform het Nederlands beeld.** In Gelderland en in Nederland is het aandeel 65plussers in 2021 respectievelijk 21% en 20% van de totale bevolking. In 2012 was dit respectievelijk 17% en 16%
- **Voorafvallend is de ontwikkeling van het aantal inwoners in Gelderland: die loopt achter op Nederlands beeld.** In de periode 2012-2020 nam het aantal inwoners in Gelderland in totaal toe met 1%, terwijl de Nederlandse bevolking in totaal in dezelfde periode toenam met 3%

Provincie Gelderland

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Beeld Gelderland: slotsom

Wanneer we onze belangrijkste constatering voor wat betreft het aantal arbeidsmigranten (en de ontwikkeling) in Gelderland sinds 2010 en de ontwikkeling van de regionale economie in Gelderland in ogenschouw nemen, komen we de volgende hoofdconclusies:

- **Het belang van arbeidsmigranten in de Gelderse economie is omvangrijk en is, bovendien, sinds 2010 ook zeer sterk toegenomen.** Gelderland is de vierde economie in Nederland gelet op het aantal werkzame arbeidsmigranten. En, na Limburg, is het aantal arbeidsmigranten in Gelderland het sterkst toegenomen: sinds 2010 verviervoudigde het aantal werkzame arbeidsmigranten in Gelderland. Uitzendbureaus spelen hierbij in toenemende mate een belangrijke rol. Zeker in Gelderland; 67% van arbeidsmigranten in Gelderland werkt via een uitzendbureau
- **Toenemende scheefgroei tussen aantal wonende (geregistreerde) en werkende arbeidsmigranten in Gelderland.** De verhouding tussen aantal werkende en wonende arbeidsmigranten in Gelderland is, ten opzichte van Nederland, sterker uiteen gaan lopen. Mogelijke oorzaken hiervoor zijn (naar verwachting): lagere registratiegraad, beperkter aanbod of ontwikkeling van huisvesting, er meer wordt gewoond via kamers/recreatieparken zonder zich daarbij in te schrijven en sterkere, interprovinciale pendelstromen
- **Verviervoudiging van aantal arbeidsmigranten in Gelderland waarschijnlijk gevolg van sectorale ontwikkelingen, vergrijzing en bescheiden bevolkingsgroei.** Vooral de economische groei in combinatie met een meer dan gemiddelde vraagontwikkeling (danwel juist de relatief beperkte krimp) in de landbouw, uitzendbranche, bouw en industrie is waarschijnlijk een belangrijke reden voor de sterke toename van het aantal arbeidsmigranten. Daarnaast is de vergrijzing en de bescheiden bevolkingsgroei mogelijk een belangrijke oorzaak. De ontwikkeling van de (werkzame) beroepsbevolking, werkloosheid of arbeidsparticipatie spelen hierbij niet of nauwelijks een rol

Provincie Gelderland

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Groene Metropool

DECISIO

Groene Metropool

DECISIO

Beeld Groene Metropool: aantallen en ontwikkeling

- De Groene Metropool is de grootste werkregio voor arbeidsmigranten binnen Gelderland. De Groene Metropool telde in 2019 29.245 werkzame arbeidsmigranten; dat is 35% van het totaal aantal arbeidsmigranten in de provincie Gelderland
- Het aantal arbeidsmigranten in de Groene Metropool is sinds 2010 vervijfvoudigd. Dit is ongeveer gelijk aan het gemiddelde voor de provincie Gelderland
- De Groene Metropool is ook de grootste woonregio voor arbeidsmigranten binnen Gelderland. De regio telde in 2019 10.645 woonachtige (geregistreerde) arbeidsmigranten
- Sinds 2010 steeg het aantal woonachtige arbeidsmigranten met een factor 1,8. Dit is wat lager dan het gemiddelde in Gelderland waar het aantal woonachtige arbeidsmigranten ongeveer is verdubbeld in dezelfde periode

Groene Metropool

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Groene Metropool

DECISIO

Aantal werkzame arbeidsmigranten naar werkgemeenten, Groene Metropool, 2010 tot en 2019

Werkgemeente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Verschil	Jaarlijkse groei
Arnhem	1.980	2.220	2.170	2.455	2.760	2.860	3.035	3.360	3.820	4.190	2.210	9%
Berg en Dal	155	360	155	125	300	300	340	800	1.165	1.175	1.020	25%
Beuningen	90	110	75	100	185	175	255	210	320	365	275	17%
Doesburg	45	65	45	45	75	100	95	95	40	45	0	0%
Druten	60	70	55	60	80	105	80	70	210	265	205	18%
Duiven	790	775	680	770	675	500	475	445	595	1.135	345	4%
Heumen	95	220	115	115	375	280	330	380	495	405	310	17%
Lingewaard	125	160	135	135	160	285	365	440	975	1.065	940	27%
Montferland	140	430	165	290	1.170	1.330	1.625	2.455	5.320	6.360	6.220	53%
Mook en Middelaar	15	25	15	25	35	35	40	40	70	110	95	25%
Nijmegen	1.475	2.405	1.685	2.015	2.935	3.085	3.115	3.475	5.020	5.800	4.325	16%
Overbetuwe	175	415	200	205	360	370	400	510	935	760	585	18%
Renkum	125	170	135	265	790	840	1.055	950	1.645	1.285	1.160	30%
Rheden	190	225	210	280	260	260	2.540	2.870	5.325	4.640	4.450	43%
Rozendaal												
Westervoort	35	45	20	20	35	55	85	80	140	165	130	19%
Wijchen	210	340	275	295	760	545	510	560	860	875	665	17%
Zevenaar	240	960	390	500	1.850	2.120	535	585	1.000	605	365	11%
Totaal	5.945	8.995	6.525	7.700	12.805	13.245	14.880	17.325	27.935	29.245	23.300	19%

Groene Metropool

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Groene Metropool

DECISIO

Aantal wonende arbeidsmigranten naar woongemeenten, Groene Metropool, 2010 tot en 2019

Woongemeente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Verskil	Jaarlijkse groei
Arnhem	2.170	2.130	2.005	2.105	2.070	2.185	2.375	2.690	3.135	3.625	1.455	5,9%
Berg en Dal	140	150	175	175	190	200	210	235	260	285	145	8,2%
Beuningen	100	105	115	115	105	120	135	160	170	190	90	7,4%
Doesburg	80	80	70	65	60	60	60	75	100	110	30	3,6%
Druten	105	105	120	130	125	125	135	150	155	200	95	7,4%
Duiven	110	100	110	110	105	105	115	130	150	180	70	5,6%
Heumen	55	60	60	75	80	90	85	105	130	130	75	10,0%
Lingewaard	125	140	150	175	170	210	205	250	310	350	225	12,1%
Montferland	170	175	160	180	190	200	210	300	415	440	270	11,1%
Mook en Middelaar	25	25	30	35	40	45	45	45	50	60	35	10,2%
Nijmegen	1.915	1.915	1.810	2.060	2.020	2.105	2.165	2.500	2.920	3.255	1.340	6,1%
Overbetuwe	195	195	185	205	200	170	205	215	265	375	180	7,5%
Renkum	145	155	165	165	155	165	185	220	235	235	90	5,5%
Rheden	265	275	260	265	310	305	315	355	445	535	270	8,1%
Rozendaal												
Westervoort	75	85	80	90	75	85	95	110	135	145	70	7,6%
Wijchen	150	165	175	200	195	205	240	260	290	350	200	9,9%
Zevenaar	235	250	225	230	245	245	280	305	335	380	145	5,5%
Totaal	6.060	6.110	5.895	6.380	6.335	6.620	7.060	8.105	9.500	10.845	4.785	6,7%

Groene Metropool

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

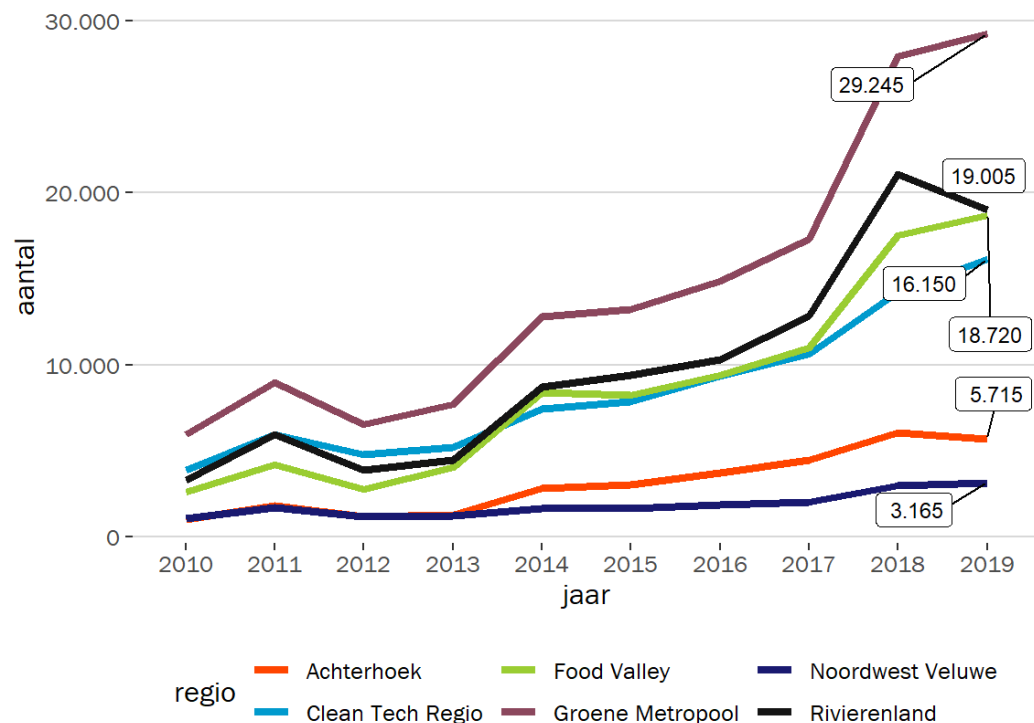
Slotsom

-
-

Groene Metropool

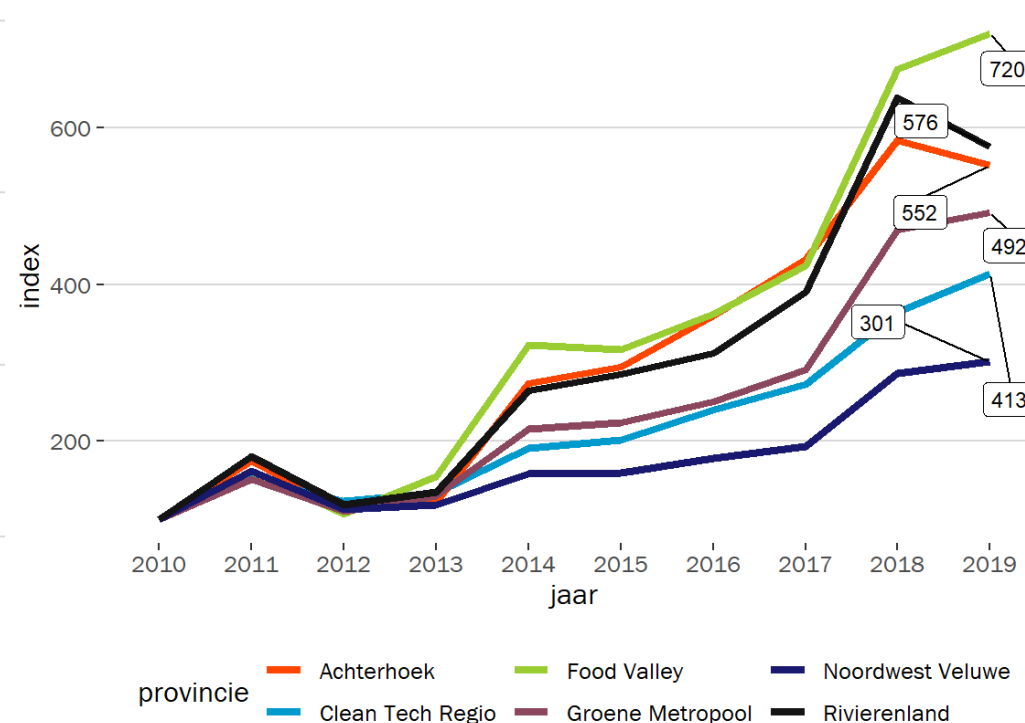
DECISIO

Arbeidsmigranten naar werkregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar werkregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Groene Metropool
Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

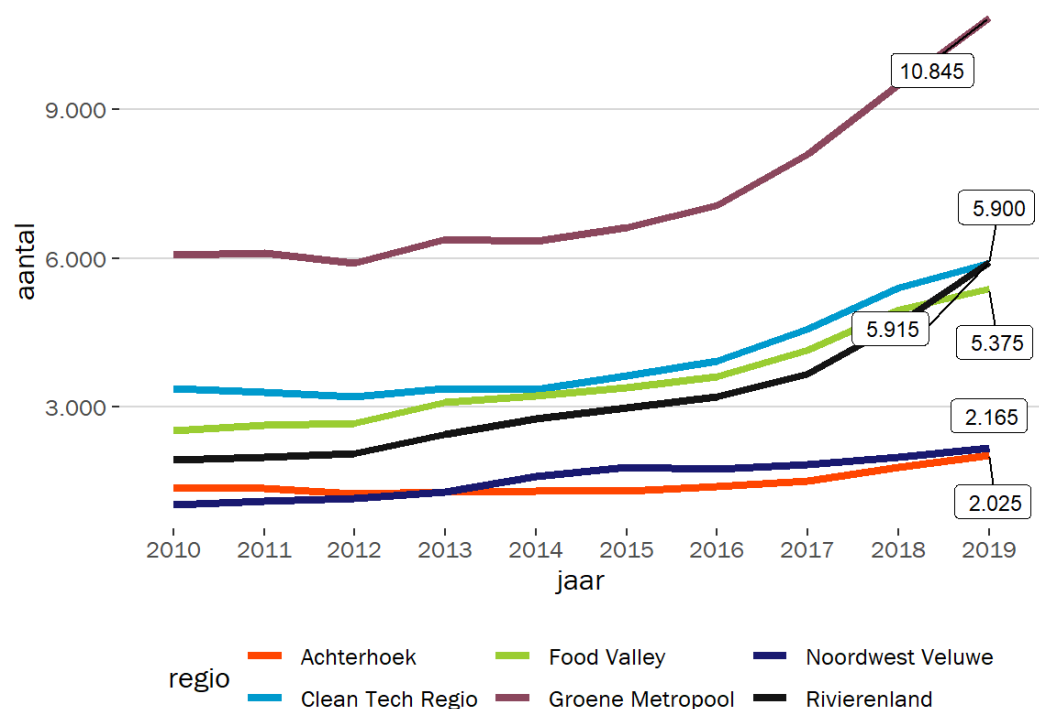
Slotsom

-
-

Groene Metropool

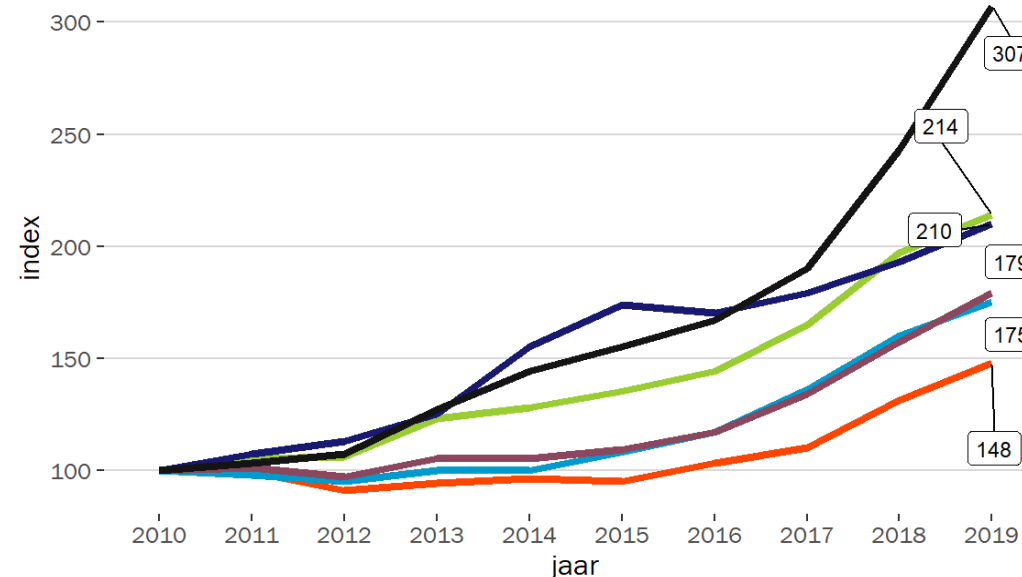
DECISIO

Arbeidsmigranten naar woonregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar woonregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Groene Metropool
Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

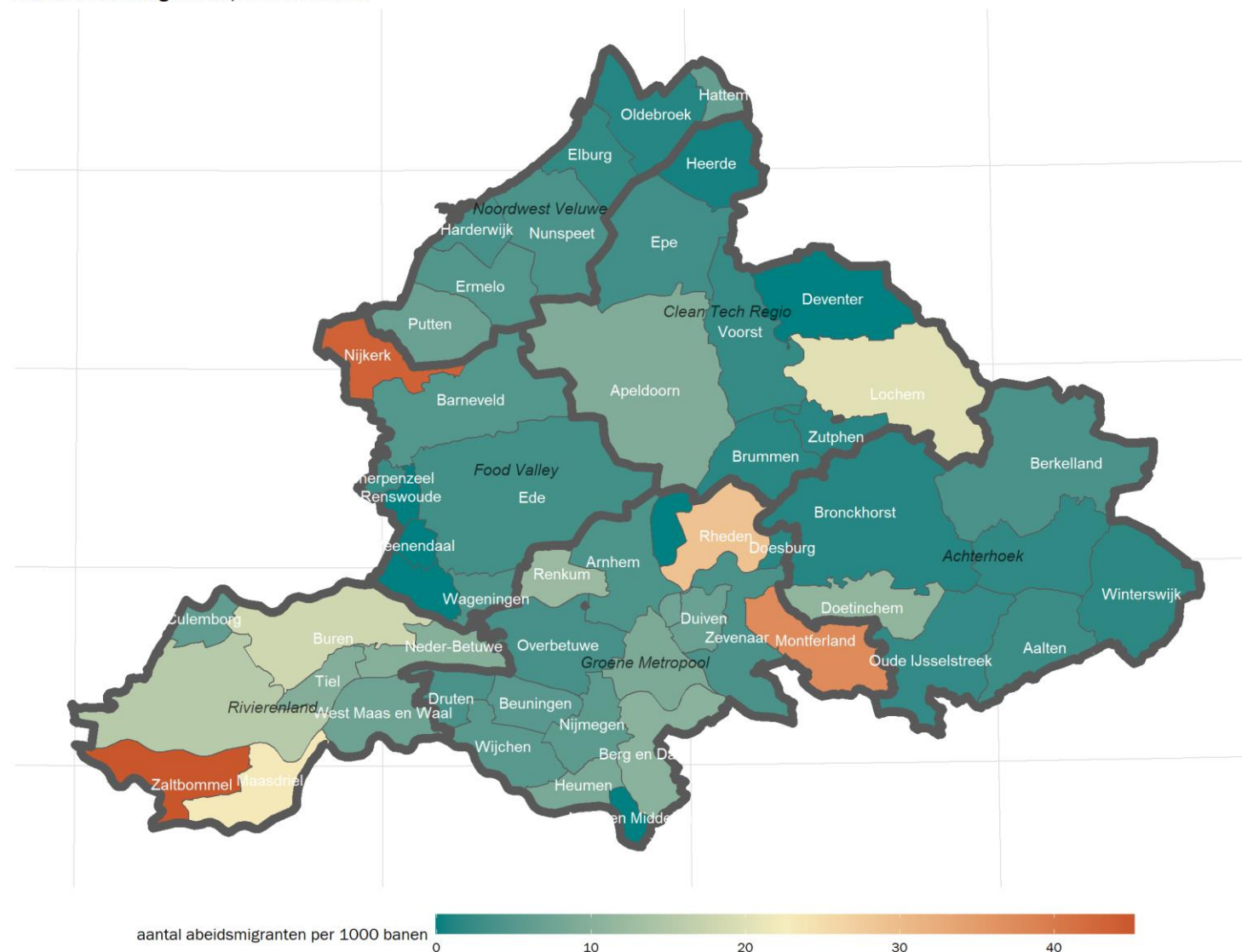
-
-

Slotsom

-
-

Groene Metropool

Aantal arbeidsmigranten per 1000 banen

Groene Metropool

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

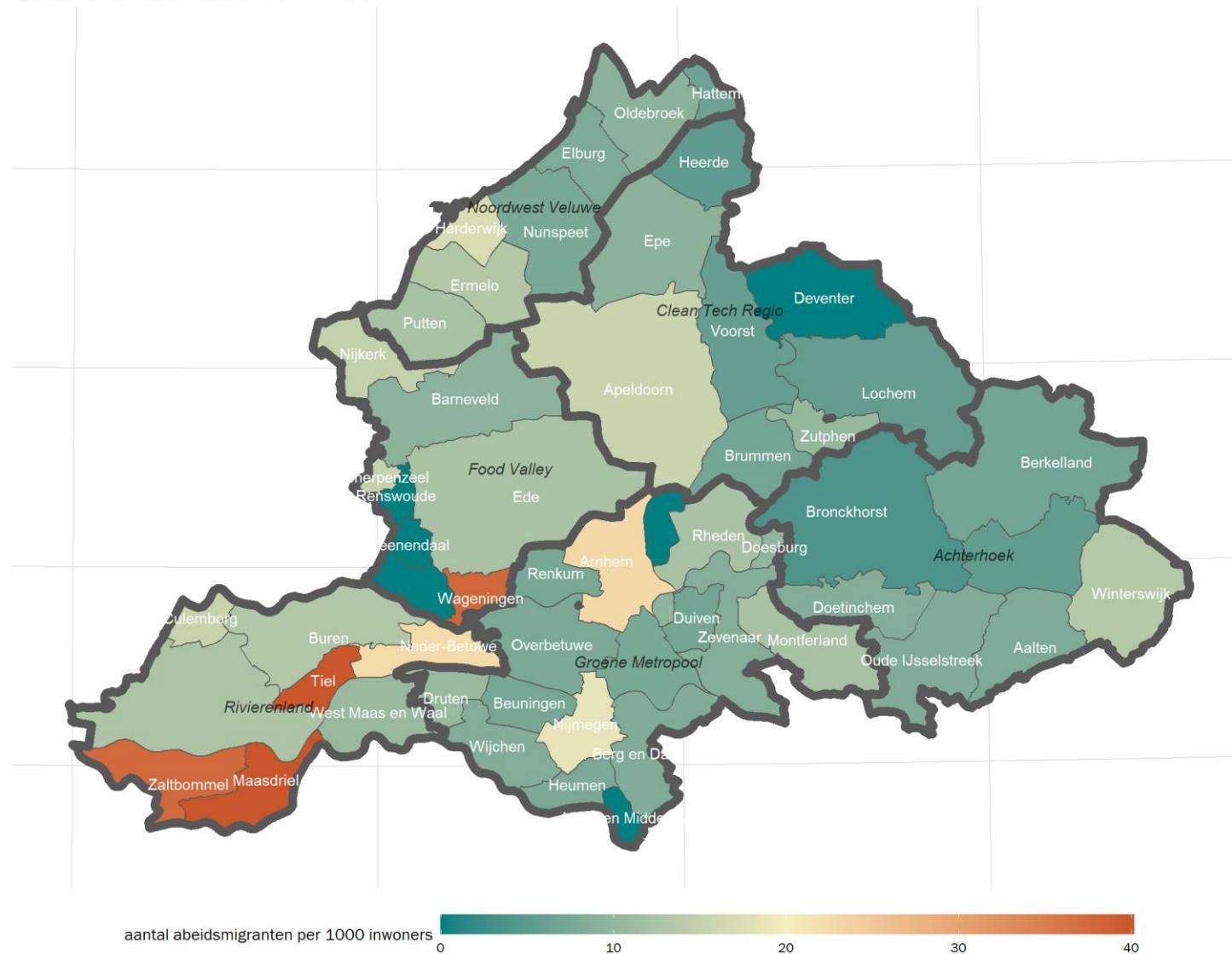
-
-

Slotsom

-
-

Groene Metropool

Aantal arbeidsmigranten per 1000 inwoners

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Groene Metropool

Beeld arbeidsmigranten

• • • • •

•

Beeld regionale economie

•

• • • • •

Slotsom

Slotsurf

.....

• • • • •

Groene Metropool

DECISIO

Beeld Groene Metropool: bedrijfssectoren

- **65% van de werkzame arbeidsmigranten in de Groene Metropool is werkzaam via een uitzendbureau.** Het aandeel is vergelijkbaar met het aandeel in de regio Gelderland als geheel. Het aantal arbeidsmigranten dat werkt via een uitzendbureau is sinds 2010 verviervoudigd
- **6,8% van de arbeidsmigranten direct werkzaam in de zakelijke dienstverlening.** Dit aandeel is exclusief de arbeidsmigranten die in deze sector werken via een uitzendbureau. Het aandeel zal dus in werkelijkheid hoger liggen. In vergelijking met andere regio's werken in de Groene Metropool het grootste aandeel arbeidsmigranten in de zakelijke dienstverlening
- **5,8% van de arbeidsmigranten is in directe dienst in de horeca.** Dit aandeel is exclusief de arbeidsmigranten die in deze sector werken via een uitzendbureau. Het aandeel zal dus in werkelijkheid hoger liggen. In vergelijking met andere regio's werken in de Groene Metropool het grootste aandeel arbeidsmigranten in de horeca

Groene Metropool

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Groene Metropool

DECISIO

Beeld Groene Metropool: herkomstlanden

- 32% van de arbeidsmigranten in de Groene Metropool is afkomstig uit Roemenië. Hiermee heeft de Groene Metropool verreweg de grootste populatie Roemenen binnen de provincie Gelderland
- 28% van de arbeidsmigranten in de Groene Metropool heeft een Poolse achtergrond. Procentueel is dit het laagst in vergelijking met de andere regio's in de provincie Gelderland. Dit komt vooral door de omvangrijke groep Roemenen in de regio

Beeld Groene Metropool: huishoudensamenstelling

- 40% van de woonachtige huishoudens in de Groene Metropool vormt een eenpersoonshuishouden. Dit is veranderd van ongeveer 30% in 2010. 40% is gelijk aan het gemiddelde voor de provincie Gelderland
- 22% van de woonachtige huishoudens is een gehuwd paar met kinderen. Dit is eveneens een stuk minder dan de 32% in 2010. In vergelijking met andere regio's zien we in de Groene Metropool relatief weinig gehuwde paren met kinderen.

Beeld Groene Metropool: verblijfsduur

- 23% van de arbeidsmigranten in de Groene Metropool werkt korter dan drie maanden. Dit aandeel is relatief hoog als we het vergelijken met de andere regio's

Groene Metropool

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

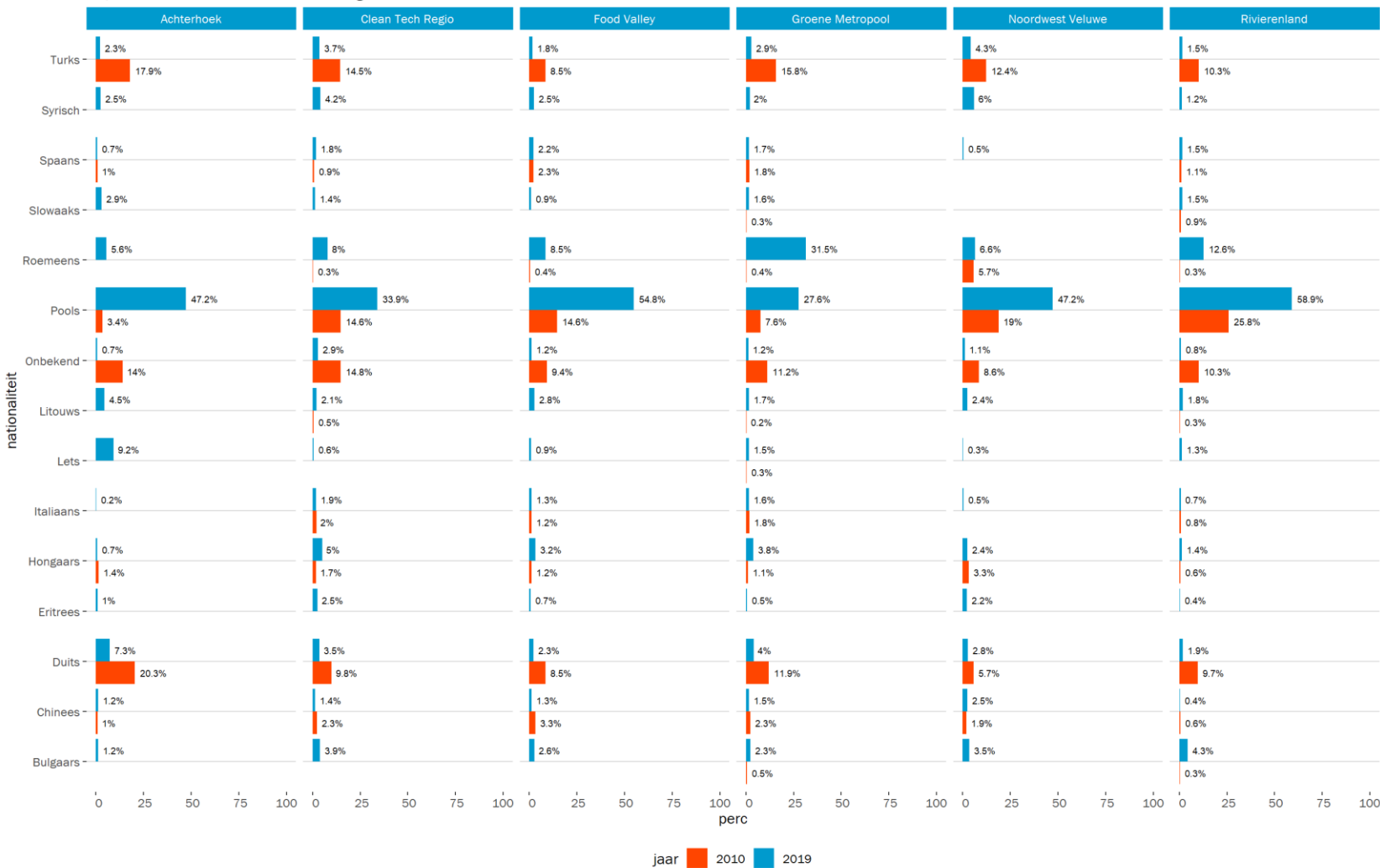
Slotsom

-
-

Groene Metropool

DECISIO

Top 10 herkomstlanden arbeidsmigranten

Groene Metropool

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotom

-
-

Groene Metropool

DECISIO

Beeld Groene Metropool: regionale economie

- **De Groene Metropool is de grootste economie van de regio Gelderland gelet op aantal banen:** in 2010 waren er 328.000 banen in de regio; in 2020 349.000. Dit is een stijging van 6% over deze periode. In Nederland was dit groeicijfer 7% en in Gelderland 6,2%
- **Grootste sectoren in 2020 gelet op aantal banen:** in de zorg zijn het meest aantal banen, 73.000. Op kleine afstand gevolgd door de handel (55.000) en de uitzendbureaus ea (43.000)
- **Ontwikkeling aantal banen in sectoren:** de zorg kende in de periode 2010-2020 een stijging van 27.000 banen en is daarmee absoluut de grootste groeier van alle sectoren. Daarna volgt de sector uitzendbureaus ea met een groei van 19.000 banen, gevolgd door de sector handel met 17.000 banen. Relatief gezien zijn dit ook de grootste stijgers, respectievelijk 60%, 82% en 45%. Andere sectoren die in deze periode flink groeide in aantal banen zijn de landbouw sector, met 56% en de ICT sector met 92%. Absoluut gaat het daar om een stijging van, respectievelijk, 1.000 en 3.300 banen
- **Ontwikkelingen aantal banen ten opzichte Gelderland:** de relatieve stijging in de bouw, 4%, en de relatieve daling in de industrie, -7%, wijkt af van de ontwikkelingen binnen de provincie Gelderland (bouw -1,1% en industrie 1,1%). De andere vier sectoren (landbouw, uitzendbureaus, zorg en handel) stijgen in de Groene Metropool regio sneller dan in Gelderland en Nederland

Groene Metropool

Beeld arbeidsmigranten

Beeld regionale economie

Slotsom

Sector	Groei banen Groene Metropool 2010-2020	Groei banen GLD 2010- 2020	Groei banen NL 2010-2020
Landbouw	+56%	+26,2%	+6,8%
Uitzendb.	+82%	+21%	+18,2%
Zorg	+60%	+12,8%	+9,8%
Handel	+45%	+12%	+11%
Bouw	+4%	-1,1%	-8,8%
Industrie	-7%	+1,1%	-0,4%

Groene Metropool

DECISIO

Beeld Groene Metropool: regionale economie

- **Het inwoneraantal in de Groene Metropool is sterker toegenomen dan in Gelderland:** de Groene Metropool volgt hier de Nederlandse trend in stijging van aantal inwoners, namelijk 3% in de periode 2011-2020. Opvallend is dat deze stijging in die periode hoger ligt dan het gemiddelde in Gelderland van 1,3%. Van alle regio's in Gelderland is naast de Groene Metropool ook de Food Valley een regio waar het aantal inwoners sterker is gestegen, namelijk met 5%
- **Werkzame beroepsbevolking gelijk aan Nederlandse en provinciale trend:** de werkzame beroepsbevolking groeit in de Groene Metropool iets meer dan in Nederland en Gelderland, 8,4% tegenover 8,1% en 8,2%.
- **De omvang beroepsbevolking stijgt minder dan de Nederlandse en provinciale trend:** in de Groene Metropool is een stijging van 5,2%, in Nederland 6,8% en in Gelderland 7%
- **De werkloosheid en de bruto-arbeidsparticipatie volgen dezelfde trend als Nederland en Gelderland:** de werkloosheid daalde in de periode 2011-2020 met 1,2 procentpunt in de Groene Metropool, 1,1 in Gelderland en 1,2 in Nederland. De bruto-arbeidsparticipatie steeg in de Groene Metropool met 0,7 procentpunt, in Gelderland met 1,2 procentpunt en in Nederlands met 1,1 procentpunt. Daarmee steeg de bruto-arbeidsparticipatie in de Groende Metropool minder dan het provinciaal en landelijk niveau
- **De ontwikkeling van het aandeel 65plussers ligt op hetzelfde niveau als van de provincie en Nederland:** het gaat hier om een stijging van 4 procentpunt over de periode 2012-2021. In de Groene Metropool bestaat de het aantal 65plussers in 2020 uit 20% van de totale bevolking

Groene Metropool

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

verandering kengetallen (2011-2020, tenzij anders aangegeven)	Groene Metropool	Gelderland	Nederland
Inwoners	+3%	+1,3%	+3%
Werkzame beroepsbevolking	+8,4%	+8,2%	+8,1%
Omvang beroepsbevolking	+5,2%	+7%	+6,8%
Werkloosheidspercentage (verandering in procentpunt)	-1,2	-1,1	-1,2
Bruto-arbeidsparticipatie (verandering in procentpunt)	+0,7	+1,2	+1,1
Aandeel 65+'ers (2012- 2021 verandering in procentpunt)	+4	+4	+4

Groene Metropool

DECISIO

Beeld Groene Metropool: slotsom

- **Economische kracht Groene Metropool:** de Groene Metropool regio is de regio binnen de provincie Gelderland waar de meeste arbeidsmigranten werkzaam zijn. In 2019 waren er 29.245 arbeidsmigranten werkzaam. Ook was de Groene Metropool regio dé regio binnen de provincie Gelderland waar de meeste arbeidsmigranten wonen: in 2019 woonden in de Groene Metropoolregio bijna 11.000 arbeidsmigranten. De groei van het aantal werkende arbeidsmigranten in de Groene Metropool regio was vergelijkbaar met de groei in de provincie Gelderland; een verviervoudiging
- **Verschuiving banen van werknemers naar andere sectoren:** de groei van het aantal banen in de Groene Metropool regio is vergelijkbaar met de groei in de provincie Gelderland en Nederland: respectievelijk 6%, 6,2% en 7%. Voor de Groene Metropool regio is vooral de sectorale verschuiving van banen opvallend geweest. In de Groene Metropool regio is namelijk het aantal banen in de landbouw, uitzendbranche, zorg en bouw meer dan evenredig toegenomen (ten opzichte van de provincie Gelderland en Nederland totaal). Met name deze sectorale ontwikkelingen zijn mogelijk een belangrijke aanwijzing voor het omvangrijke aantal werkende arbeidsmigranten in de Groene Metropool regio

Groene Metropool

Beeld arbeidsmigranten

•

•

Beeld regionale economie

•

•

Slotsom

•

•

Food Valley

DECISIO

Beeld Food Valley: aantallen en ontwikkeling

- De Food Valley is de op twee na grootste werkregio voor arbeidsmigranten in de provincie Gelderland. In 2019 werkten in de Food Valley iets ongeveer 18.720 arbeidsmigranten
- Het aantal arbeidsmigranten in de Food Valley is sinds 2010 gegroeid met een factor 7.2. Dit is de hoogste groeifactor in vergelijking met de vijf andere regio's en daarmee een stuk hoger dan het gemiddelde in de provincie Gelderland (factor 5)
- Ongeveer 17% van de arbeidsmigranten in de provincie Gelderland woont in de Food Valley. Het aantal woonachtige arbeidsmigranten in 2019 is 5.375. Hiermee zijn de op drie na grootste woonregio binnen de provincie Gelderland
- Sinds 2010 is het aantal woonachtige arbeidsmigranten ongeveer verdubbeld. Dit is ongeveer gelijk aan het gemiddelde binnen de provincie Gelderland

Food Valley

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Aantal werkzame arbeidsmigranten naar werkgemeenten, Food Valley, 2010 tot en 2019

Werkgemeente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Vershil	Jaarlijkse groei
Barneveld	260	360	290	290	470	510	610	865	1.305	1.625	1.365	22,6%
Ede	810	1.080	770	825	1.315	1.050	1.040	1.110	1.460	1.785	975	9,2%
Nijkerk	255	270	245	1.145	3.410	4.270	5.195	6.035	10.240	10.355	10.100	50,9%
Renswoude	420	910	450	535	1.090	1.210	1.435	1.705	2.925	3.055	2.635	24,7%
Rhenen	60	65	55	65	70	70	70	70	80	110	50	7,0%
Scherpenzeel	30	30	35	35	35	40	40	70	95	95	65	13,7%
Veenendaal	420	900	445	500	1.410	470	340	520	695	845	425	8,1%
Wageningen	345	590	485	635	600	615	675	650	745	850	505	10,5%
Totaal	2.600	4.205	2.775	4.030	8.400	8.235	9.405	11.025	17.545	18.720	16.120	25%

Aantal wonende arbeidsmigranten naar woongemeenten, Food Valley, 2010 tot en 2019

Woongemeente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Vershil	Jaarlijkse groei
Barneveld	210	230	245	255	270	270	310	385	465	555	345	11,4%
Ede	775	760	770	875	865	910	970	1.145	1.390	1.445	670	7,2%
Nijkerk	270	280	300	355	520	555	580	590	690	645	375	10,2%
Renswoude	20	25	30	35	30	50	50	55	60	65	45	14,0%
Rhenen	90	95	105	110	100	95	120	140	210	230	140	11,0%
Scherpenzeel	50	55	65	70	75	95	110	150	155	150	100	13,0%
Veenendaal	470	495	445	485	485	520	540	635	735	815	345	6,3%
Wageningen	630	690	705	905	880	900	940	1.040	1.245	1.470	840	9,9%
Totaal	2.515	2.630	2.665	3.090	3.225	3.395	3.620	4.140	4.950	5.375	2.860	8,8%

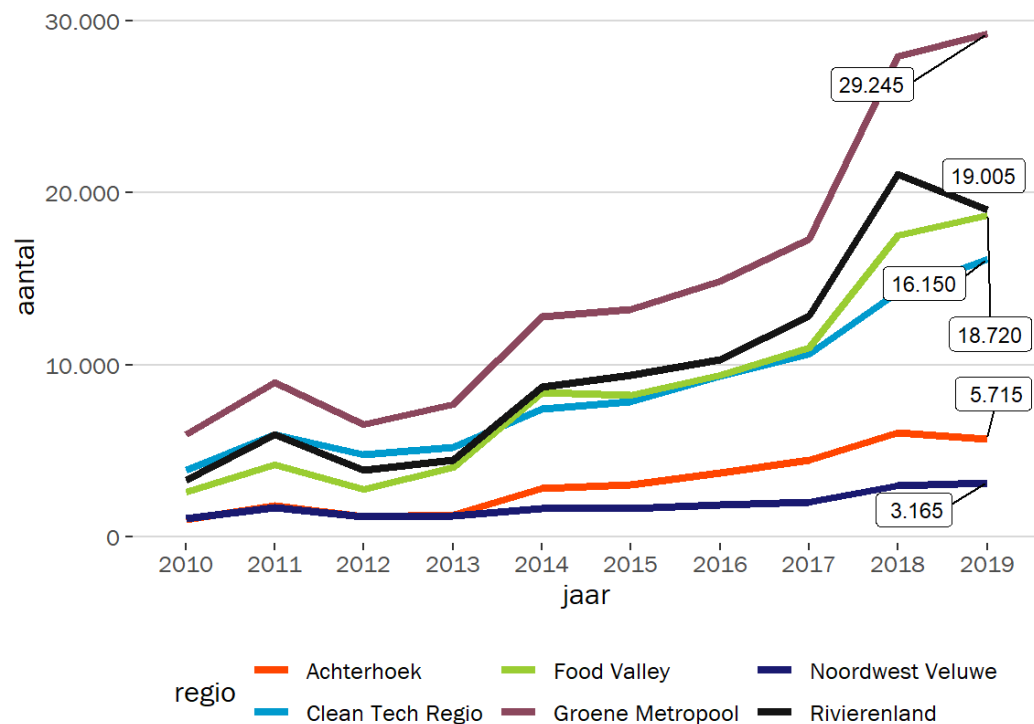
PS: het gaat het om het aantal wonende arbeidsmigranten die geregistreerd zijn in het BRP. CBS Microdata biedt geen inzicht in het woonadres van arbeidsmigranten die niet in het BRP geregistreerd zijn.

Food Valley

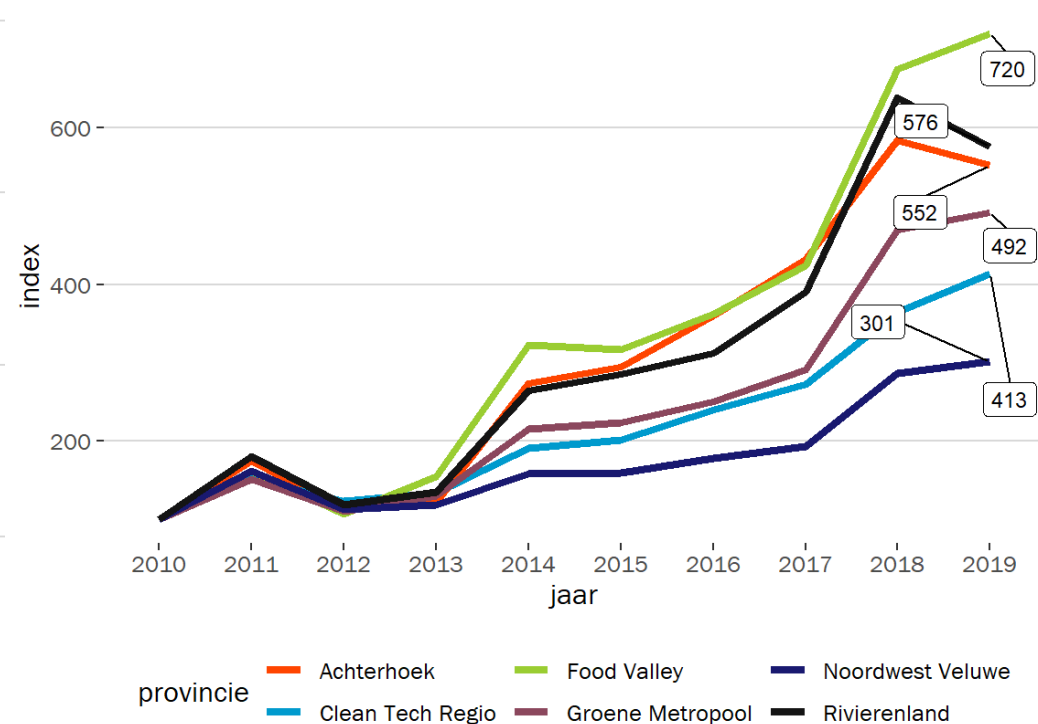
DECISIO

Arbeidsmigranten naar werkregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar werkregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Food Valley

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

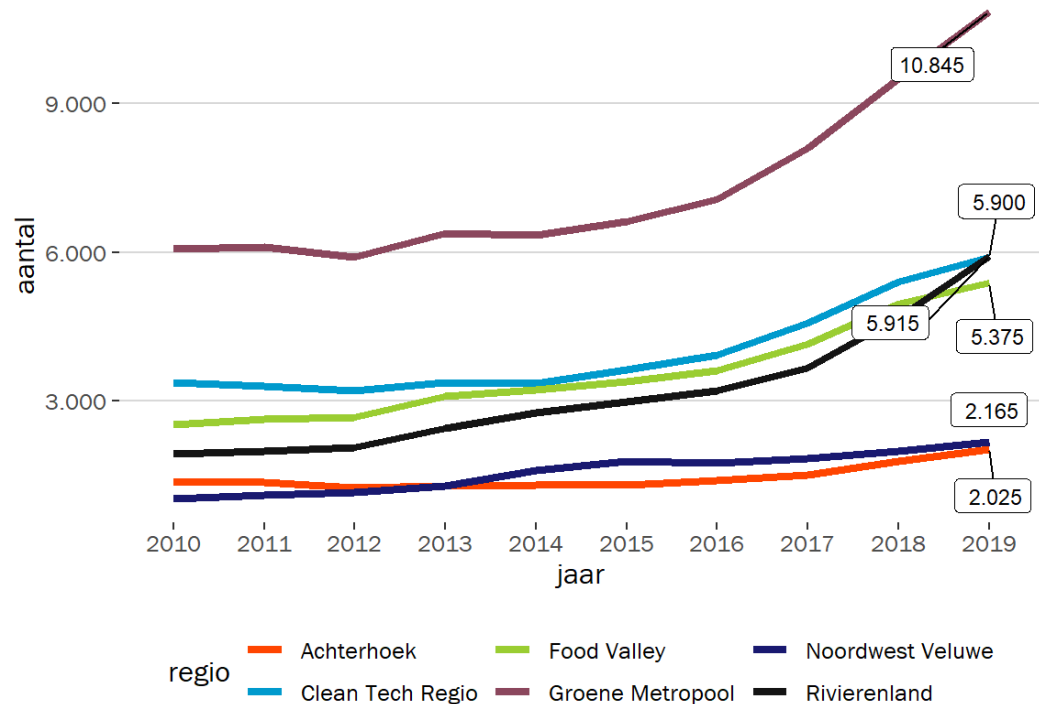
Slotsom

-
-

Food Valley

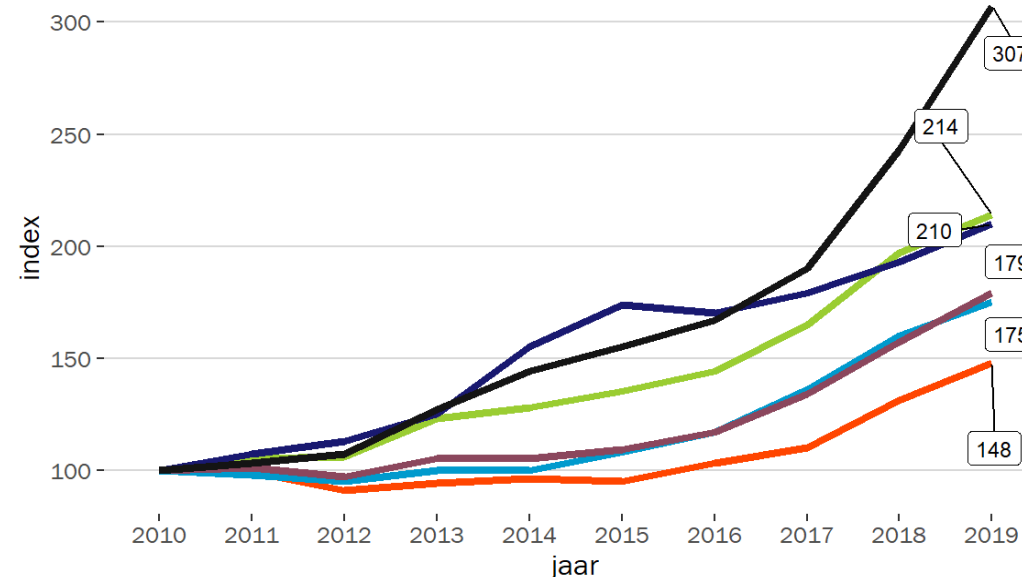
DECISIO

Arbeidsmigranten naar woonregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar woonregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Food Valley
Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

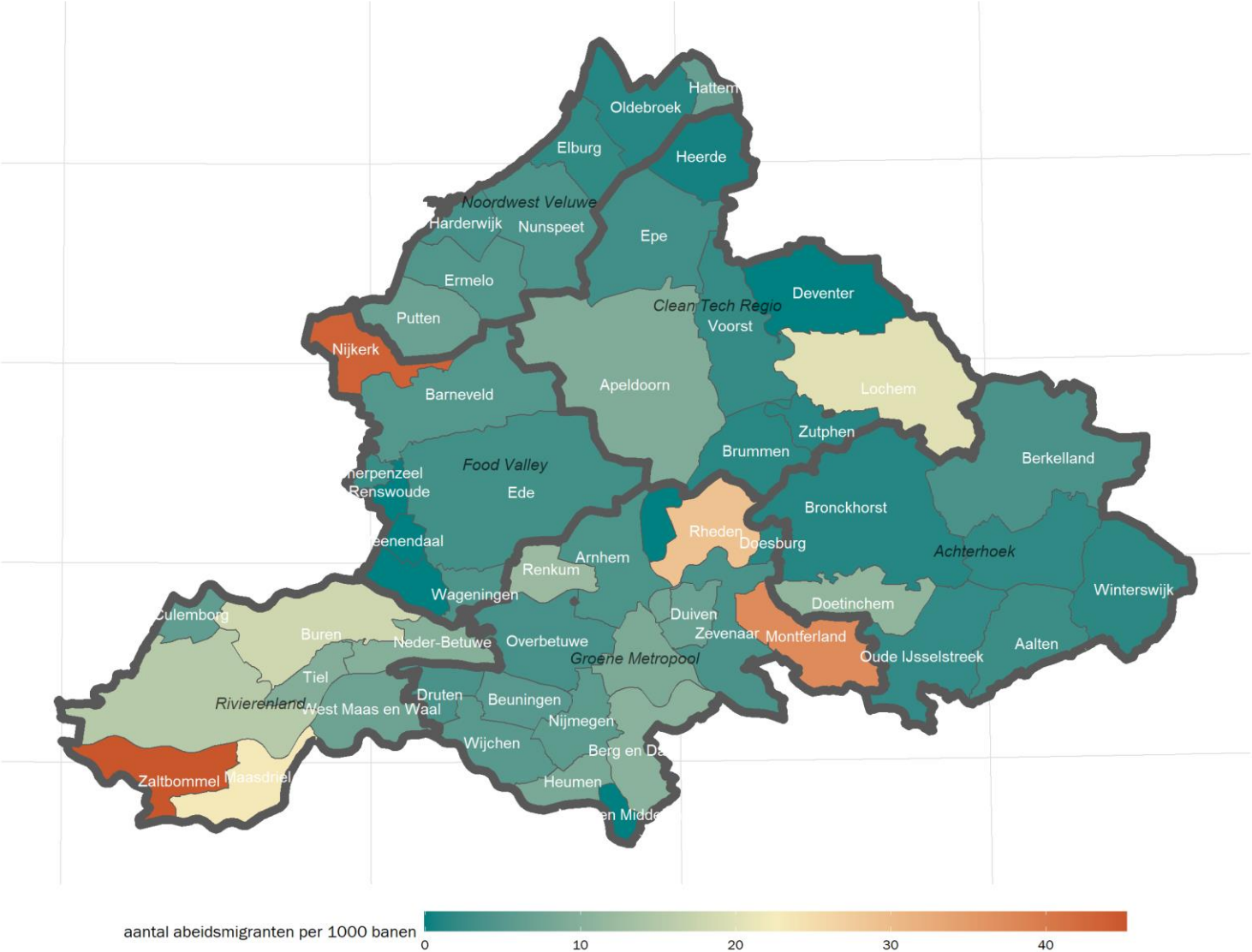
-
-

Slotsom

-
-

Food Valley

Aantal arbeidsmigranten per 1000 banen

Food Valley

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

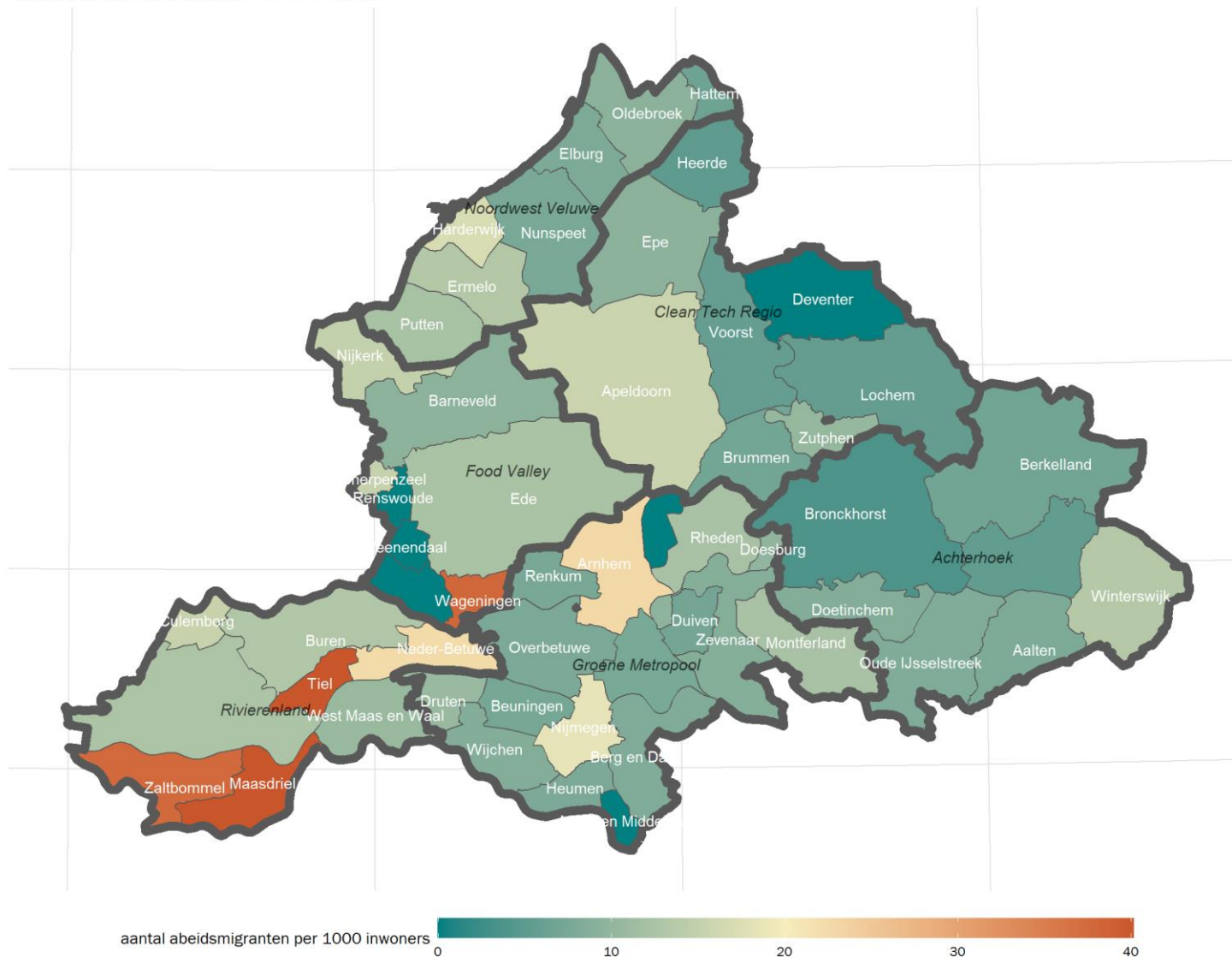
-
-

Slotsom

-
-

Food Valley

Aantal arbeidsmigranten per 1000 inwoners

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Food Valley

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Beeld Food Valley: bedrijfssectoren

- In de Food Valley werkt 72,4% van de arbeidsmigranten via een uitzendbureau. Samen met de Clean Tech Regio is dit het hoogste aandeel arbeidsmigranten dat werkt via een uitzendbureau. Opvallend is dat dit aandeel in 2010 nog maar 20% was
- 6,8% van de arbeidsmigranten in directe dienst in de detailhandel. Dit aandeel is exclusief de arbeidsmigranten die in deze sector werken via een uitzendbureau. In vergelijking met de vijf andere regio's is dit het hoogste aandeel

Food Valley

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Beeld Food Valley: herkomstlanden

- **55% van de arbeidsmigranten in de Food Valley afkomstig uit Polen.** In 2010 bedroeg dit aantal nog 15%. Samen met Rivierenland werkt in de Food Valley het grootste aandeel Poolse arbeidsmigranten
- 8,5% van de arbeidsmigranten is afkomstig uit Roemenië. In 2010 waren er nog bijna geen Roemeen arbeidsmigranten werkzaam in de Food Valley

Beeld Food Valley: huishoudensamenstelling

- **Meer dan 40% van de huishoudens woonachtig in de Food Valley zijn eenpersoonshuishoudens.** In 2010 was dit aandeel nog 34%. Het aandeel is gemiddeld in vergelijking met de provincie
- **Kwart van de huishoudens is gehuwd paar met kinderen.** In 2010 was dit aandeel nog 10% hoger. Het aandeel is gemiddeld in vergelijking met de provincie

Beeld Food Valley: verblijfsduur

- **20% van de arbeidsmigranten in de Food Valley verblijft vier tot acht maanden in de regio.** De groep die vier tot acht maanden verblijf in de Food Valley is relatief groter in vergelijking met de andere regio's en een stuk hoger dan de 14% in de regio

Food Valley

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

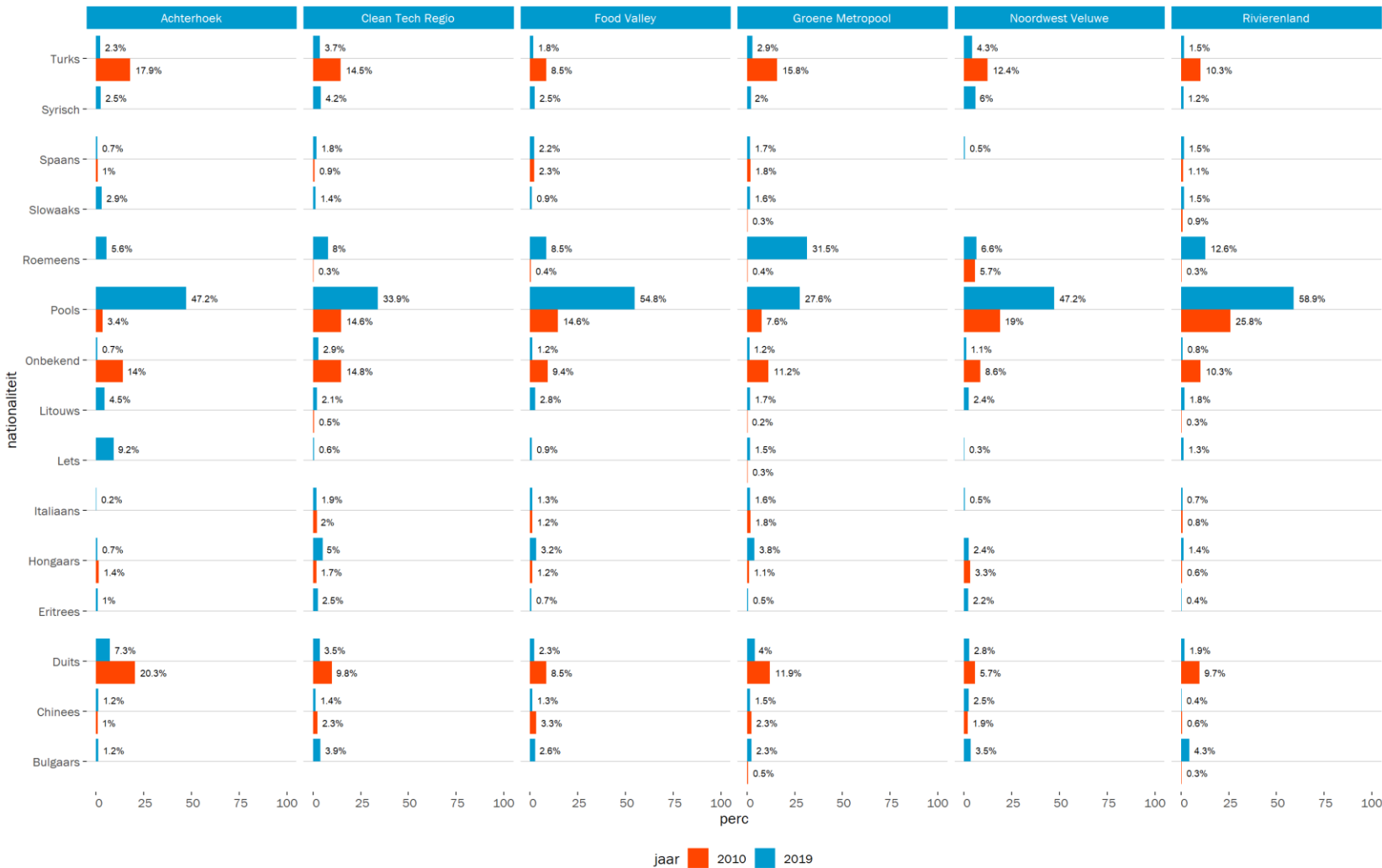
Slotsom

-
-

Food Valley

DECISIO

Top 10 herkomstlanden arbeidsmigranten

Food Valley

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Food Valley

DECISIO

Beeld Food Valley: regionale economie

- De Food Valley kende een banengroei van 12% in de periode 2010-2020: dit groeipercentage ligt hoger dan het landelijke groeicijfer van 7% en het Gelderse groeicijfer van 6,2%. De groei van banen in de Food Valley ligt ook hoger dan de andere regio's in Gelderland
- **Sectoren met grootst aantal banen:** de top drie sectoren met aantal banen in 2020 zijn de handel, met 35.000 banen, de zorg met 26.000 banen en de industrie met 18.000 banen
- **Ontwikkeling groei aantal banen in sectoren:** zowel in relatieve als in absolute zin zijn de sectoren handel, zorg en industrie de grootste groeiende sectoren. In de sector handel zijn de banen toegenomen met 4.500, ofwel 15%. In de sector zorg zijn de banen toegenomen met 3.400, ofwel 15%. En in de industrie zijn er 7.400 banen bijgekomen, dat is een groeipercentage van 70%. Daarnaast zijn de banen in de sector landbouw met 43% gestegen en in de sector bouw met 18% gestegen
- **Ontwikkeling aantal banen ten opzichte van Gelderland:** de ontwikkeling van het aantal banen lijkt in veel sectoren de trend van de provincie te volgen. Sectoren die in de Food Valley sneller stijgen zijn de landbouw, de bouw en de industrie. De positieve groeicijfers in de bouw en industrie gaan in tegen het landelijk beeld waar negatieve groeicijfers zijn waargenomen. Het aantal banen in de bouw is in Gelderland afgenomen met 1,1%, in Nederland met 8,8%. Het aantal banen in de industrie is in Gelderland gestegen met 1,1%, terwijl dit cijfer in Nederland is gedaald met 0,4%

Food Valley

Beeld arbeidsmigranten

Beeld regionale economie

Slotsom

Sector	Groei Banen Food Valley 2010-2020	Groei banen GLD 2010-2020	Groei banen NL 2010-2020
Landbouw	+43%	+26,2%	+6,8%
Uitzendb. ea	+19%	+21%	+18,2%
Zorg	+15%	+12,8%	+9,8%
Handel	+15%	+12%	+11%
Bouw	+18%	-1,1%	-8,8%
Industrie	+70%	+1,1%	-0,4%

Food Valley

DECISIO

Beeld Food Valley: regionale economie

- **Het inwoneraantal in de Food Valley stijgt relatief meer dan het Nederlandse en Gelderse aantal:** het aantal inwoners groeit in de Food Valley met 5% over de periode 2011-2020. In Nederland en Gelderland is dat respectievelijk 3% en 1,3%
- **De (werkzame) beroepsbevolking neemt flink toe:** de omvang van de beroepsbevolking is in de periode 2011-2020 gegroeid met 12,7%. Dit is een hoger percentage dan de Gelderse groei van 7% en de Nederlandse groei van 6,8%. De groei van de werkzame beroepsbevolking is met 14,6% ook hoger dan de groei in Gelderland, 8,2%, en in Nederland, 8,1%
- **Ontwikkeling werkloosheidspercentage en bruto-arbeidsparticipatie:** de werkloosheid is in de regio over de periode 2011-2020 minder sterk gedaald dan in de provincie Gelderland en Nederland, respectievelijk een daling van 1 procentpunt tegenover 1,1 en 1,2 procentpunt. De bruto-arbeidsparticipatie is daarentegen in de Food Valley met 2,4 procentpunt gestegen ten opzichte van de provinciale stijging van 1,2 procentpunt en de landelijke stijging van 1,1 procentpunt
- **Ontwikkeling aandeel 65plussers over de periode 2012-2021:** het aandeel 65plussers is in de Food Valley, Gelderland en Nederland gestegen met 4 procentpunt. In de Food Valley is het aandeel 65plussers in 2021 19% van de totale bevolking

Food Valley

Beeld arbeidsmigranten

Beeld regionale economie

verandering kengetallen (2011-2020, tenzij anders aangegeven)	Food Valley	Gelderland	Nederland
Inwoners	+5%	+1,3%	+3%
Werkzame beroepsbevolking	+14,6%	+8,2%	+8,1%
Omvang beroepsbevolking	+12,7%	+7%	+6,8%
Werkloosheidspercentage (verandering in procentpunt)	-1,0	-1,1	-1,2
Bruto-arbeidsparticipatie (verandering in procentpunt)	+2,4	+1,2	+1,1
Aandeel 65+'ers (2012- 2021 verandering in procentpunt)	+4	+4	+4

Food Valley

DECISIO

Beeld Food Valley: slotsom

- **Economische kracht Food Valley:** de Food Valley is de derde regio in de provincie Gelderland gelet op het aantal werkende arbeidsmigranten. In 2019 waren in Food Valley 18.720 arbeidsmigranten actief. Daarnaast kende Food Valley de sterkste groei (sinds 2010) van het aantal arbeidsmigranten; meer dan verzevenvoudigd (Gelderland: factor 5, Nederland: factor 3)
- **Sterke economische groei:** verder kenschetst Food Valley zich door een sterke economische groei: het aantal banen groeide met 12%; de groei van het banen bedroeg in Gelderland 6,2% en in Nederland 7%. Daarnaast constateren dat Food Valley ook gelet op het inwonertal sterk is gegroeid: Food Valley +5%, Gelderland +1,3% en Nederland +3%

Food Valley

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Rivierenland

DECISIO

Beeld Rivierenland: aantallen en ontwikkeling

- **Rivierenland is de op een na grootste werkregio voor arbeidsmigranten in de provincie Gelderland.** In 2019 werkten er iets meer dan 19.000 arbeidsmigranten in de regio Rivierenland
- **Aantal arbeidsmigranten in Rivierland sinds 2010 verzesvoudigd.** In 2010 waren er 3.300 arbeidsmigranten werkzaam in Rivierenland; in 2019 zijn er meer dan 19.000 arbeidsmigranten werkzaam in Rivierenland. Hiermee is de groei in Rivierenland duidelijk hoger dan gemiddeld in de provincie Gelderland. In Gelderland is, sinds 2010, sprake van een vervijfvoudiging van het aantal arbeidsmigranten. Alleen in Food Valley was sinds 2010 sprake van een grotere groei van het aantal arbeidsmigranten; het aantal arbeidsmigranten in Food Valley verzevenvoudigde
- **In 2019 zijn er bijna 6.000 woonachtige arbeidsmigranten in Rivierenland.** Samen met de Clean Tech regio is Rivierenland de op een na grootste woonregio voor arbeidsmigranten binnen de provincie Gelderland
- **Het aantal woonachtige arbeidsmigranten in Rivierenland sinds 2010 verviervoudigd.** De groei van het aantal woonachtige arbeidsmigranten in Rivierenland is twee keer zo sterk als gemiddeld in de provincie Gelderland. Met name sinds 2016 is er een versnelling gekomen in de groei van het aantal woonachtige arbeidsmigranten

Rivierenland

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Aantal werkzame arbeidsmigranten naar werkgemeenten, regio Rivierenland, 2010 tot en 2019

werkgemeente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Verschil	Jaarlijkse groei
Buren	75	205	140	165	340	380	460	510	1.475	1.250	1.175	36,7%
Culemborg	210	325	215	300	345	335	400	425	575	730	520	14,8%
Maasdriel	375	1.100	635	800	1.665	1.530	1.595	1.580	2.240	2.155	1.780	21,4%
Neder-Betuwe	155	220	195	190	360	450	595	680	1.060	1.000	845	23,0%
Tiel	460	1.190	660	800	1.540	1.670	1.720	1.945	3.025	2.345	1.885	19,8%
West Betuwe	350	850	380	570	1.700	1.980	1.820	1.840	3.995	3.860	3.510	30,6%
West Maas en Waal	55	110	90	95	140	135	140	130	390	395	340	24,5%
Zaltbommel	1.620	1.935	1.570	1.550	2.610	2.920	3.575	5.745	8.325	7.270	5.650	18,2%
Totaal	3.300	5.935	3.885	4.470	8.700	9.400	10.305	12.855	21.085	19.005	15.705	21%

werkzame arbeidsmigranten daadwerkelijk werkzaam zijn in de gemeente Zaltbommel. Vanuit CBS Microdata is niet bekend in welke gemeenten wel werkzaam zijn

Aantal wonende arbeidsmigranten naar woongemeenten, regio Rivierenland, 2010 tot en 2019

Woongemeente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Vershil	Jaarlijkse groei
Buren	110	120	130	165	185	225	245	285	300	350	240	13,7%
Culemborg	275	255	230	260	295	300	300	325	355	440	165	5,4%
Maasdriel	285	330	385	440	555	560	605	655	740	990	705	14,8%
Neder-Betuwe	105	110	115	115	115	145	180	220	265	540	435	20,0%
Tiel	625	650	610	685	700	770	775	895	1.445	1.680	1.055	11,6%
West Betuwe	240	220	225	305	340	375	425	480	550	640	400	11,5%
West Maas en Waal	75	85	95	125	130	130	155	175	180	205	130	11,8%
Zaltbommel	210	220	275	355	445	470	525	625	850	1070	860	19,8%
Totaal	1.925	1.990	2.065	2.450	2.765	2.975	3.210	3.660	4.685	5.915	3.990	13,3%

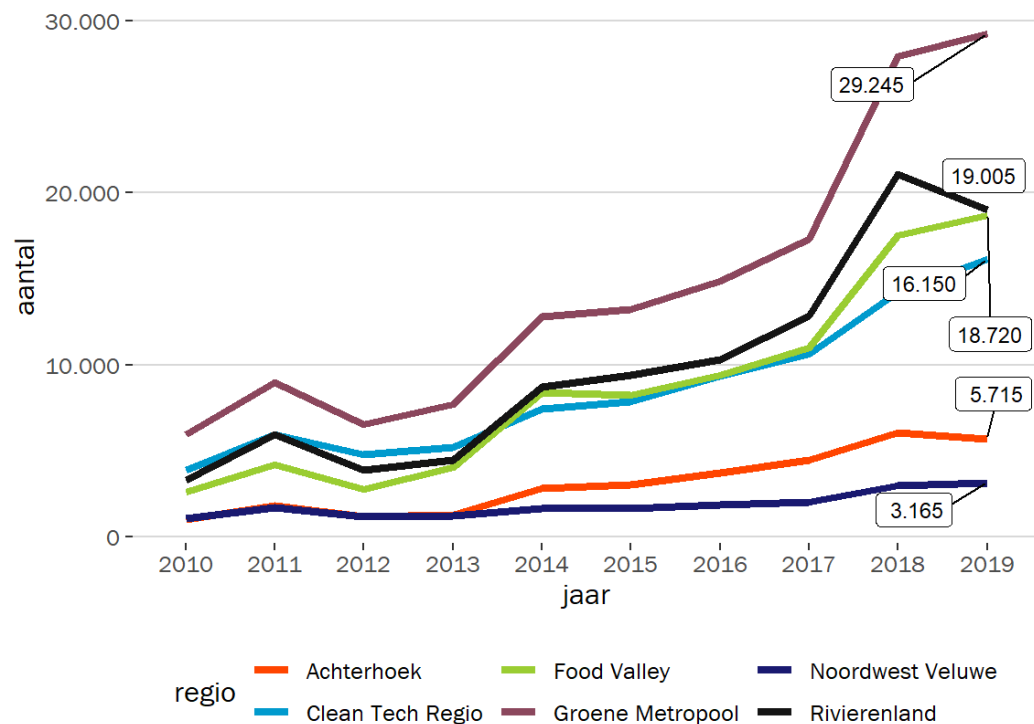
PS: het gaat het om het aantal wonende arbeidsmigranten die geregistreerd zijn in het BRP. CBS Microdata biedt geen inzicht in het woonadres van arbeidsmigranten die niet in het BRP geregistreerd zijn.

Rivierenland
Beeld arbeidsmigranten
•
•
Beeld regionale economie
•
•
Slotom
•
•

Rivierenland

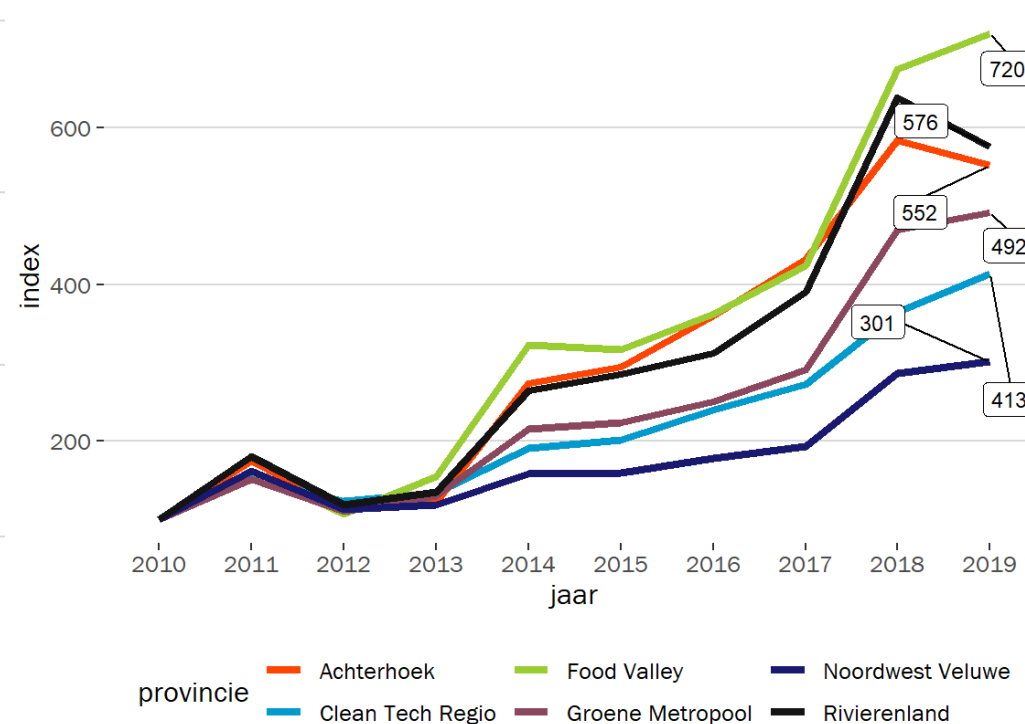
DECISIO

Arbeidsmigranten naar werkregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar werkregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Rivierenland
Beeld arbeidsmigranten

-
-

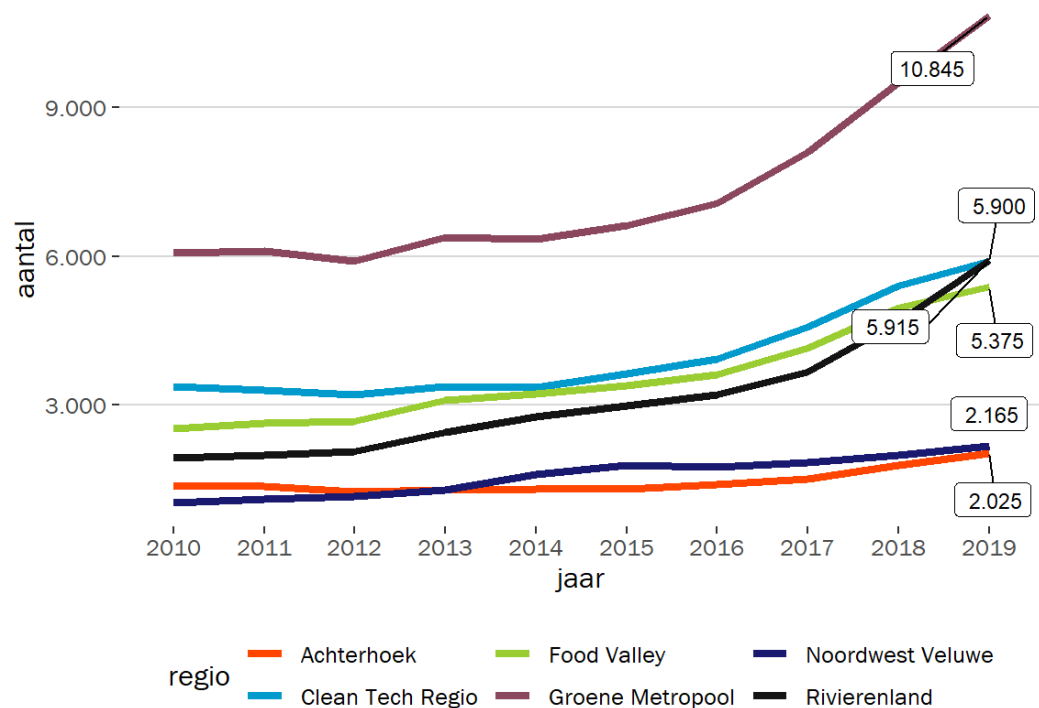
Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

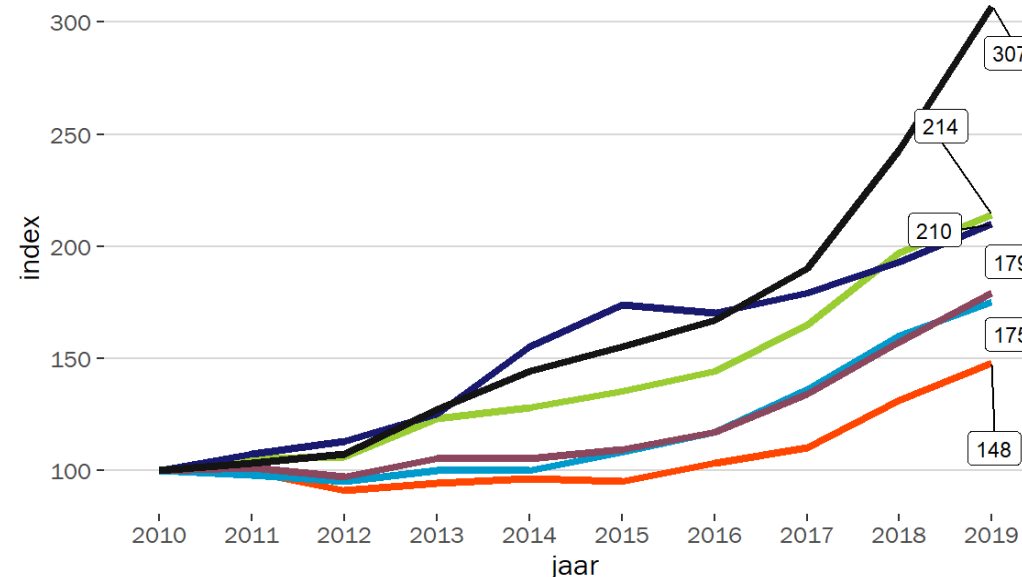
-
-

Arbeidsmigranten naar woonregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar woonregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Rivierenland
Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

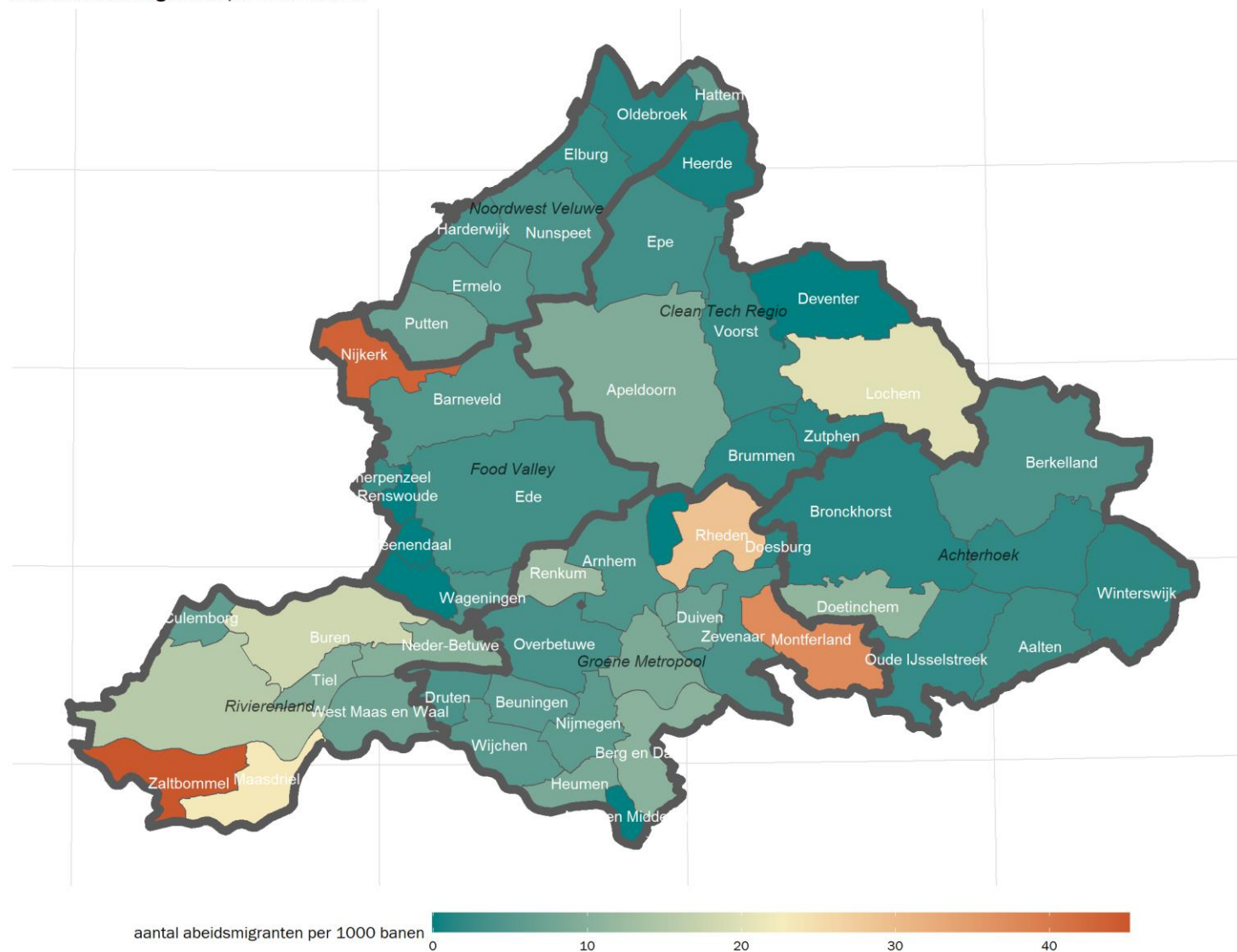
-
-

Slotsom

-
-

Rivierenland

Aantal arbeidsmigranten per 1000 banen

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Rivierenland

Beeld arbeidsmigranten

• • • • •

• • • • •

Beeld regionale economie

Abstract

● ● ● ● ●

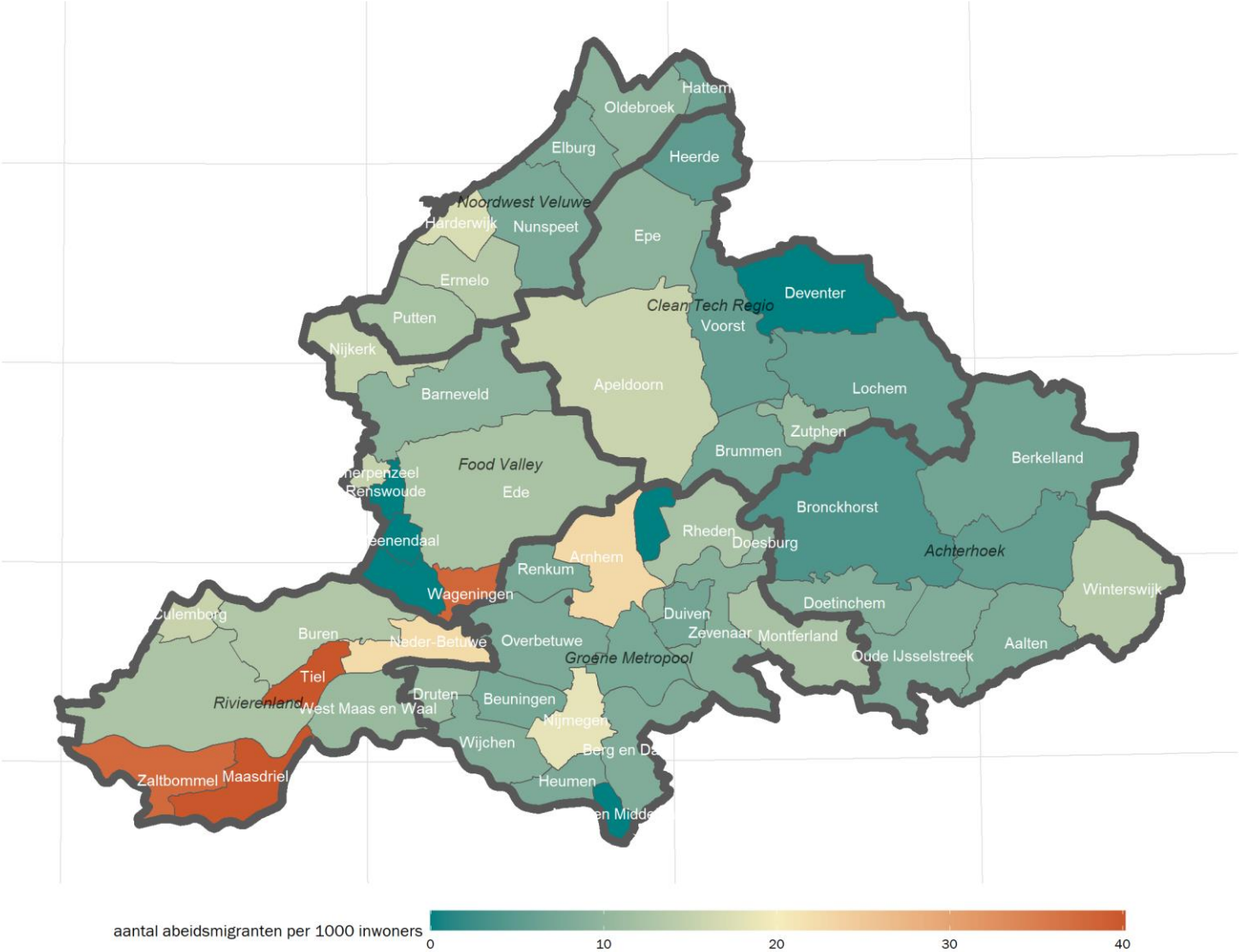
Slotsom

- **Stressoren**

• • • • •

Rivierenland

Aantal arbeidsmigranten per 1000 inwoners

Rivierenland

Beeld arbeidsmigranten

Beeld regionale economie

Slotsom

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Beeld Rivierenland: bedrijfssectoren

60% van de arbeidsmigranten in Rivierenland is werkzaam via een uitzendbureau. Dit is iets onder het regiogemiddelde. Opvallend is, dat afwijkend ten opzichte van de andere vijf regio's, het aandeel arbeidsmigranten in 2010 al ongeveer 51% was

17% van de arbeidsmigranten in Rivierenland in directe dienst in de landbouwsector. Dit aandeel is exclusief de arbeidsmigranten die in deze sector werken via een uitzendbureau. Dit aandeel is verreweg het hoogst in vergelijking met de andere vijf regio's

Rivierenland

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Beeld Rivierenland: herkomstlanden

- Ongeveer 59% van de arbeidsmigranten werkzaam in Rivierenland komt uit Polen. Dit is het hoogste aantal in vergelijking met de andere vijf regio's. In 2010 was dit aandeel ook al 26%. Dit is in vergelijking met de andere regio's in 2010 ook relatief hoog
- 13% van de arbeidsmigranten werkzaam in Rivierenland afkomstig uit Roemenie. Na de Groene Metropool is Rivierenland daardoor de regio met het hoogste aandeel Roemeense arbeidsmigranten

Beeld Rivierenland: huishoudensamenstelling

- 45% van de arbeidsmigranten in woonachtig in Rivierenland vormt een eenpersoonshuishouden. Dit aandeel is het grootste in vergelijking met de andere vijf regio's en een stuk hoger dan het gemiddelde in de provincie Gelderland
- 21% van de arbeidsmigranten woonachtig in Rivierenland vormt gehuwd paar met kinderen. Dit is het kleinste aandeel in vergelijking met de andere vijf regio's

Beeld Rivierenland: verblijfsduur

- Rivierenland heeft het grootste aandeel werkzame arbeidsmigranten die tot vier maanden in de regio verblijven. Bijna 24% van de werkzame arbeidsmigranten behoort tot deze groep. In 2010 vormde deze groei nog maar 5% van het totaal

Rivierenland

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

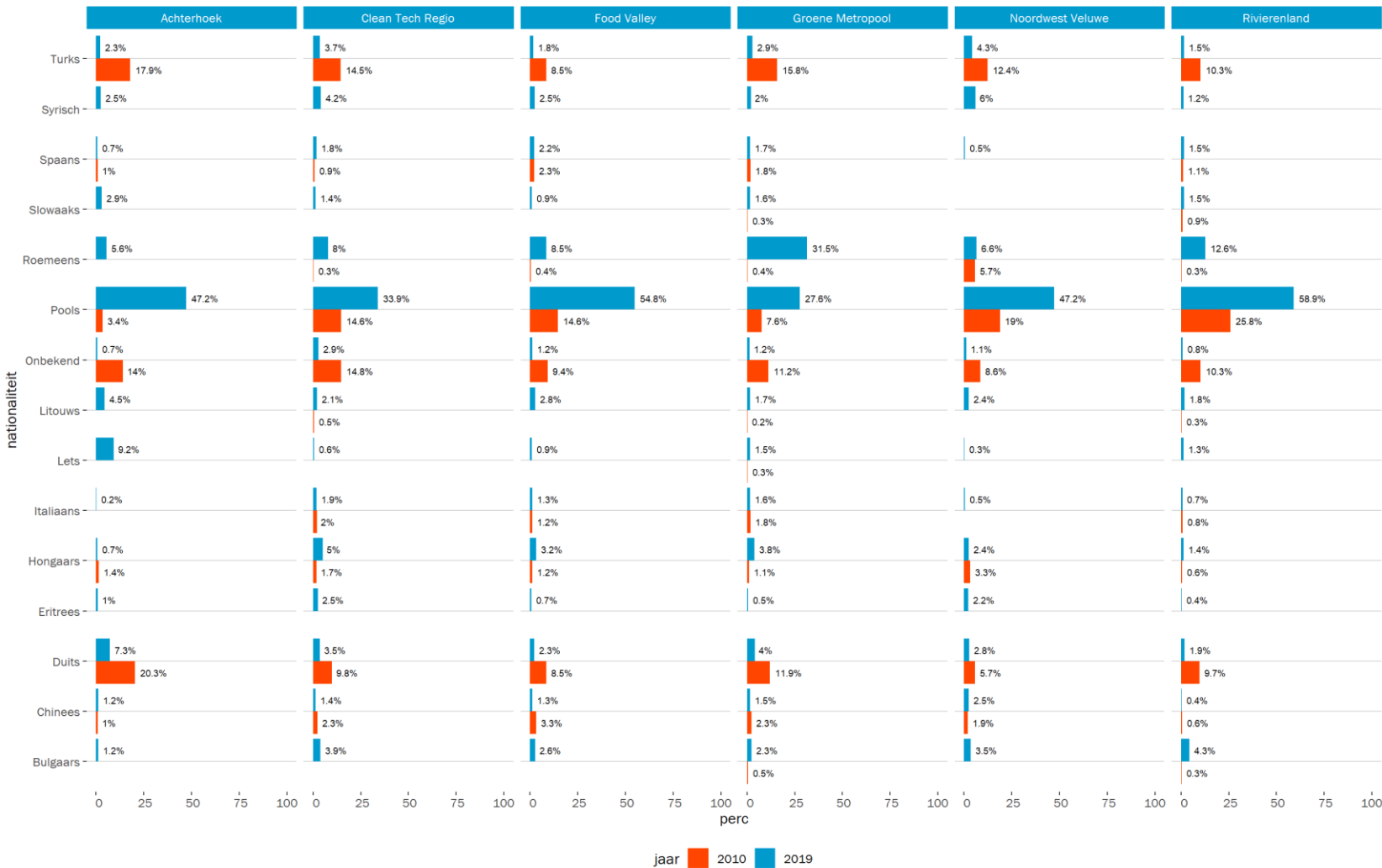
Slotsom

-
-

Rivierenland

DECISIO

Top 10 herkomstlanden arbeidsmigranten

Rivierenland
Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Beeld Rivierenland: regionale economie

- **Groei van het aantal banen in Rivierenland is 6% in de periode 2010-2010:** het aantal banen is in de periode 2010-2020 gestegen van 75.000 naar 79.000. De groei van het aantal banen in Rivierenland loopt relatief gelijk aan het groeicijfer van 6,2% in Gelderland
- **Sectoren met hoogst aantal banen:** de sector handel heeft het hoogst aantal banen in deze regio, met 16.000 banen in 2020. Daarna volgt de sector zorg, 12.000 banen in 2020 en de sector uitzendbureaus ea met 10.000 banen in 2020
- **Ontwikkeling aantal banen in sectoren:** het aantal banen in de landbouw, industrie en zorg in Rivierland groeit in de periode 2010-2020 het snelst ten opzichte van alle andere sectoren. In de landbouw stijgt het aantal banen met 29%, in de industrie met 26% en in de zorg met 24%
- **Ontwikkeling aantal banen in sectoren ten opzichte van Gelderland:** de groeicijfers van de sectoren landbouw, industrie en zorg zijn in Rivierenland hoger dan in Gelderland, daar zijn de groeicijfers in die periode respectievelijk 26,2%, 1,1% en 12,8%. In Rivierenland zijn de sectoren handel (8%) en uitzendbureaus ea (14%) minder gegroeid dan provinciaal, respectievelijk 12% en 21%, en nationaal, respectievelijk 11% en 18,2%

Rivierenland

Beeld arbeidsmigranten

Beeld regionale economie

Slotsom

Sector	Groei banen Rivierenland 2010-2020	Groei banen GLD 2010-2020	Groei banen NL 2010-2020
Landbouw	+29%	+26,2%	+6,8%
Uitzendb. ea	+14%	+21%	+18,2%
Zorg	+24%	+12,8%	+9,8%
Handel	+8%	+12%	+11%
Bouw	+2%	-1,1%	-8,8%
Industrie	+26%	+1,1%	-0,4%

Rivierenland

DECISIO

Beeld Rivierenland: regionale economie

- **Stijging inwonersaantal in Rivierenland:** met 2% groei in aantal inwoners voor de periode 2011-2020 kent Rivierenland een hoger groeicijfer dan Gelderland, 1,3%, maar weer minder dan Nederland, 3%
- **De (werkzame) beroepsbevolking groeit flink:** in Rivierenland is de werkzame beroepsbevolking gestegen met 13,1% in de periode 2011-2020. Dit is meer dan de provinciale groei van 8,2% en de landelijke groei van 8,1%. Ook de omvang van de beroepsbevolking is in Rivierenland meer gegroeid dan in Gelderland en Nederland, met respectievelijk 7,8% tegenover 7% en 6,8%
- **Werkloosheidspercentage en bruto-arbeidsparticipatie volgt landelijke en provinciale trend:** het werkloosheidspercentage is in Rivierenland in de periode 2011-2020 afgenomen met 1,1 procentpunt, in Gelderland was dat ook 1,1 procentpunt voor deze periode en in Nederland 1,2 procentpunt. De bruto-arbeidsparticipatie is in Rivierenland wel iets meer gegroeid dan in Gelderland en Nederland, met respectievelijk 1,4 procentpunt tegenover 1,2 en 1,1 procentpunt
- **Het aandeel 65plussers in Rivierenland:** In Rivierenland is het aandeel 65plussers gestegen met 5 procentpunt in de periode 2012-2021. Dit stijgingspercentage ligt hoger dan het percentage in Gelderland en Nederland. Daar is het stijgingspercentage 4 procentpunten. In 2021 is 20% van de bevolking in Rivierenland 65plusser

Rivierenland

Beeld arbeidsmigranten

Beeld regionale economie

Slotsom

verandering kengetallen (2011-2020, tenzij anders aangegeven)	Rivierenland	Gelderland	Nederland
Inwoners	+2%	+1,3%	+3%
Werkzame beroepsbevolking	+13,1%	+8,2%	+8,1%
Omvang beroepsbevolking	+7,8%	+7%	+6,8%
Werkloosheidspercentage (verandering in procentpunt)	-1,1	-1,1	-1,2
Bruto-arbeidsparticipatie (verandering in procentpunt)	+1,4	+1,2	+1,1
Aandeel 65+'ers (2012-2021 verandering in procentpunt)	+5	+4	+4

Beeld Rivierenland: slotsom

- **Economische kracht Rivierland:** Rivierenland is, gelet op het aantal werkende arbeidsmigranten, de tweede regio binnen de provincie Gelderland met de meest arbeidsmigranten. In 2019 waren in Rivierenland ruim 19.000 arbeidsmigranten werkzaam. De ontwikkeling van het aantal arbeidsmigranten in Rivierenland is vergelijkbaar met de ontwikkeling in Gelderland totaal; het aantal werkende arbeidsmigranten in Rivierenland is sinds 2010 vervijfvoudigd
- **Vooraf groei in de industrie:** vooral de groei van het aantal banen in de industrie is opvallend voor Rivierenland. Het aantal banen in de industrie nam in Rivierenland namelijk sinds 2010 toe met 26% (Gelderland +1,1%, Nederland -0,4%)
- **Sprake van vergrijzing:** verder valt op dat in Rivierenland in sterkere mate sprake is van vergrijzing. Het aandeel 65plussers in Rivierenland nam namelijk met 5%-punt toe; in Gelderland en Nederland was dit 4%-punt

Rivierenland

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Noordwest Veluwe

DECISIO

Noordwest Veluwe

DECISIO

Beeld Noordwest Veluwe: aantallen en ontwikkeling

- Noordwest-Veluwe is de regio met het laagste aantal werkzame arbeidsmigranten. In de regio wonen ongeveer 3.165 arbeidsmigranten
- Ook groei van het aantal arbeidsmigranten in Noordwest Veluwe laagste van de provincie Gelderland. Sinds 2010 is er in Noordwest Veluwe sprake van een verdrievoudiging van het aantal arbeidsmigranten. Dit is ongeveer gelijk aan de groei in de Nederland als geheel. Het is echter flink lager dan de gemiddelde groei in de provincie Gelderland waar sprake is geweest van een vervijfvoudiging
- In de regio zijn relatief veel woonachtige arbeidsmigranten tenopzichte van het aantal werkende arbeidsmigranten. In de regio wonen ongeveer tweederde van het aantal werkende arbeidsmigranten. Voor de andere regio's is deze verhouding veel schever (vaak een op twee). Dit heeft er waarschijnlijk mee te maken dat de arbeidsmigranten in Noordwest Veluwe beter bij de gemeente ingeschreven zijn
- Het aantal woonachtige arbeidsmigranten in Noordwest Veluwe is verdubbeld sinds 2010. In 2019 woonden er iets meer dan 200 arbeidsmigranten in de regio. Dit is vergelijkbaar met het gemiddelde in de provincie Gelderland

Noordwest Veluwe

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Noordwest Veluwe

DECISIO

Aantal werkzame arbeidsmigranten naar werkgemeenten, Noordwest Veluwe, 2010 tot en 2019

werkgemeente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Verschil	Jaarlijkse groei
Elburg	80	105	90	95	105	90	110	135	180	185	105	10%
Ermelo	180	235	155	175	245	265	355	395	615	665	485	16%
Harderwijk	460	630	475	520	610	630	725	820	1.120	885	425	8%
Hattem	25	35	35	30	35	40	55	40	215	255	230	29%
Nunspeet	135	250	200	150	140	135	130	130	165	495	360	16%
Oldebroek	30	30	35	45	40	45	60	55	75	100	70	14%
Putten	140	410	200	220	485	460	435	455	635	580	440	17%
Totaal	1.050	1.695	1.190	1.235	1.660	1.665	1.870	2.030	3.005	3.165	2.115	13%

Noordwest Veluwe

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Noordwest Veluwe

DECISIO

Aantal wonende arbeidsmigranten naar woongemeenten, Noordwest Veluwe, 2010 tot en 2019

Woongemeente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Vershil	Jaarlijkse groei
Elburg	90	90	105	110	130	130	145	165	175	185	95	8,3%
Ermelo	140	155	165	200	190	205	230	260	320	360	220	11,1%
Harderwijk	445	435	440	510	520	575	595	675	750	815	370	7,0%
Hattem	45	50	45	40	40	40	40	50	70	80	35	6,6%
Nunspeet	125	130	140	145	165	170	175	185	200	210	85	5,9%
Oldebroek	50	60	70	80	105	130	155	165	190	220	170	17,9%
Putten	135	180	195	205	445	540	415	345	285	295	160	9,1%
Totaal	1.030	1.100	1.160	1.290	1.595	1.790	1.755	1.845	1.990	2.165	1.135	8,6%

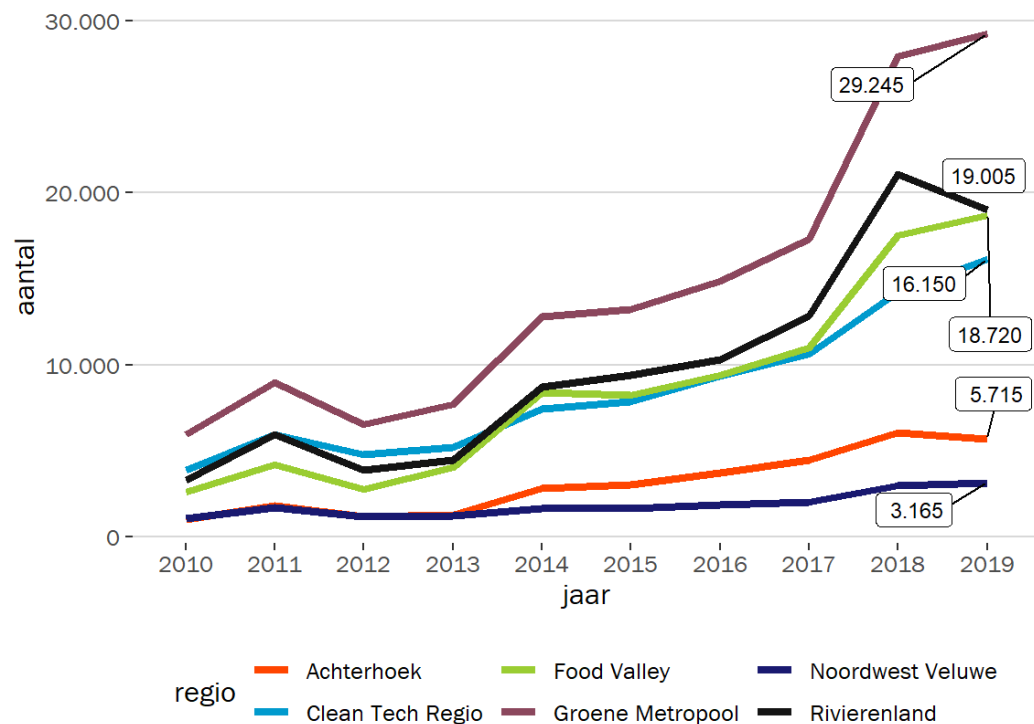
PS: het gaat het om het aantal wonende arbeidsmigranten die geregistreerd zijn in het BRP. CBS Microdata biedt geen inzicht in het woonadres van arbeidsmigranten die niet in het BRP geregistreerd zijn.

Noordwest Veluwe
Beeld arbeidsmigranten
•
•
Beeld regionale economie
•
•
Slotsom
•
•

Noordwest Veluwe

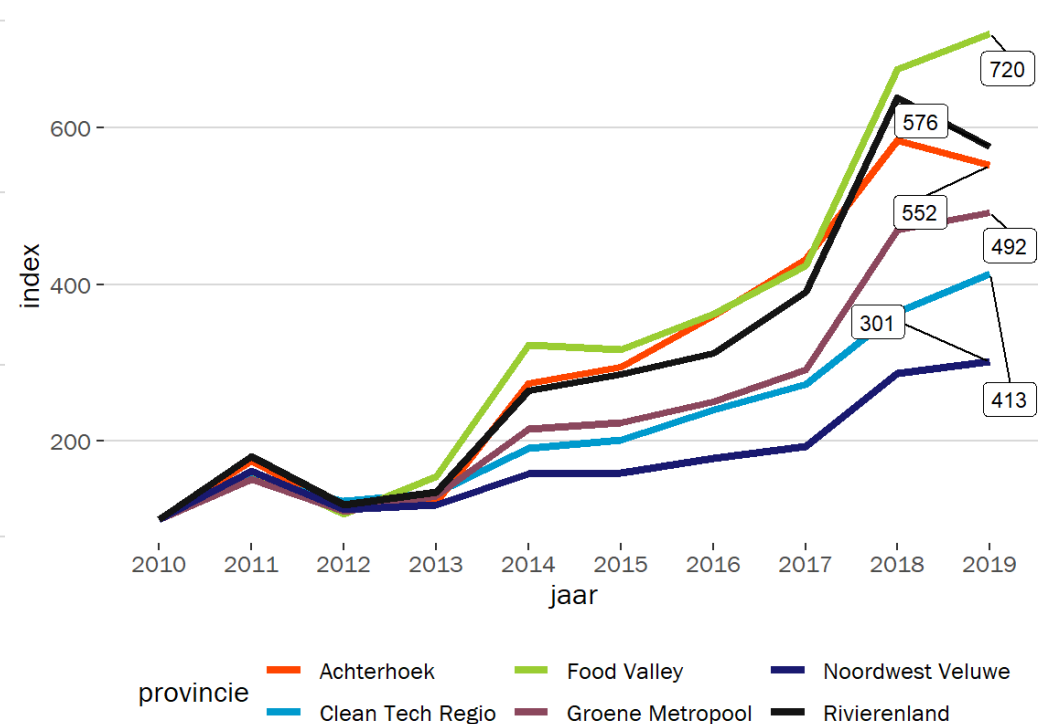
DECISIO

Arbeidsmigranten naar werkregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar werkregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Noordwest Veluwe
Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

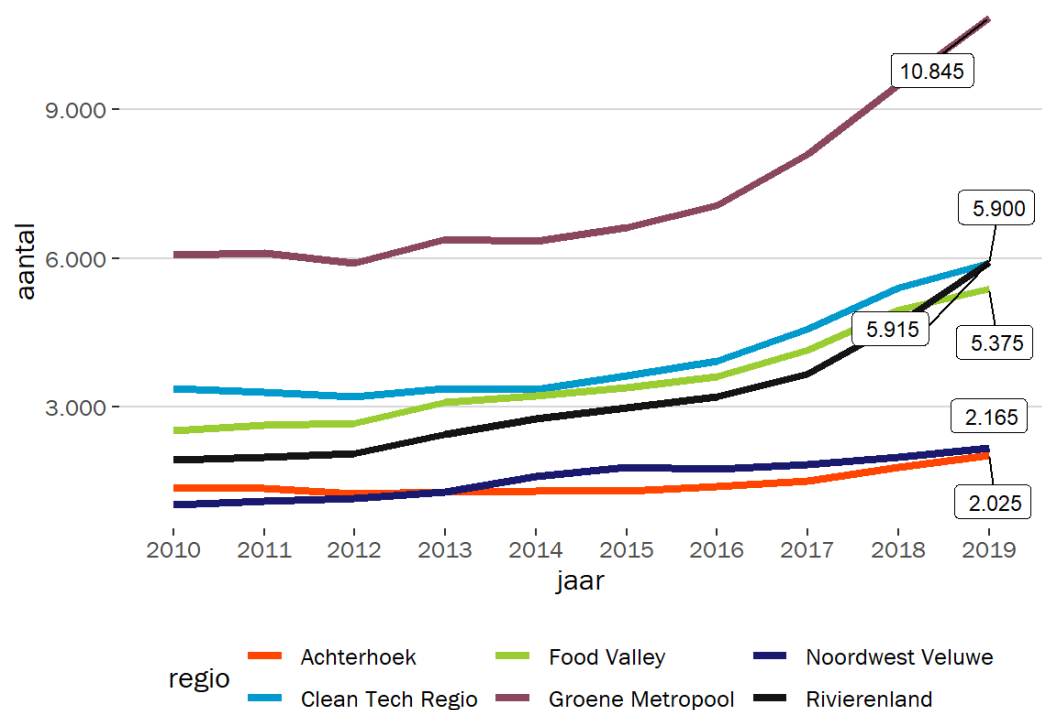
Slotsom

-
-

Noordwest Veluwe

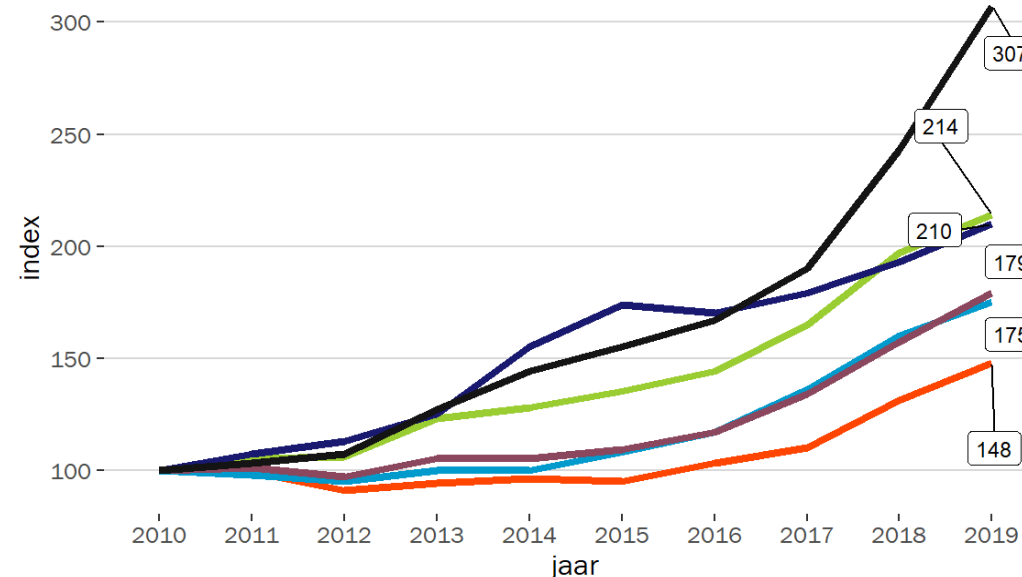
DECISIO

Arbeidsmigranten naar woonregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar woonregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Noordwest Veluwe
Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

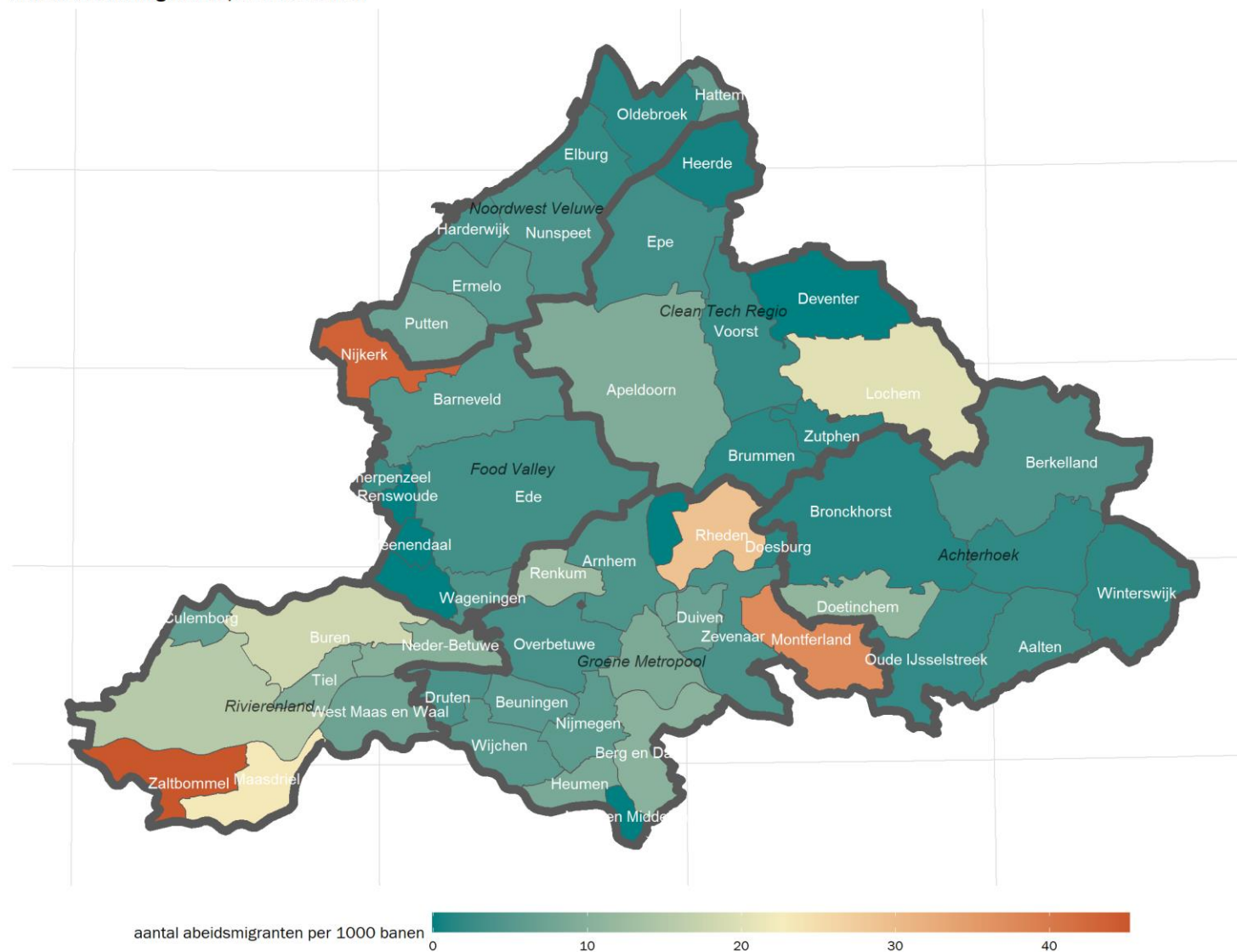
-
-

Slotsom

-
-

Noordwest Veluwe

Aantal arbeidsmigranten per 1000 banen

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Noordwest Veluwe

Beeld arbeidsmigranten

- **Prevalence** = the proportion of people in a population who have a disease at a particular point in time
- **Incidence** = the proportion of people in a population who develop a disease over a period of time

Beeld regionale economie

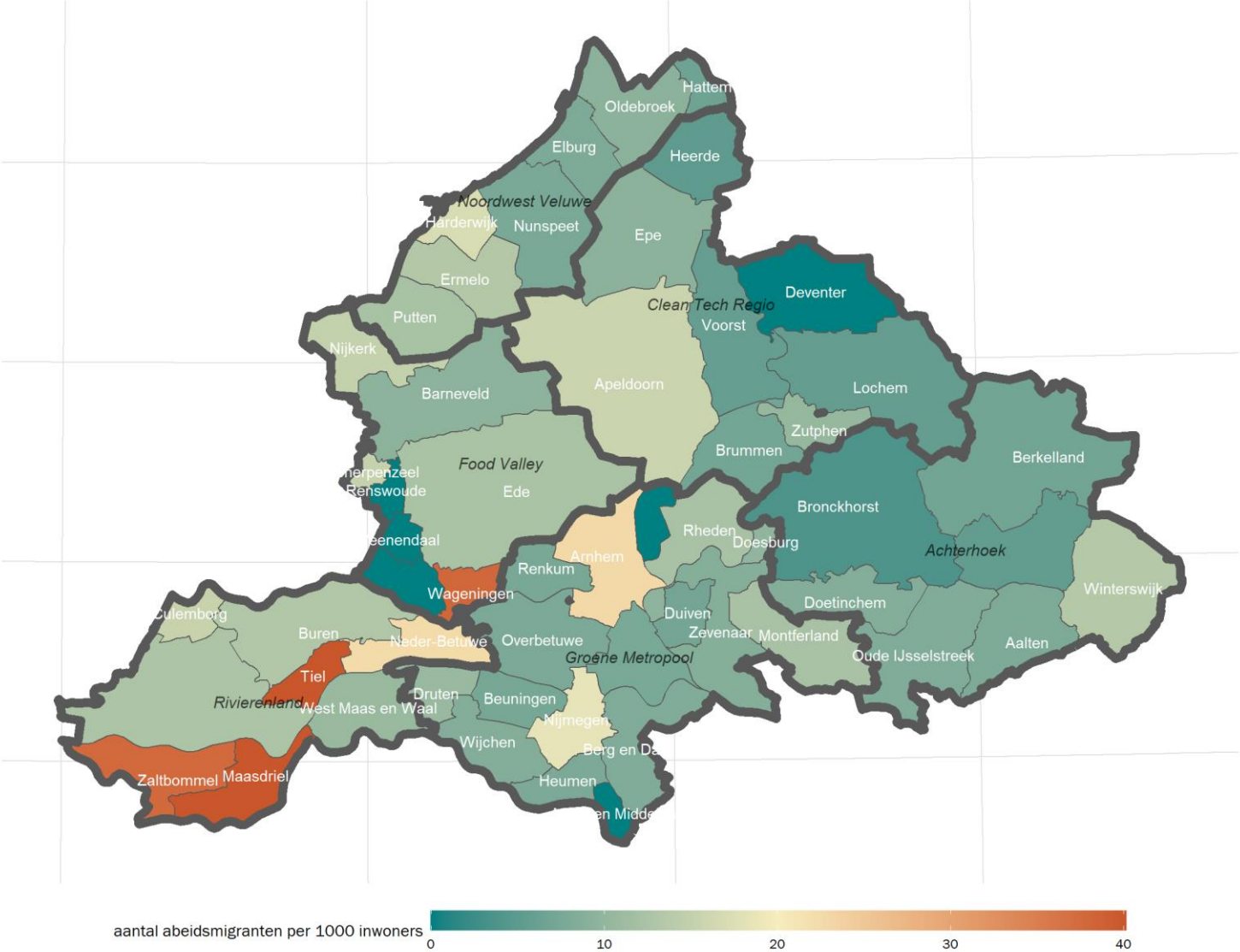
- **Prevalence** = the proportion of the population with a disease at a particular point in time
- **Incidence** = the proportion of the population that develops a disease over a period of time

Slotsom

[illegible][illegible]

Noordwest Veluwe

Aantal arbeidsmigranten per 1000 inwoners

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Noordwest Veluwe

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Beeld Noordwest Veluwe: bedrijfssectoren

- **Relatief kleiner deel van de arbeidsmigranten in de regio werkzaam via een uitzendbureau.** In Noordwest Veluwe is net iets minder dan de helft van de arbeidsmigranten werkzaam via een uitzendbureau. Bijna 20 procentpunt lager dan het gemiddelde in de provincie Gelderland
- **6,7% van de arbeidsmigranten in directe dienst in de Horecasector.** Dit aandeel is exclusief de arbeidsmigranten die in deze sector werken via een uitzendbureau. Het aandeel is het hoogste in vergelijking met de andere vijf regio's
- **6,2% van de arbeidsmigranten in directe dienst in detailhandel en zakelijke diensten.** Dit aandeel is exclusief de arbeidsmigranten die in deze sectoren werken via een uitzendbureau. Het aandeel is in vergelijking met de andere regio's relatief hoog

Noordwest Veluwe

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsum

-
-

Noordwest Veluwe

DECISIO

Beeld Noordwest Veluwe: herkomstlanden

- **Bijna de helft van de arbeidsmigranten in Noordwest Veluwe afkomstig uit Polen.** Met 47% is de regio vergelijkbaar met de provincie gemiddelde. Het aandeel is flink gestegen in 2010, toen was het aandeel nog 19%
- **Relatief hoog aantal Turkse arbeidsmigranten in de regio.** 4.3% van de arbeidsmigranten in Noordwest Veluwe is afkomstig uit Turkije. Dit is een stuk meer dan het aandeel in de andere vijf regio's

Beeld Noordwest Veluwe: huishoudensamenstelling

- **Relatief veel gehuwde paren met kinderen in de regio.** 30% van de in Noordwest Veluwe woonachtige arbeidsmigranten behoort tot deze categorie. Dit is meer dan de meeste andere regio's

Beeld Noordwest Veluwe: verblijfsduur

- **60% van de arbeidsmigranten in de regio verblijft langer dan een jaar.** Dit is het grootste aandeel arbeidsmigranten die langer dan een jaar verblijven in de gemeente in vergelijking met de andere vijf regio's

Noordwest Veluwe

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

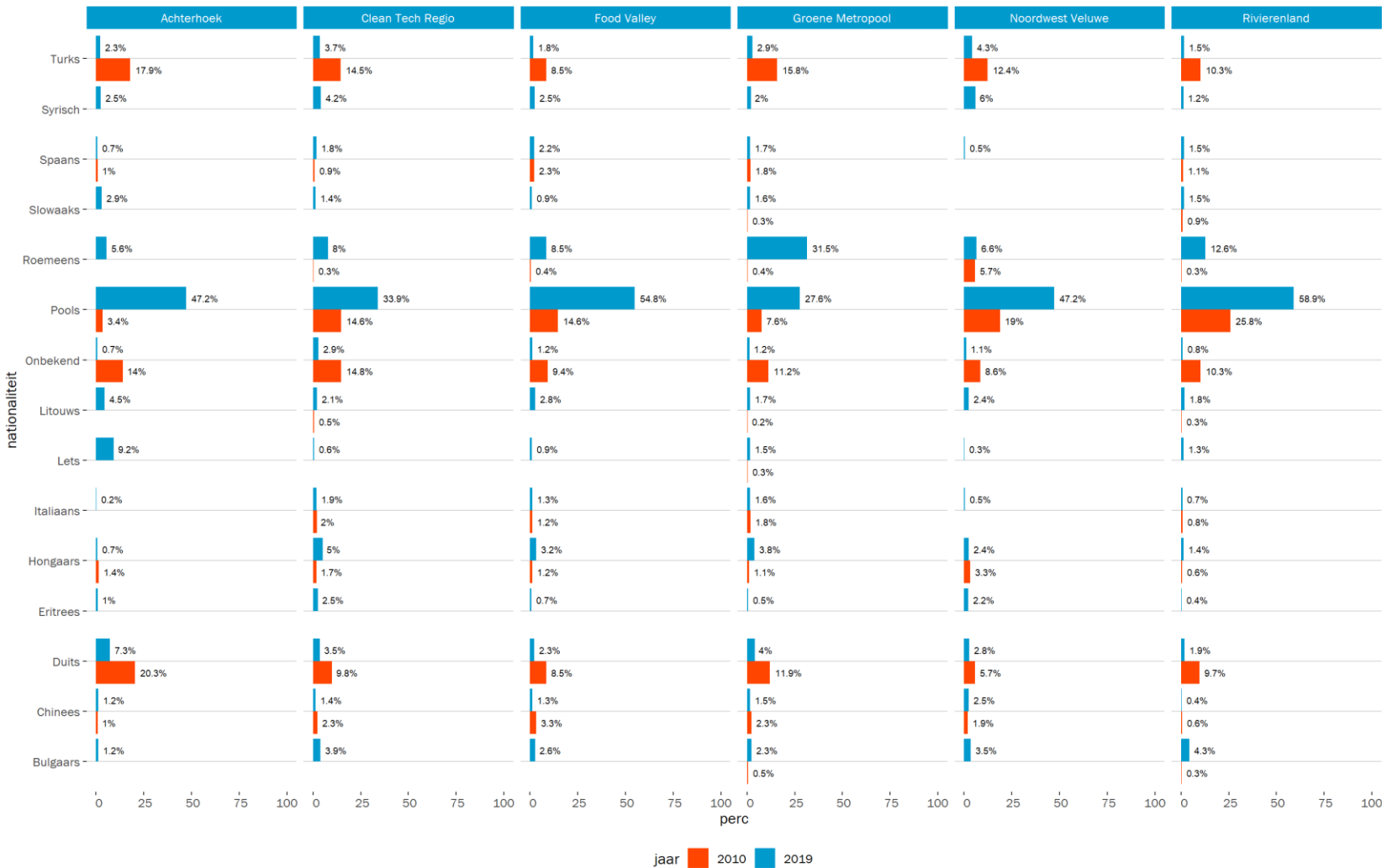
Slotsom

-
-

Noordwest Veluwe

DECISIO

Top 10 herkomstlanden arbeidsmigranten

Noordwest Veluwe

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Noordwest Veluwe

DECISIO

Beeld Noordwest Veluwe: regionale economie

- **Groei aantal banen in Noordwest Veluwe:** in de periode 2010-2020 is het aantal banen in Noordwest Veluwe gestegen met 3%, dat zijn 2.300 banen. In Nederland was dit groeicijfer 7% en in Gelderland 6,2%. Er waren 80.000 banen in de regio in 2020
- **Aantal banen in sectoren:** in de zorg sector zijn de meeste banen, namelijk 17.000. Daarna, volgt de sector handel, met 15.000 banen en de uitzendbureaus ea, met 7.000 banen
- **Ontwikkeling aantal banen in sectoren:** het aantal banen in de zorg is afgenomen met 4% in de periode 2010-2020. De handel is gegroeid met 11% in 2020 ten opzichte van 2010 en de uitzendbureaus ea is toegenomen met 38%
- **Ontwikkeling aantal banen ten opzichte van Gelderland en Nederland:** de sector zorg is tegen de provinciale en landelijke trend in, respectievelijk +12,8% en +9,8%, in aantal banen afgenomen. De sectoren bouw en industrie zijn juist toegenomen in aantal banen, 6% en 17% ten opzichte van Gelderland, daar respectievelijk -1,1% en 1,1% en Nederland, respectievelijk -8,8% en -0,4%

Noordwest Veluwe

Beeld arbeidsmigranten

Beeld regionale economie

Slotsom

Sector	Groei banen NW Veluwe 2010-2020	Groei banen GLD 2010- 2020	Groei banen NL 2010-2020
Landbouw	+29%	+26,2%	+6,8%
Uitzendbureaus ea	+38%	+21%	+18,2%
Zorg	-4%	+12,8%	+9,8%
Handel	+11%	+12%	+11%
Bouw	+6%	-1,1%	-8,8%
Industrie	+17%	+1,1%	-0,4%

Noordwest Veluwe

DECISIO

Beeld Noordwest Veluwe: regionale economie

- **Dalend inwonersaantal in Noordwest Veluwe:** de regio kent een krimpend inwonersaantal, met een daling van 2% over de periode 2011-2020. In Gelderland neemt het inwonersaantal toe met 1,3% en in Nederland neemt deze toe met 3%
- **De ontwikkeling van de (werkzame) beroepsbevolking:** de werkzame beroepsbevolking stijgt met 6,7% in de periode 2011-2020 in Noordwest Veluwe minder dan het provinciaal en landelijk niveau in dezelfde periode met respectievelijk 8,2% en 8,1%. De omvang van de beroepsbevolking kent in de regio wel een hoger cijfer, 8,7% dan in Gelderland, 7%, en Nederland, 6,8%
- **Werkloosheidspercentage en bruto-arbeidsparticipatie:** de ontwikkeling in het werkloosheidspercentage is in Noordwest Veluwe nagenoeg gelijk aan de ontwikkeling in Gelderland en Nederland met een daling van 1,1 procentpunt. De bruto-arbeidsparticipatie is toegenomen met 2 procentpunt in de periode 2011-2020. Dit cijfer ligt hoger dan het Gelderse niveau van 1,2 procentpunt en het Nederlandse niveau van 1,1 procentpunt
- **Aandeel 65plussers in Noordwest Veluwe:** het aandeel 65plussers is gestegen in de periode 2012-2021 met 5 procentpunt. Dit is hoger dan in Gelderland en Nederland, beide 4 procentpunt. In 2021 is in Noordwest Veluwe 22% van de bevolking ouder dan 65 jaar

Noordwest Veluwe

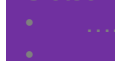
Beeld arbeidsmigranten

Beeld regionale economie

Slotsom

verandering kengetallen (2011-2020, tenzij anders aangegeven)	NW Veluwe	Gelderland	Nederland
Inwoners	-2%	+1,3%	+3%
Werkzame beroepsbevolking	+6,7%	+8,2%	+8,1%
Omvang beroepsbevolking	+8,7%	+7%	+6,8%
Werkloosheidspercentage (verandering in procentpunt)	-1,1	-1,1	-1,2
Brutoarbeidsparticipatie (verandering in procentpunt)	+2	+1,2	+1,1
Aandeel 65+'ers (2012-2021 verandering in procentpunt)	+5	+4	+4

Noordwest Veluwe

DECISIO

Beeld Noordwest Veluwe: slotsom

- **Economische kracht Noordwest Veluwe:** Noordwest Veluwe is de regio binnen de provincie Gelderland waar het laagst aantal arbeidsmigranten werkzaam is. In 2019 ging het in Noordwest Veluwe om 3.065 arbeidsmigranten. Ook de groei van het aantal arbeidsmigranten in Noordwest Veluwe is het laagst ten opzichte van de andere regio's in de provincie Gelderland. Sinds 2010 was in Noordwest Veluwe sprake van een verdrievoudiging van het aantal arbeidsmigranten. Dit is ongeveer gelijk aan de groei in de Nederland als geheel. Het is echter flink lager dan de gemiddelde groei in de provincie Gelderland waar sprake is geweest van een vervijfvoudiging
- **Lagere economische groei:** Noordwest Veluwe is tevens de regio binnen de provincie Gelderland met de meest bescheiden economische groei. Het aantal banen in Noordwest Veluwe nam toe met 3%, terwijl de groei in de provincie Gelderland en Nederland respectievelijk 6% en 7% bedroeg
- **Opvallende demografische ontwikkelingen:** wat verder opvalt voor Noordwest Veluwe is dat het aantal inwoners in deze regio is afgenomen en dat er sprake is van vergrijzing

Noordwest Veluwe

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Clean Tech Regio

DECISIO

Clean Tech Regio

DECISIO

Beeld Clean Tech Regio: aantallen en ontwikkeling

- **Clean Tech Regio middenmoot** wat betreft aantallen arbeidsmigranten. In de Clean Tech Regio werken in 2019 ongeveer 16.150 arbeidsmigranten
- **Aantal arbeidsmigranten in de regio verviervoudigd sinds 2010.** Dit is de op een na laagste groei in vergelijking met de andere vijf regio's. Het is wat lager dan de vervijfvoudiging die we in Gelderland als geheel waarnemen.
- **Bijna 6.000 woonachtige arbeidsmigranten in de Clean Tech Regio.** Hiermee is het aantal woonachtige arbeidsmigranten vergelijkbaar met Rivierenland en de Food Valley
- **Aantal woonachtige arbeidsmigranten gegroeid met een factor 1,8 sinds 2010.** Hiermee is de groei wat lager dan de groei in Gelderland als geheel. Wel zien we sinds 2016 een versnelling van de groei

Clean Tech Regio

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Clean Tech Regio

DECISIO

Aantal werkzame arbeidsmigranten naar werkgemeenten, Clean Tech Regio, 2010 tot en 2019

werkgemeente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Verschil	Jaarlijkse groei
Apeldoorn	2.005	3.120	2.860	3.255	4.380	4.540	5.305	5.990	7.790	9.110	7.105	18%
Brummen	55	55	60	80	95	65	70	80	105	105	50	7%
Deventer	830	1.125	810	785	1.000	1.220	1.320	2.265	2.850	3.580	2.750	18%
Epe	200	235	255	250	290	260	270	325	370	400	200	8%
Heerde	75	100	30	30	35	35	35	35	30	30	-45	-10%
Lochem	285	695	320	325	1.160	1.150	1.380	1.530	2.650	2.430	2.145	27%
Voorst	90	110	95	110	110	165	175	170	200	230	140	11%
Zutphen	370	500	380	380	400	440	810	230	220	265	-105	-4%
Totaal	3.910	5.940	4.810	5.215	7.470	7.875	9.365	10.625	14.215	16.150	12.240	17%

Clean Tech Regio

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Clean Tech Regio

DECISIO

Aantal wonende arbeidsmigranten naar woongemeenten, Clean Tech Regio, 2010 tot en 2019

Woongemeente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Vershil	Jaarlijkse groei
Apeldoorn	1.085	1.125	1.125	1.200	1.260	1.395	1.540	1.925	2.350	2.530	1.445	9,9%
Brummen	110	110	105	105	95	95	110	115	130	145	35	3,1%
Deventer	1.445	1.350	1.270	1.285	1.260	1.365	1.465	1.615	1.830	1.995	550	3,6%
Epe	210	215	200	225	235	225	235	260	295	310	100	4,4%
Heerde	35	35	40	40	35	40	40	55	65	95	60	11,7%
Lochem	120	110	110	125	115	115	130	135	160	190	70	5,2%
Voorst	60	55	50	60	50	55	70	95	120	140	80	9,9%
Zutphen	305	300	305	330	310	335	340	380	445	495	190	5,5%
Totaal	3.370	3.300	3.205	3.370	3.360	3.625	3.930	4.580	5.395	5.900	2.530	6,4%

PS: het gaat het om het aantal wonende arbeidsmigranten die geregistreerd zijn in het BRP. CBS Microdata biedt geen inzicht in het woonadres van arbeidsmigranten die niet in het BRP geregistreerd zijn.

Clean Tech Regio

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

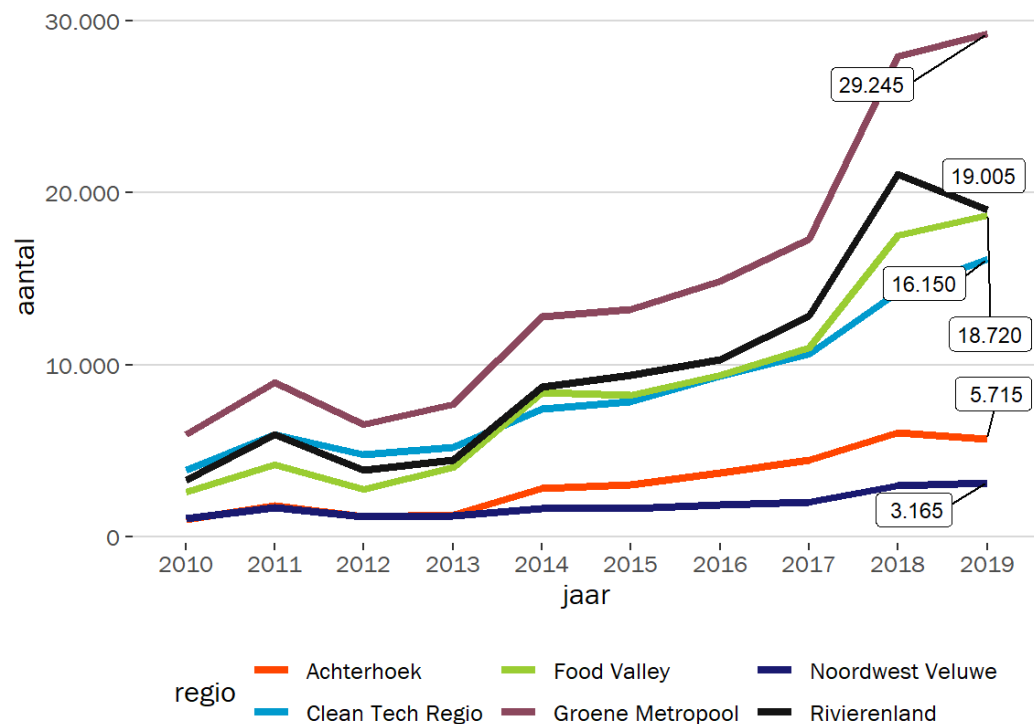
Slotsom

-
-

Clean Tech Regio

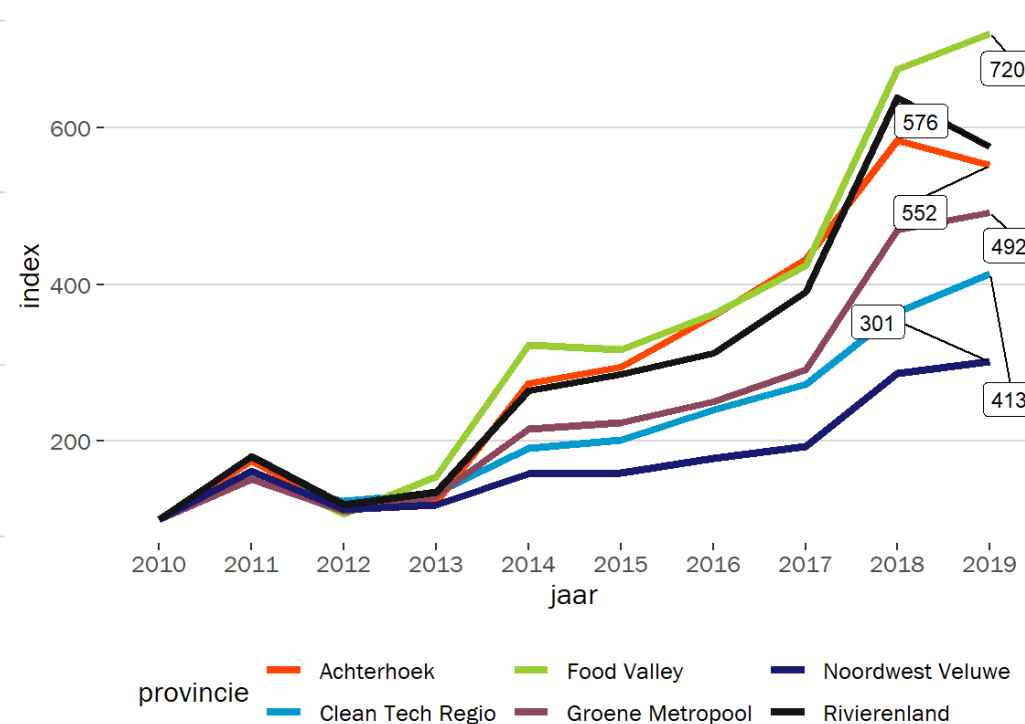
DECISIO

Arbeidsmigranten naar werkregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar werkregio

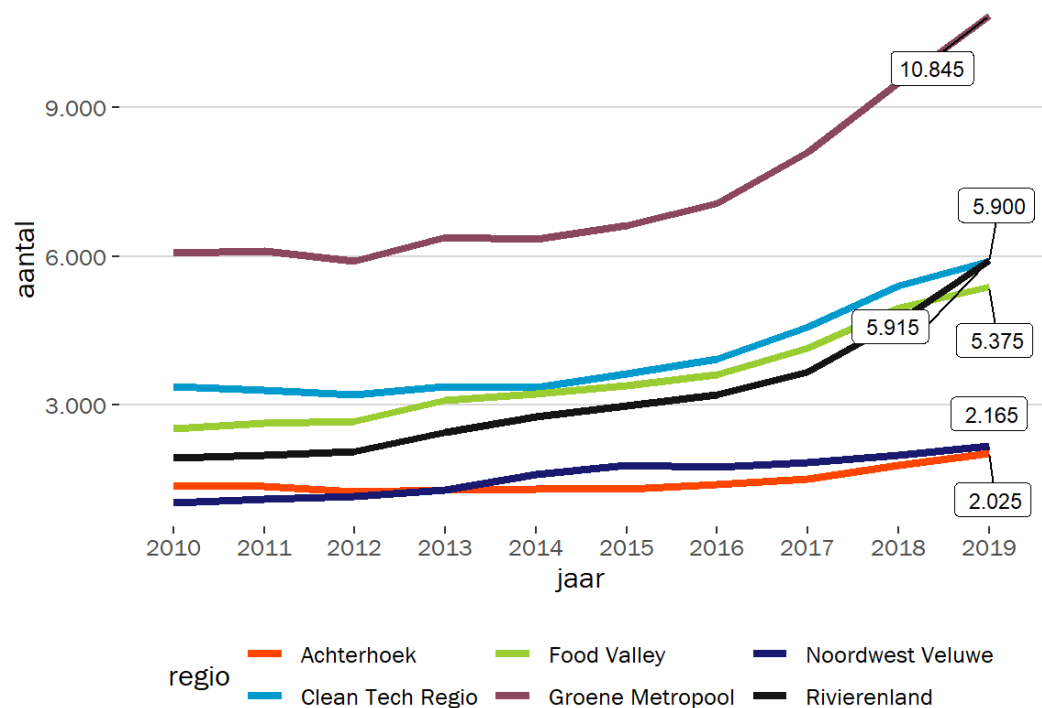
Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Clean Tech Regio
Beeld arbeidsmigranten
•
•
Beeld regionale economie
•
•
Slotom
•
•

Clean Tech Regio

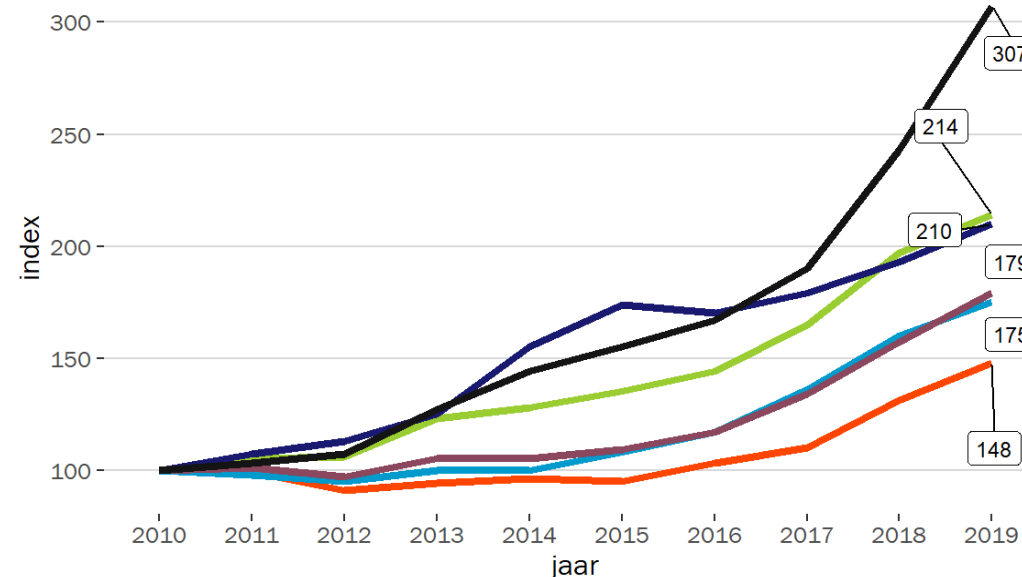
DECISIO

Arbeidsmigranten naar woonregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar woonregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Clean Tech Regio

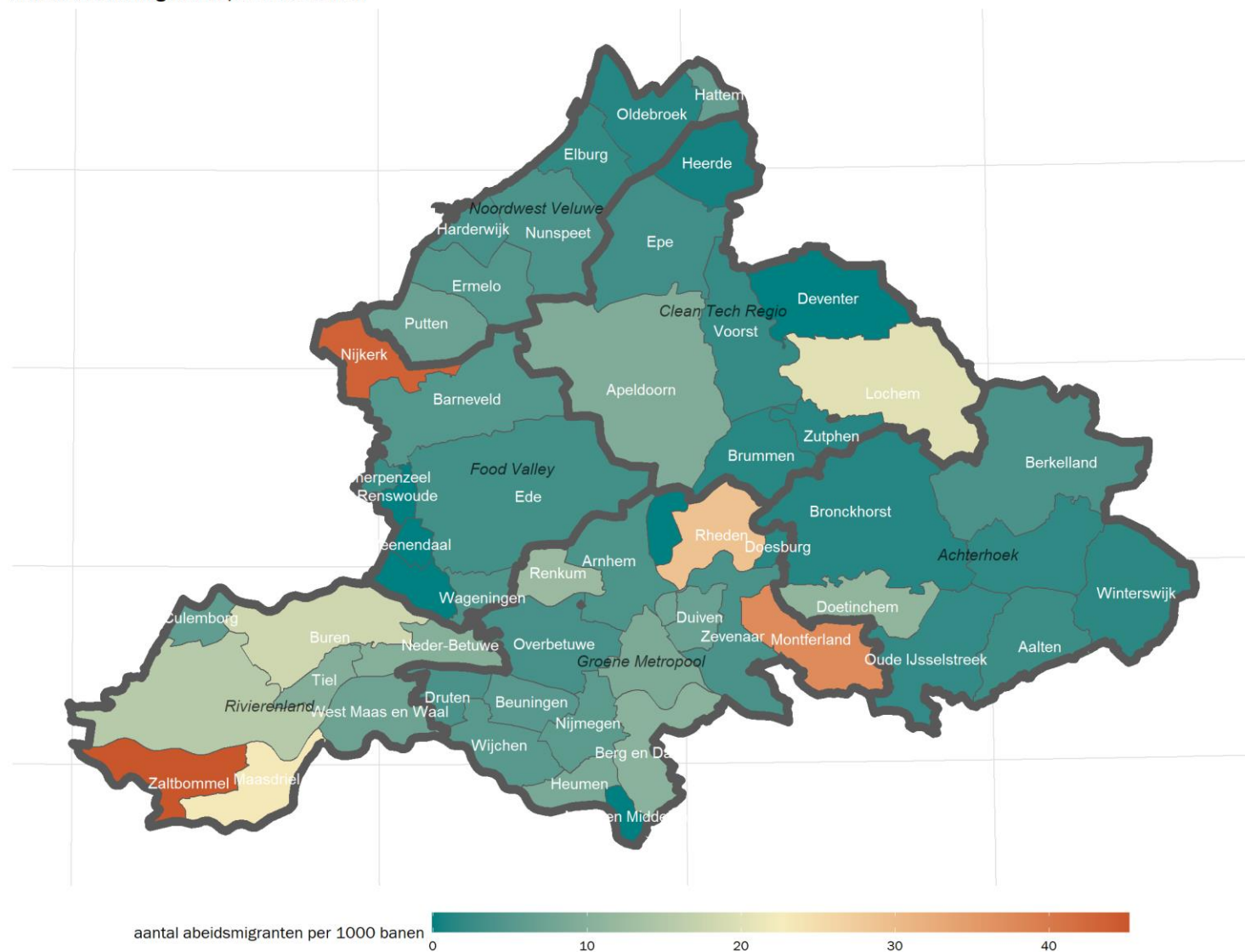
Beeld arbeidsmigranten

Beeld regionale economie

Slotom

Clean Tech Regio

Aantal arbeidsmigranten per 1000 banen

Clean Tech Regio

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

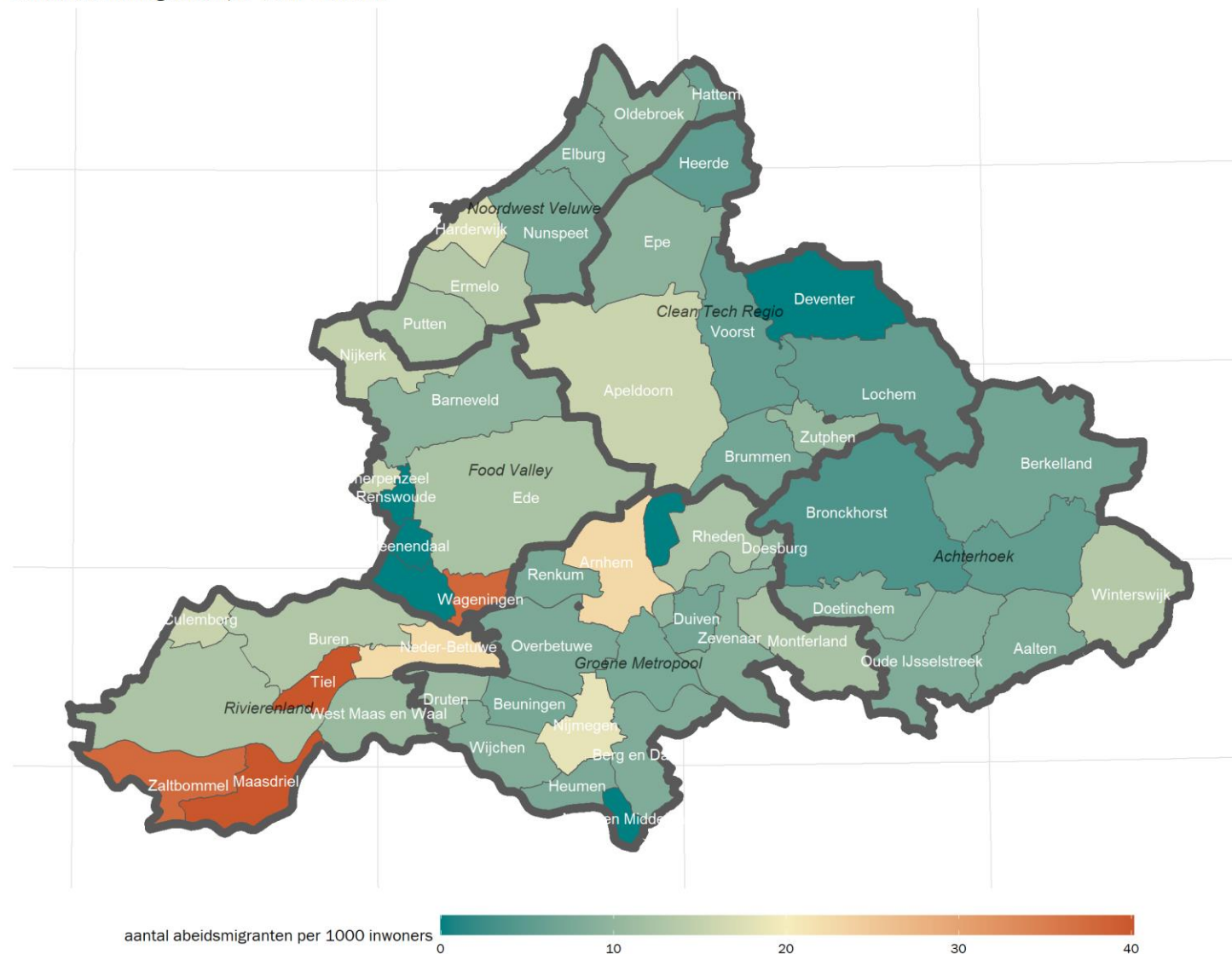
-
-

Slotsom

-
-

Clean Tech Regio

Aantal arbeidsmigranten per 1000 inwoners

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Clean Tech Regio

Beeld arbeidsmigranten

• • • • •

• • • • •

Beeld regionale economie

• • • • •

• • • • •

Slotsom

- **Stressors** are the external factors that trigger the stress response.

• • • • •

Clean Tech Regio

DECISIO

Beeld Clean Tech Regio: bedrijfssectoren

- 73% van de arbeidsmigranten in de Clean Tech Regio werkzaam via een uitzendbureau. Samen met de Food Valley is dit het grootste aandeel arbeidsmigranten dat werkzaam is via een uitzendbureau. Anders dan in de Food Valley was dit aandeel in 2010 al bijna de helft

Clean Tech Regio

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Clean Tech Regio

DECISIO

Beeld Clean Tech Regio: herkomstlanden

- **34% van de arbeidsmigranten in de regio is afkomstig uit Polen.** Dit is wat lager dan gemiddelde voor de provincie als geheel. | Het aandeel is sinds 2010 ongeveer verdubbeld
- **8% van de arbeidsmigranten in de regio is afkomstig uit Roemenië.** In 2010 was het aandeel Roemeense arbeidsmigranten nog nihil

Beeld Clean Tech Regio: huishoudensamenstelling

- **35% van de in de regio woonachtige arbeidsmigranten vormt een eenpersoonshuishouden.** Dit is een stuk minder dan de 40% die we voor de provincie als geheel waarnemen
- **28% van de in de regio woonachtige arbeidsmigranten is gehuwd en heeft kinderen.** Dit een meer dan 24% die we voor Gelderland als geheel waarnemen

Beeld Clean Tech Regio: verblijfsduur

- **Iets meer dan de helft van de werkzame arbeidsmigranten in de regio verblijft langer dan een jaar.** Hiermee is de regio vergelijkbaar met het gemiddelde voor de provincie als geheel

Clean Tech Regio

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

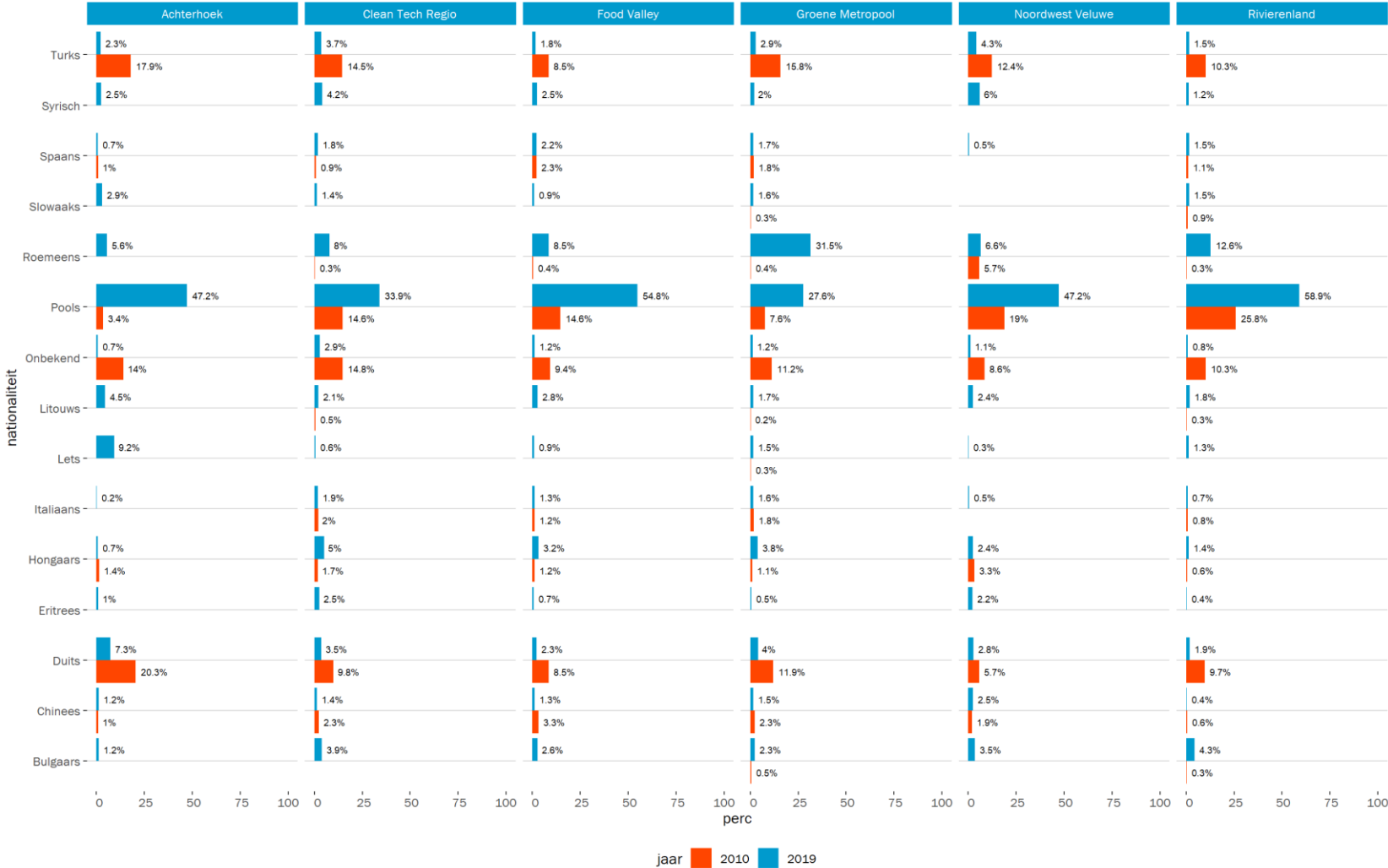
Slotsum

-
-

Clean Tech Regio

DECISIO

Top 10 herkomstlanden arbeidsmigranten

Clean Tech Regio

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Clean Tech Regio

DECISIO

Beeld Clean Tech Regio: regionale economie

- **Groei aantal banen in Clean Tech Regio:** in de periode 2010-2020 is het aantal banen in Clean Tech Regio gelijk gebleven met 0% groei, een licht daling van 500 banen. In Nederland was dit groeicijfer 7% en in Gelderland 6,2%. Er waren 213.000 banen in de regio in 2020
- **Aantal banen in sectoren:** in de zorg sector zijn de meeste banen, namelijk 45.000. Daarna, volgt de sector handel, met 34.000 banen en de uitzendbureaus ea, met 20.000 banen
- **Ontwikkeling aantal banen in sectoren:** het aantal banen in de zorg is toegenomen met 7% in de periode 2010-2020. De handel is gegroeid met 11% in 2020 ten opzichte van 2010 en de uitzendbureaus ea is afgenomen met 18%
- **Ontwikkeling aantal banen ten opzichte van Gelderland en Nederland:** de sector zorg is minder snel gegroeid dan de provinciale en landelijke groei, daar zijn de groeicijfers respectievelijk +12,8% en +9,8%. De sectoren landbouw en industrie zijn juist toegenomen in aantal banen, 120% en 151% ten opzichte van Gelderland, respectievelijk 26,2% en 1,1% en Nederland, respectievelijk 6,8% en -0,4%

Clean Tech Regio

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Sector	Groei Banen Clean Tech 2010-2020	Groei banen GLD 2010- 2020	Groei banen NL 2010-2020
Landbouw	+120%	+26,2%	+6,8%
Uitzendb. ea	-18%	+21%	+18,2%
Zorg	+7%	+12,8%	+9,8%
Handel	+11%	+12%	+11%
Bouw	-1%	-1,1%	-8,8%
Industrie	+151%	+1,1%	-0,4%

Clean Tech Regio

DECISIO

Beeld Clean Tech Regio: regionale economie

- **Stijgend inwonersaantal in Clean Tech Regio:** de regio kent een stijgend inwonersaantal, met een stijging van 2% over de periode 2011-2020. In Gelderland neemt het inwonersaantal toe met 1,3% en in Nederland neemt deze toe met 3%.
- **De ontwikkeling van de (werkzame) beroepsbevolking:** de werkzame beroepsbevolking stijgt met 7,1% in de periode 2011-2020 in Clean Tech Regio minder dan het provinciaal en landelijk niveau, in dezelfde periode met respectievelijk 8,2% en 8,1%. De omvang van de beroepsbevolking kent in de regio ook een lager cijfer, 6,4% dan in Gelderland, 7%, en Nederland, 6,8%.
- **Werkloosheidspercentage en bruto-arbeidsparticipatie:** de ontwikkeling in het werkloosheidspercentage is in Clean Tech Regio met -0,9 procentpunt nagenoeg gelijk aan de ontwikkeling in Gelderland en Nederland waar een daling is van 1,1 en 1,2 procentpunt. De bruto-arbeidsparticipatie is toegenomen met 1 procentpunt in de periode 2011-2020. Dit cijfer ligt lager dan het Gelderse niveau van 1,2 procentpunt en het Nederlandse niveau van 1,1 procentpunt.
- **Aandeel 65plussers in Clean Tech Regio:** Het aandeel 65plussers is gestegen in de periode 2012-2021 met 4 procentpunt. Dit is gelijk aan het cijfer in Gelderland en Nederland, beide ook 4 procentpunt. In 2021 is in Clean Tech Regio 22% van de bevolking ouder dan 65 jaar.

Clean Tech Regio

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

verandering kengetallen (2011-2020, tenzij anders aangegeven)	Clean Tech Regio	Gelderland	Nederland
Inwoners	+2%	+1,3%	+3%
Werkzame beroepsbevolking	+7,1%	+8,2%	+8,1%
Omvang beroepsbevolking	+6,4%	+7%	+6,8%
Werkloosheidspercentage (verandering in procentpunt)	-0,9	-1,1	-1,2
Brutoarbeidsparticipatie (verandering in procentpunt)	+1,0	+1,2	+1,1
Aandeel 65+'ers (2012-2021 verandering in procentpunt)	+4	+4	+4

Clean Tech Regio

DECISIO

Beeld Clean Tech Regio: slotsom

- **Economische kracht Clean Tech Regio:** de Clean Tech Regio is de vierde regio in de provincie Gelderland gelet op het aantal werkende arbeidsmigranten. In 2019 waren er in de Clean Tech Regio ruim 16.000 arbeidsmigranten werkzaam. De toename van het aantal arbeidsmigranten in de Clean Tech Regio (factor 4) ligt onder het Gelders gemiddelde (factor 5), maar is wel sterker geweest dan de ontwikkeling in Nederland totaal (factor 3)
- **Verschuiving banen van werknemers naar andere sectoren:** het aantal banen in de Clean Tech Regio is in de afgelopen jaren niet toegenomen, terwijl het aantal banen in de provincie Gelderland en in Nederland wel toenam: respectievelijk 6,2% en 7%. Voor de Clean Tech Regio is verder vooral de sectorale verschuiving van banen opvallend geweest. In de Clean Tech Regio is namelijk vooral het aantal banen in de landbouw en industrie meer dan evenredig toegenomen (ten opzichte van de provincie Gelderland en Nederland totaal)

Clean Tech Regio

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Achterhoek

DECISIO

Beeld Achterhoek: aantallen en ontwikkeling

- **Achterhoek op een na kleinste werkregio voor arbeidsmigranten.** Er werken 5.715 arbeidsmigranten in de Achterhoek. Alleen in Noordwest Veluwe wonen nog minder arbeidsmigranten
- **Het aantal arbeidsmigranten in de Achterhoek is gegroeid met een factor 5,5.** In vergelijking met de andere 5 regio's is de groei van het aantal werkzame arbeidsmigranten in de Achterhoek daarmee relatief hoog. De groei is ook hoger dan in de provincie Gelderland als geheel (factor 5). Alleen in Rivierenland en de Food Valley was de groei hoger
- **Laagste aantal woonachtige arbeidsmigranten in de Achterhoek in vergelijking met andere regio's.** Er wonen ongeveer 2.025 arbeidsmigranten in de Achterhoek. Dit is nog iets lager dan het aantal arbeidsmigranten woonachtig in Noordwest Veluwe
- **Groei aantal woonachtige arbeidsmigranten blijft achter op andere regio's.** Het aantal arbeidsmigranten woonachtig in de Achterhoek is sinds 2010 gegroeid met een factor 1,5. Dit is lager dan de Clean Tech Regio en de Groene Metropool. Het is ook lager dan de verdubbeling die we in de provincie als geheel hebben waargenomen

Achterhoek

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Aantal werkzame arbeidsmigranten naar werkgemeenten, Achterhoek, 2010 tot en 2019

werkgemeente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Vershil	Jaarlijkse groei
Aalten	85	170	70	70	175	195	205	180	205	265	180	13,5%
Berkelland	100	170	285	300	560	375	335	365	585	595	495	21,9%
Bronckhorst	90	180	100	135	330	370	485	510	660	165	75	7,0%
Doetinchem	330	655	345	335	1.105	1.435	2.100	2.685	3.790	3.835	3.505	31,3%
Oost Gelre	115	155	110	145	210	210	200	210	220	295	180	11,0%
Oude IJsselstreek	220	315	160	150	240	250	250	295	300	345	125	5,1%
Winterswijk	95	155	110	130	215	215	155	225	280	215	120	9,5%
Totaal	1.035	1.800	1.180	1.265	2.835	3.050	3.730	4.470	6.040	5.715	4.680	21%

Achterhoek

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Aantal wonende arbeidsmigranten naar woongemeenten, Achterhoek, 2010 tot en 2019

Woongemeente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Vershil	Jaarlijkse groei
Aalten	170	145	120	120	130	140	130	155	180	215	45	2,6%
Berkelland	165	175	180	180	190	185	215	220	260	305	140	7,1%
Bronckhorst	90	100	90	105	95	90	85	90	105	135	45	4,6%
Doetinchem	350	335	305	315	305	305	340	340	435	495	145	3,9%
Oost Gelre	95	90	85	85	85	95	100	125	155	160	65	6,0%
Oude IJsselstreek	275	270	230	235	225	215	245	255	295	325	50	1,9%
Winterswijk	220	235	230	240	275	270	285	320	355	390	170	6,6%
Totaal	1.365	1.350	1.240	1.280	1.305	1.300	1.400	1.505	1.785	2.025	660	4,5%

PS: het gaat het om het aantal wonende arbeidsmigranten die geregistreerd zijn in het BRP. CBS Microdata biedt geen inzicht in het woonadres van arbeidsmigranten die niet in het BRP geregistreerd zijn.

Achterhoek

Beeld arbeidsmigranten

-
-

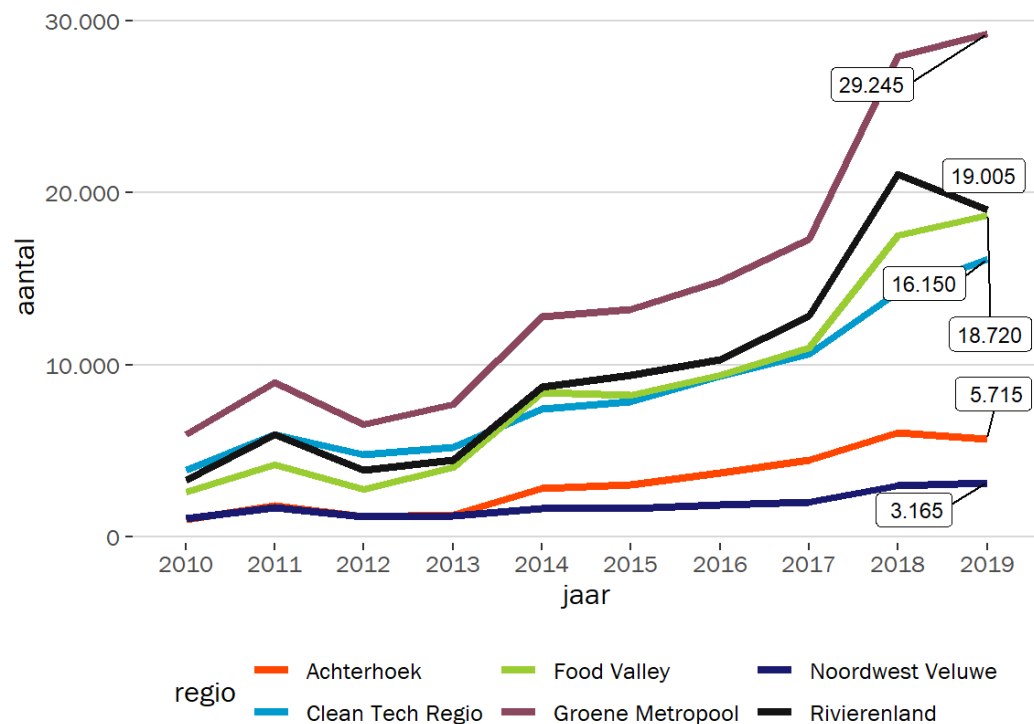
Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

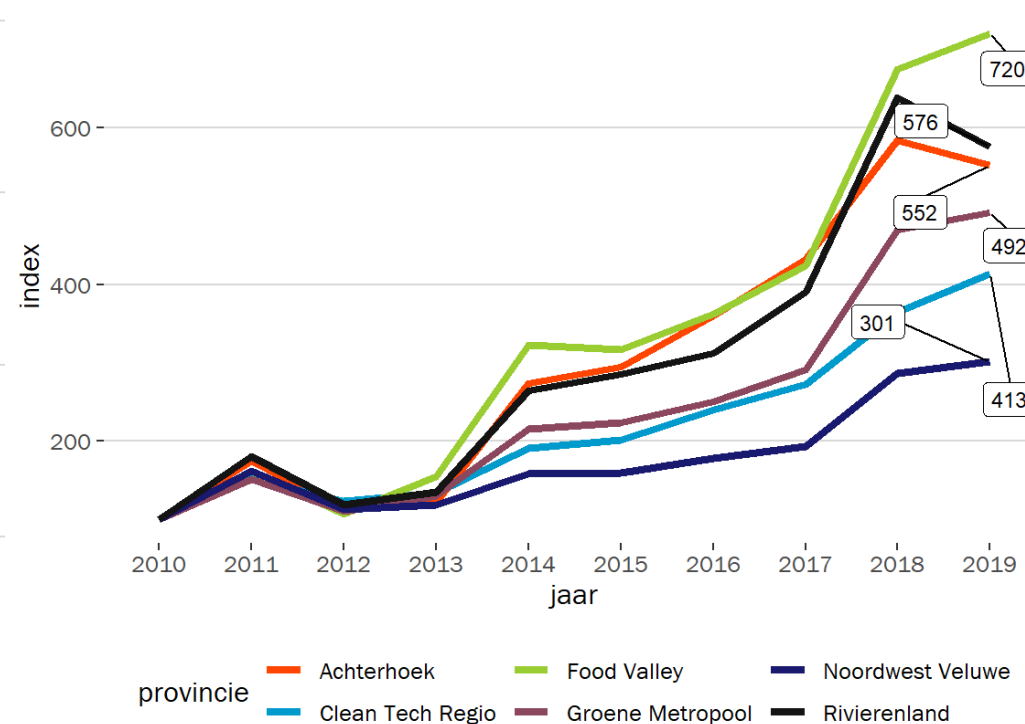
-
-

Arbeidsmigranten naar werkregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar werkregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Achterhoek

Beeld arbeidsmigranten

-
-

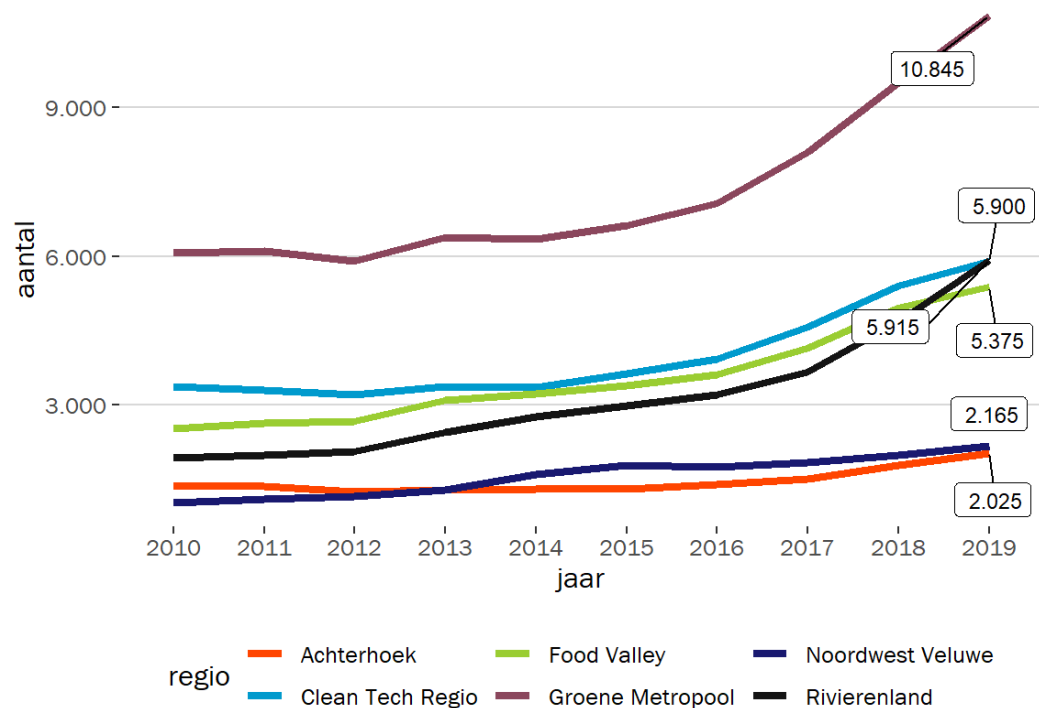
Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

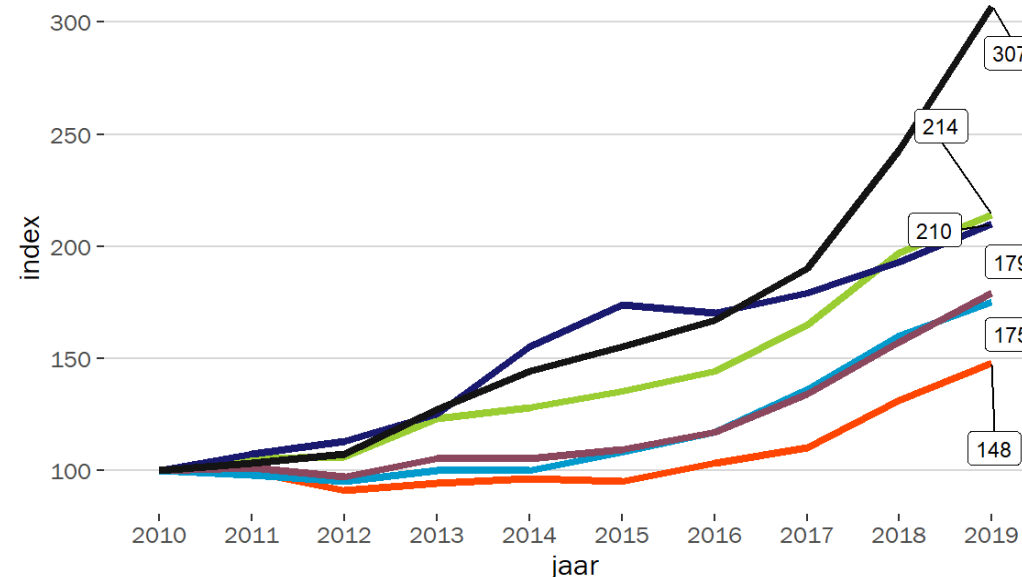
-
-

Arbeidsmigranten naar woonregio

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Indexcijfers naar woonregio

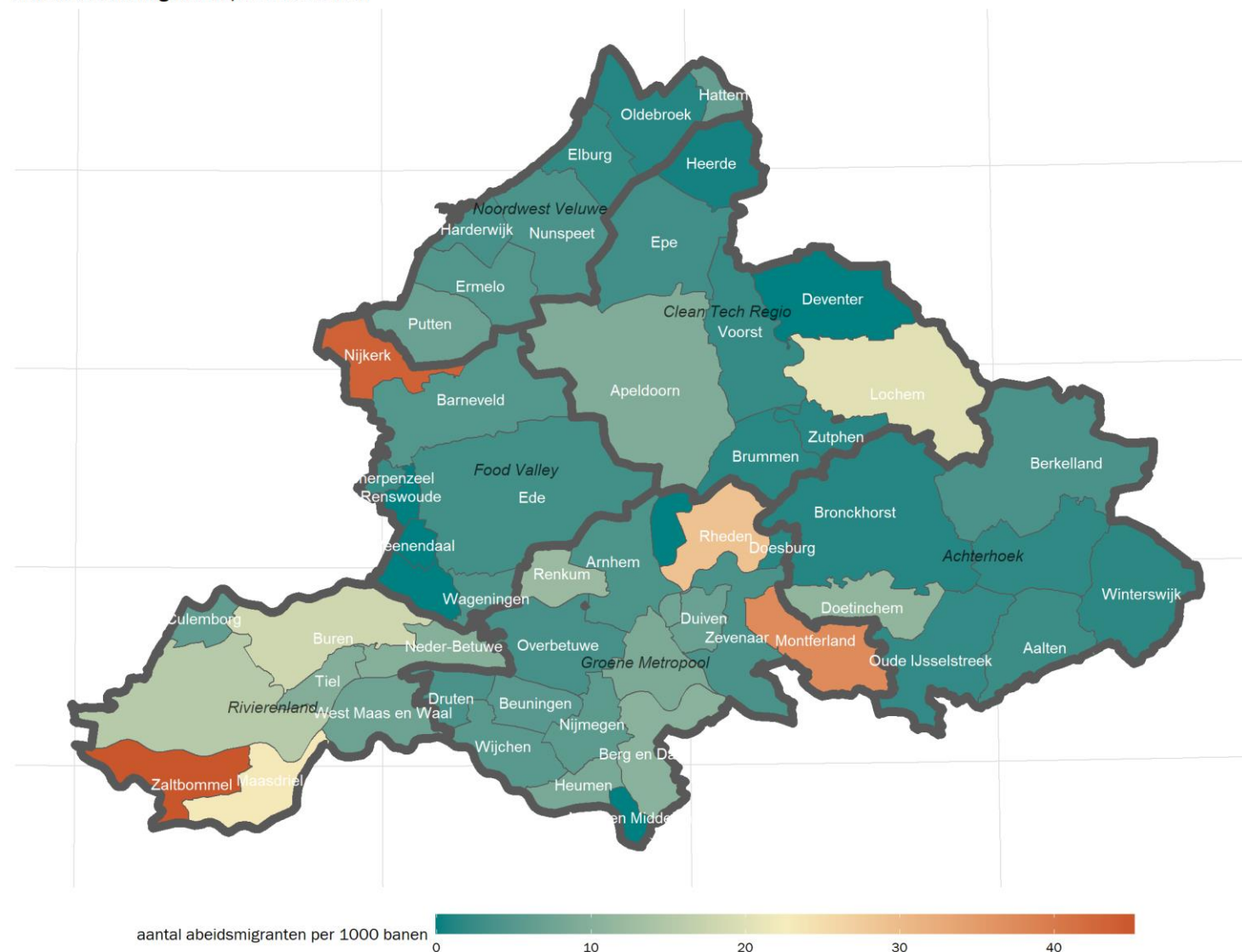

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Achterhoek
Beeld arbeidsmigranten
•
•
Beeld regionale economie
•
•
Slotsom
•
•

Achterhoek

Aantal arbeidsmigranten per 1000 banen

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Achterhoek

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

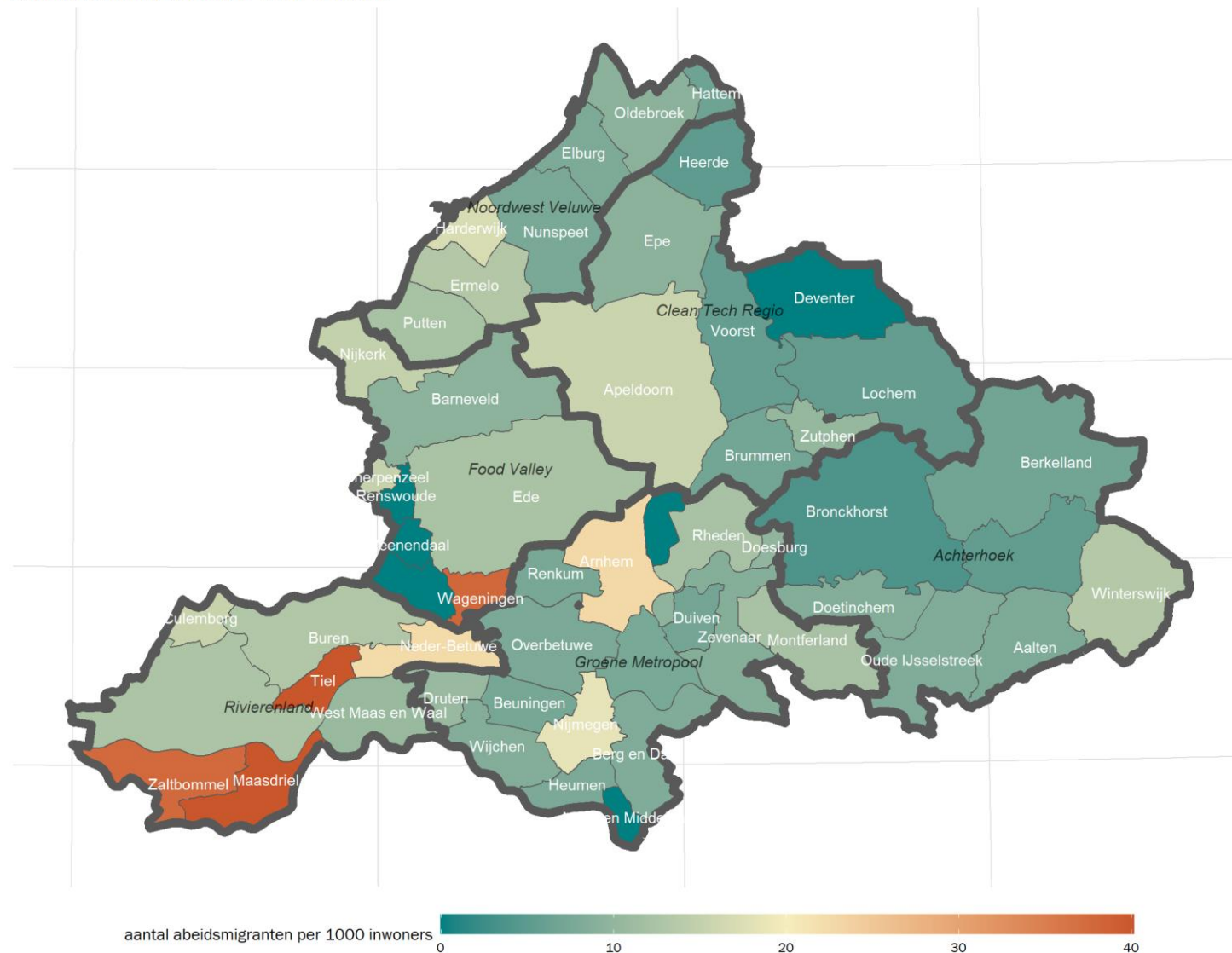
-
-

Slotsom

-
-

Achterhoek

Aantal arbeidsmigranten per 1000 inwoners

Achterhoek

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Beeld Achterhoek: bedrijfssectoren

- **Grote toename in aandeel arbeidsmigranten dat werkt via een uitzendbureau.** In 2010 was het aandeel arbeidsmigranten dat werk via een uitzendbureau nog 9%. In 2019 is dit gestegen naar 64.9%. De grootste stijging in vergelijking met de andere regio's
- **4.6% van de arbeidsmigranten in directe dienst in de metaalelektro sector.** Dit aandeel is exclusief de arbeidsmigranten die in deze sector werken via een uitzendbureau. In vergelijking met de andere regio's is dit het hoogste aandeel

Achterhoek

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Beeld Achterhoek: herkomstlanden

- **Grote toename aandeel Poolse arbeidsmigranten werkzaam in de Achterhoek.** Het aandeel Poolse arbeidsmigranten in de achterhoek is 47.2%. In 2010 was dit aandeel nog 3.4%. Deze verandering is groter dan in de andere vijf regio's
- **In vergelijking met de andere regio's relatief veel arbeidsmigranten uit de Baltische staten.** 9.2% van de arbeidsmigranten komt uit Letland. 4.5% is afkomstig uit Litouwen. Deze percentages zijn een stuk lager in de andere regio's

Beeld Achterhoek: huishoudensamenstelling

- **Relatief weinig eenpersoonshuishoudens woonachtig in de Achterhoek.** 28% van de in de Achterhoek woonachtige arbeidsmigranten vormt een eenpersoonshuishouden
- **Hoogste aandeel gehuwde paren met kinderen woonachtig in de Achterhoek.** 33% van de in de Achterhoek woonachtige arbeidsmigranten is gehuwd en heeft kinderen

Beeld Achterhoek: verblijfsduur

- **Helft arbeidsmigranten werkzaam in de Achterhoek blijft korter dan een jaar.** Dit is een flink contrast met de situatie in 2010 toen nog 80% van de arbeidsmigranten langer dan een jaar verbleef

Achterhoek

Beeld arbeidsmigranten

-
-

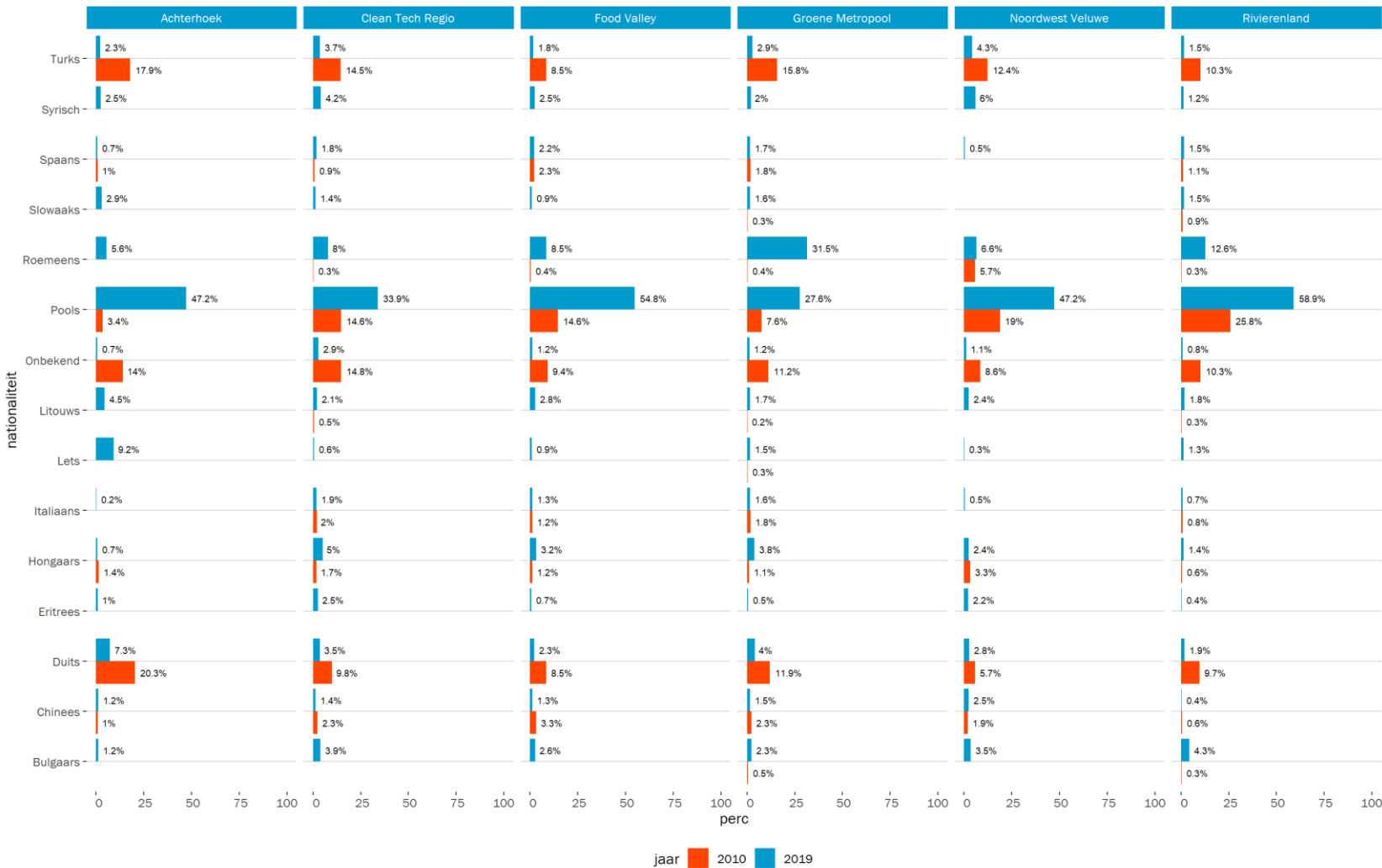
Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Top 10 herkomstlanden arbeidsmigranten

Bron: Decisio (2021), op basis van CBS microdata

Achterhoek Beeld arbeidsmigranten

-
-
- Beeld regionale economie
-
-
- Slotsom
-
-

Achterhoek

DECISIO

Beeld Achterhoek: regionale economie

- **Groei aantal banen in de Achterhoek:** in de periode 2010-2020 is het aantal banen in de Achterhoek gestegen met 4% groei, een toename van 3.000 banen. In Nederland was dit groeicijfer 7% en in Gelderland 6,2%. Er waren 82.000 banen in de regio in 2020
- **Aantal banen in sectoren:** in de zorg sector zijn de meeste banen, namelijk 17.000. Daarna, volgt de sector handel, met 17.000 banen en de industrie, met 11.000 banen
- **Ontwikkeling aantal banen in sectoren:** het aantal banen in de zorg is toegenomen met 14% in de periode 2010-2020. De handel is gegroeid met 12% in 2020 ten opzichte van 2010 en de industrie is toegenomen met 142%. Landbouw is in de Achterhoek, tegen de Gelderse trend in met 26,2%, slechts gestegen met 8%. De sector uitzendbureaus ea is gestegen met 46%. Dit is een grotere stijging dan in Nederland (18,2%) en Gelderland (21%). Tot slot kent de Achterhoek een forse daling van aantal banen in de bouwsector, met -20%
- **Ontwikkeling aantal banen ten opzichte van Gelderland en Nederland:** in vergelijking is de sector industrie, met +142%, de grootste uitschieter ten opzichte van Gelderland en Nederland. Daar groeide het aantal banen respectievelijk met 1,1% en -0,4%. Landbouw is in de Achterhoek, tegen de Gelderse trend in met 26,2%, slechts gestegen met 8%. De sector uitzendbureaus ea is gestegen met 46%. Dit is een grotere stijging dan in Nederland (18,2%) en Gelderland (21%). Tot slot kent de Achterhoek een forse daling van aantal banen in de bouwsector, met -20%

Achterhoek

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Sector	Groei banen Achterhoek 2010-2020	Groei banen GLD 2010- 2020	Groei banen NL 2010- 2020
Landbouw	+8%	+26,2%	+6,8%
Uitzendbur. ea	+46%	+21%	+18,2%
Zorg	+14%	+12,8%	+9,8%
Handel	+12%	+12%	+11%
Bouw	-20%	-1,1%	-8,8%
Industrie	+142%	+1,1%	-0,4%

E

Achterhoek

DECISIO

Beeld Achterhoek: regionale economie

- **Dalend inwonersaantal in de Achterhoek:** de regio kent een dalend inwonersaantal, met een daling van 3% over de periode 2011-2020. In Gelderland neemt het inwonersaantal toe met 1,3% en in Nederland neemt deze toe met 3%
- **De ontwikkeling van de (werkzame) beroepsbevolking:** de werkzame beroepsbevolking stijgt met 5,3% in de periode 2011-2020 in de Achterhoek. Dat is minder dan het provinciaal en landelijk niveau, in dezelfde periode met respectievelijk 8,2% en 8,1%. De groei van de omvang van de beroepsbevolking kent in de regio ook een lager cijfer, 1,0% dan in Gelderland, 7%, en Nederland, 6,8%
- **Werkloosheidspercentage en bruto-arbeidsparticipatie:** De ontwikkeling in het werkloosheidspercentage is in de Achterhoek met -1,0 procentpunt nagenoeg gelijk aan de ontwikkeling in Gelderland en Nederland waar een daling is van 1,1 en 1,2 procentpunt. De bruto-arbeidsparticipatie is toegenomen met 1,4 procentpunt in de periode 2011-2020. Dit cijfer ligt hoger dan het Gelderse niveau van 1,2 procentpunt en het Nederlandse niveau van 1,1 procentpunt.
- **Aandeel 65plussers in de Achterhoek:** Het aandeel 65plussers is gestegen in de periode 2012-2021 met 5 procentpunt. Dit is hoger dan het cijfer in Gelderland en Nederland, beide 4 procentpunt. In 2021 is in de Achterhoek 24% van de bevolking ouder dan 65 jaar

Achterhoek

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

verandering kengetallen (2011-2020, tenzij anders aangegeven)	Achterhoek	Gelderland	Nederland
Inwoners	-3%	+1,3%	+3%
Werkzame beroepsbevolking	+5,3%	+8,2%	+8,1%
Omvang beroepsbevolking	+1,0%	+7%	+6,8%
Werkloosheidspercentage (verandering in procentpunt)	-1,0	-1,1	-1,2
Brutoarbeidsparticipatie (verandering in procentpunt)	+1,4	+1,2	+1,1
Aandeel 65+'ers (2012-2021 verandering in procentpunt)	+5	+4	+4

Beeld Achterhoek: slotsom

- **Economische kracht Achterhoek:** de Achterhoek is in de provincie Gelderland de vijfde regio gelet op het aantal werkende arbeidsmigranten. In 2019 waren in de Achterhoek 5.750 arbeidsmigranten actief. Het aantal werkende arbeidsmigranten is sinds 2010 verviervoudigd; dit is vergelijkbaar met de ontwikkeling in de provincie Gelderland totaal. Het aantal werkende arbeidsmigranten in Nederland verdrievoudigde
- **Lagere economische groei:** verder is opvallend dat de Achterhoek, ten opzichte van Gelderland en Nederland, een meer bescheiden economische groei kende. Het aantal banen in de Achterhoek nam toe met 4%, terwijl de groei in de provincie Gelderland en Nederland respectievelijk 6% en 7% bedroeg
- **Opvallende demografische ontwikkelingen:** wat verder opvalt voor de Achterhoek is dat het aantal inwoners in deze regio is afgenomen en dat er sprake is van vergrijzing

Achterhoek

Beeld arbeidsmigranten

-
-

Beeld regionale economie

-
-

Slotsom

-
-

Contactgegevens Decisio

DECISIO

Voor vragen en opmerkingen over dit Decisio onderzoek neemt u contact op met:

- **Overall project:** Gerwin van der Meulen, projectverantwoordelijk partner Decisio. Gerwin is te bereiken via g.vandermeulen@decisio.nl of 06 222 98 402
- **Onderdeel arbeidsmigranten, inclusief bijbehorend dashboard:** Sebastiaan Tieleman, adviseur Decisio. Sebastiaan is te bereiken via s.tieleman@decisio.nl of 020 6700 562
- **Onderdeel regionale economie, inclusief bijbehorend dashboard:** Peter Haanen, adviseur Decisio. Peter is te bereiken via p.haanen@decisio.nl of 020 6700 562

